

ДЕТЕКТИВ
КЕФІРЧУК

і ПРАВИК ПЕРЦЮГІНІ

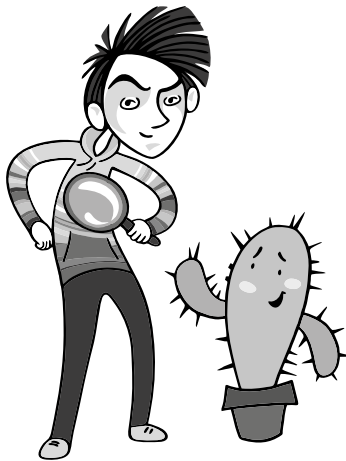
МАЛГОЖАТА
СТРЕНКОВСЬКА-ЗАРЕМБА

ДЕТЕКТИВ КЕФІРЧИК

І ПРАВИКУ ТЕРЦЮГІНІ

*Переклад з польської
Ярослави Івченко*

*Ілюстрації
Анни Данчишин*

Львів
Урбіно
2020

УДК 821.162.1-3

C84

Перекладено за виданням:

Małgorzata Strękowska-Zaręba. Detektyw Kefirek rozgryza prawnusia.

Warszawa : Wydawnictwo W.A.B., 2012. — 226 s.

Text © copyright by Małgorzata Strękowska-Zaremba, 2012

Published by arrangement with Małgorzata Strękowska-Zaremba

Стренковська-Заремба Малгожата

C 84 Детектив Кефірчик і правнук герцогині [Текст] : повість : для мол. і серед. шк. віку / Малгожата Стренковська-Заремба; пер. з пол. Ярослави Івченко. — Львів : Урбіно, 2020. — 224 с.; іл.

ISBN 978-966-2647-69-3

На носі в юного детектива Теодора Кефірчика та його помічника Домініка — тести, які всі шестикласники складають перед уступом до гімназії. Та хіба можна спокійно готуватися до них, якщо доля підкидає справу, за яку б ухопився будь-який детектив? Навіщо поважній пані Ельжбеті встановлювати сателітарну антену, якщо в неї немає телевізора? Ба більше, під час установаження антени господині немає вдома! За цими діями стоять чоловіки, один з яких має... різнокольорові очі. От тільки фірма, яка займається монтажем антен, стверджує, що таких працівників у них ніколи не було...

УДК 821.162.1-3

© Видавництво «Урбіно»,
українське видання, 2020

© Ярослава Івченко, переклад, 2020

© Анна Данчишин, обкладинка та
ілюстрації, 2020

ISBN 978-966-2647-69-3 (укр.)

ISBN 978-83-7747-666-6 (пол.)

Всі права застережено

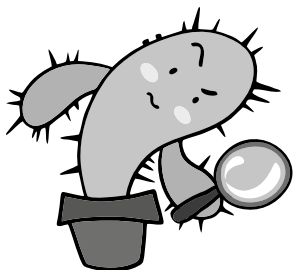

У просторій кухні родини Кефірчиків на столі лежала газета. Не якась там місцева писулька, а одне з найпопулярніших щоденних видань країни. Бліді Кефірчики втупили нажахані погляди в шпальту. Що ж так уразило Кароля, Дороту й Теодора Кефірчиків? Якби в нас була камера й ми б спрямували її об'єktiv на сторінки четверту й п'яту, то побачили б розлогу статтю із однозначно осудливим заголовком:

МАЛІ САДИСТИ!

У статті часто згадувалися добре відомі Кефірчикам імена Захарія К. і Бартоломея Г., майже шестирічних садистів, що викрали свого знайомого, якого дражнили прикрим прізвиськом Човгало.

— Справжня кримінальна драма розгорнулася на вулиці Короткій. Двоє дошкільнят викрали й тримали ув'язненим свого приятеля, Мілошка Гвядку. Протягом кількох годин вони морально й фізично катували його, зокрема змусили випити нерозведену настоянку полину! — Дорота Кефірчик усоте перечитала кожне речення.

ЗА СІМ ДНІВ ДО ТЕСТУВАННЯ 1 *

Перед тим, як мій рідний брат Захарій Кефірчик, відомий як Малий, та його друг Бартусь Галушка, стали героями статті про юних злочинців, нічого особливого не відбувалося. Моє детективне бюро вкрилося порохом. Батьки взяли на себе виховання Малого, а мене — досить не педагогічно — змушували вчитися. Мабуть їм здавалося, що людину спочатку треба нафарширувати знаннями, як качку яблуками, а тоді виховувати. Якби я був ними, ніколи б не утнув чогось такого: вони дозволяють мені проводити перед комп'ютером лише дві години на день! Решту часу, тобто двадцять дві години, я маю призначити на навчання!

— А коли мені спати? — логічно поцікавився я, однак логічної відповіді не почув.

---

* Тестування, яке в Польщі складають після закінчення шестирічної початкової школи (прим. ред.).

— Після тестування виспишся! — відрубала мама, а тоді примирливо додала: — Роботу можна розпланувати так, щоб часу вистачило на все, у тому числі й на сон.

Я поблажливо глянув на неї:

— І це говорить жінка, котрій поїсти вдома ніколи, не кажучи вже про готування.

— Тато готує.

— Поки що. Вчора він заявив, що стане воївничою феміністкою, — нагадав я.

Мама махнула рукою.

— Учися! — кинула й знову побігла на роботу.

Ми з Домініком подалися на горище готуватися до того нещасного тестування. Насправді Домінікові не потрібно вчитися, він народився з мозком, повним інформації. Я народився просто з мозком, і досі не можу заповнити порожнин у ньому. Природа несправедлива.

Десь через пів години, коли Домінік перевіряв мене з допотопної «Енн із Зелених Дахів», до нас приєднався мовчазний Ясь Галушка, брат балакучого Бартуся — потенційного злочинця й найкращого друга Малого. Я здивувався, що йому хочеться вчитися. Я й подумати не міг, що це він утягне нас у справу, котра закрутиться так, що ми забудемо й про тестування, і про пов'язаний із ним стрес.

— Я дещо маю, — коротко повідомив Ясь і махнув головою убік.

Ми вийшли аж за хвіртку.

— Ну?! — кинув він не то питання, не то ствердження, і ледь помітно кивнув на протилежний бік вулиці, де нічого, просто АБСОЛЮТНО нічогісінько не відбувалося. Зрештою, ціла вулиця видавалася спорожнілою, наче всі готувалися до тестування.

— Нічого дивного не помічаєте? — спитав Ясь.

Я ще раз уважно роззірнувся вулицею Короткою, яка насправді досить довга, але не побачив жодних особливих змін. Усе було на місці, лише час від часу проїжджали поодинокі машини.

Ми з Домініком поглянули на Яся здивованими очима.

— Вчора супутник поставили, хіба не видно?! — Ясь обурився, що ми його не розуміємо. — На даху герцогині Ельжбети.

«На даху герцогині?» — подумки перепитав я й перевів погляд на протилежний бік вулиці, де коло будинку Яся та Бартуся стоїть найстаріший дім нашого району, відомий як вілла герцогині Ельжбети. Глянув на дах, покритий старою черепицею. І справді — біля комина встановили супутникову антену, таку як у нас і в Яся.

— Видно, але... — чемний Домінік не хотів дратувати Яся, який не любить розпитувань і не надто красномовний (я б написав небалакучий, але перед тестуванням мушу розширювати словниковий запас, бо так хоче Обставина, учителька польської).

— Нащо його встановили? — спитав Ясь.

Дурдом-веселка! Ми мовчали. Питання було риторичне або мало якийсь інший сенс. Адже кожен знає, що супутникову антену встановлюють, щоб дивитися по телевізору супутникові канали.

— Нащо? А на ніщо! — відповів Ясь сам собі й сплюнув нам під ноги. — Шарите?

Ми не шарили! Тобто, шарили: Ясь улаштував нам першоквітневий розіграш. Зараз сміятиметься, що ми вилізли з теплої хати.

— Ясю, перше квітня лише через кілька днів, у тебе проблеми з календарем, — уципливо прокоментував я.

— Це не жарт! У герцогині нема телевізора! — Ясь спромігся пояснити повним реченням. — Приїхали, лазили по даху невідомо чого. Я дивився, щоб якщо треба бабусю покликати чи як. Мені це одразу здалося дивним. Двоє було: один старший сивий, другий молодий, двоокий.

— Двоокий? Ясю, ти нормальний? Де ти бачив чотириоких людей?! А може, є триоки?! —

під'юдив я. Мені вже набридла пустопорожня балаканина. — Ходімо! Не марнуймо часу!

— Секундочку, — уважному Домінікові потрібно було з'ясувати навіть найбільшу дурницю. — Упорядкуймо інформацію. Герцогиня — це пані Поплавська, так? Тобто, це та літня пані, сусідка Яся?

Домінік не знає всіх на нашій вулиці так добре, як я, тож я йому нагадав. Ясева сусідка, Ельжбета Поплавська, яку прозвали герцогинею Ельжбетою — одна з тих бабульок, що лишили

вічне тавро на моєму житті. По-перше, я з дитинства її боявся. Достатньо було потягнути Ясевого kota за хвоста, щоб вона з'явилася. Не кричала, просто питала, чи відчуваю я страждання тварини. Я був переконаний, що якби мав хвіст, вона б потягла мене за нього, щоб я постраждав довші за kota. По-друге, роки минали, а вона була так само старою, тож нічого дивного, що малим я вважав її відьмою. Вона гуляла великим садом і балакала із квітами або ж читала книжки. Якби вона колись злетіла на мітлі, — я б зовсім не здивувався.

Одним словом, вона мені не подобалась, і я волів оминати її здалека. У Домініка не було неприємних спогадів, тож він продовжував розпитувати.

— Чому тебе хвилює антена на сусідчиному даху? — звернувся він до Яся.

— Вона як той зворот, про який Обставина розказувала. Щось про кобилу й хвіст, — пояснив Ясь, ще більше заплутуючи те, що наплутав раніше.

— Ти про фразеологічний зворот? — навіть Домінік здивувався, що Ясь щось запам'ятав з уроку польської. Невже мій не надто сумлінний сусід перейнявся тестуванням і почав слухати на заняттях?

— Точно, шариш, — підтвердив Ясь.

— Що ця антена тут як приший кобили хвіст? — я нарешті зрозумів, що має на увазі Ясь.

— Точно, шариш, — знову погодився Ясь, але тепер уже на мою адресу.

Ще кілька питань — і ми врешті витягли з нього майже повне роз'яснення щодо супутникової антени.

На Ясеву думку, у герцогині Ельжбети не було телевізора й вона не збиралася його купувати. Ніколи! Вона була запеклою противницею цієї штуки. Їй подобалися радіо, грамофон, рослини й книжки.

— На що схожий грамофон? — спитав я.

— З рупором, як туба твого тата, — пояснив Ясь.

— Може, хтось подарував їй телевізор? — роздумував Домінік.

— У неї нікого нема! — Ясь сердився, бо ми не поділяли його стурбованості. — Зосередьтеся й послухайте! Вони приїхали по обіді, двоє в робочому одязі, таким білим фургоном із написом «ТБ-РОБ Яцек Робінський». Раз один стояв на даху, а другий зник, потім другий стояв, а перший зник. Вони встановили тарілку, хоч у Поплавської нема телевізора.

Ну, знаєте! Такого оригінала як Ясь ще пошукати треба! Витягнути нас на вулицю, бо його суцідці тарілку на даху поставили! Капець!

— Треба було піти до герцогині Ельжбети й запитати, що відбувається, а не витріщатися на антену! — пирхнув я.

— Кого запитати? — Ясь подивився на нас так, наче ми з дуба впали.

Дурдом-веселка!

— Може поясниш урешті, навіщо ти витягнув нас із хати?! — буркнув я сердито.

Подіяло. Ясь зібрався й пояснив, що його непокоїть. Він не міг побалакати з герцогинею Ельжбетою, бо сусідка виїхала до санаторію. Вона мала їхати туди аж восени, але їй несподівано подзвонили й запропонували безкоштовне перебування. Тільки потрібно було вирішити негайно, щось типу «гарячої путівки». Та без вагань погодилася.

— Хочеш сказати, що твоєї сусідки не було вдома, коли приїхали ті з антеною? — перепитав Домінік.

Ясь притакнув.

— І хочеш сказати, що попри це вони видерлися на дах і встановили антену? — уточнив я.

— Хочу сказати! Зуб даю, що герцогиня нічого не знає про антену. У неї нема телевізора,

і самої її нема! А антена є, і кабель теліпається! Якби вона була й мала телевізор, кабель протягли б усередину, шарите?!

«О-о-о, а це вже цікаво», — подумав я. Доки господиня відсутня, двоє чоловіків заходять на її подвір'я, вилазить на дах і ніби встановлюють супутникову антену, а насправді вдираються до помешкання. Це може бути справа для детектива!

— Дякую, Ясю! — задоволено подякував я.

— Спокійно. Проаналізуймо все, — Домінік поведився, як завжди, обережно. — Ми бачимо, що дещо додалося, а не зникло. Пані Поплавська отримала супутникову антену, до того ж із установленням. Адаже могло бути так, що вона домовилася із бригадою раніше, а потім виявилось, що терміново їде, скасувати монтаж не може, тож ті приїхали й установили. Коли повернеться, герцогиня протягне кабель до помешкання й підключить до телевізора.

У нього просто талант псувати мені радість! Людина зубрить перед тестуванням, а коли врешті може зайняти голову чимсь дійсно корисним, якийсь мудрагель Домінік позбавляє її задоволення!

— У герцогині Ельжбети немає й не буде телевізора! Чув, що сказав Ясь?! — сердито пирхнув я. І одразу ж примирливо продовжив: — Гарзд,

слід перевірити, чи оті ТБ-РОБи проникли до будинку. Якщо ні, забудемо про все й повернемося до тестування.

Я гадав, що таким чином угамую Домініка, проте він і далі гнув своє. Уперся, що потрібно подзвонити до санаторію й спитати герцогиню Ельжбету, чи вона замовляла супутникову антену.

— Ти хочеш, щоб вона дуба врізала?! Вона туди поїхала із хворим серцем! Почує про тих на даху й помре від інфаркту, як наш кіт! — обурився Ясь.

Я не знав, що їхній кіт (той, якого я в дитинстві тягав за хвоста) помер від серцевого нападу, я думав, від старості. Байдуже. Важливо, що питання появи антени в герцогині Ельжбети потрібно з'ясувати!

Домінік неохоче відмовився від своєї пропозиції.

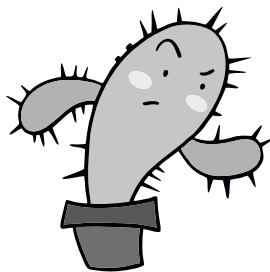
— Як ми перевіримо, чи було проникнення? — спитав він.

Це якраз було найпростіше у світі.

— Заліземо туди, — відповів я і вдоволено потер руки.

— Круто! — похвалив мене Ясь і сплюнув на ліниву вулицю, на якій нічого, просто АБСОЛЮТНО нічогісінько не відбувалося. Але відбуватиметься!

За сім днів до тестування (ПРОДОВЖЕННЯ)

Домінік погодився на проникнення з метою перевірки наших підозр щодо злочинного характеру незрозумілих дій співробітників фірми «ТБ-РОБ», проте намагався зробити все можливе, щоб до нього не дійшло. Мій друг не хотів порушувати закон навіть заради благородної мети.

Він ще раз допитав Яся. Отримана інформація виглядала цікаво, але нічого не додала. У білого фургона на дверях був логотип і назва фірми «ТБ-РОБ». Ясь, на жаль, не запам'ятав номерів. Робітники були різного віку, один старший, невисокий, сивуватий, другий значно молодший, високий, блондин. І, що цікаво, у блондина були різнокольорові очі: праве — синє, а ліве — каре.

«Ну, хоч щось, легше буде впізнати», — подумав я. Шкода, що Ясь не покликав нас, коли монтували антену.

— Мені потрібно було обдумати все. Сьогодні я впевнений, що це — справа для вас, — пояснив Ясь.

Ну так, Бартусів брат не з геніїв. Якщо тестування він писатиме стільки ж, скільки думав про антену герцогині Ельжбети, то мій результат буде не найгіршим у школі.

Домінік знайшов в інтернеті фірму «ТБ-РОБ». Якби вона не існувала, наше проникнення в дім герцогині було б цілковито виправдане. На жаль, фірма «ТБ-РОБ Яцек Робінський» мала веб-сторінку, а на ній зазначено адреса, номер телефону й факс. Домінік дістав телефон і подзвонив, щоб запитати, чи Ельжбета Поплавська з вулиці Короткої замовляла встановлення супутникової антени.

— Хто питає і з якою метою? — поцікавився хтось із другого боку.

Домінік затнувся.

— З... з метою перевірки, — видушив він.

Звісно, що мій друг отримав єдину можливу відповідь: фірма не надає таких відомостей кожному, хто телефонує, особливо коли в цього кожного от-от ламається голос.

— У тебе неправильний підхід! Слухай-но й учися! — перейняв ініціативу я.

Я подзвонив у відділ скарг і не вітаючись, як це зазвичай робить мама, коли свариться щодо

надто великого рахунку за телефони, почав кричати до слухавки:

— Я хочу поскаржитися! Ваші співробітники встановили мені позавчора супутникову антену, а сьогодні вона впала з даху! Це неподобство!

— Справді? Номер угоди, будь ласка, — відділ скарг безсоромно позіхнув у слухавку.

— Ви здуріли?! Щоб я зараз та й шукав номер угоди?! Антена звалилася мені під ноги! Ще б один крок! Я вимагаю покарати монтажників! І припиніть позіхати!

«Забити баки, головне — це забити йому баки й не дати отямитися, щоб він утратив упевненість», — подумки підказував я сам собі.

— У білого фургона на дверях був ваш логотип і напис «ТБ-РОБ Яцек Робінський»! У молодшого монтажника одне око було синє, друге каре! Навряд чи у вас багато таких співробітників, ви чудово його знайдете й без номера угоди! Прошу прислати працівника просто сьогодні, бо звинувачу вас у спричиненні загрози смерті для мене та моєї родини!

«Достатньо!» — сказав я собі.

Відділ скарг перестав позіхати. Чоловік повідомив, що у фірмі немає працівника з різнокольоровими очима. Фургонів із логотипом теж нема, бо їх відправили на утилізацію, а на нових немає

на дверях жодних написів, тож найкраще буде, якщо я знайду номер угоди, інакше...

Я почув, що хотів. Фірма «ТБ-РОБ» реальна, але схоже, що фургон, на якому приїхали псевдомонтажники, опинився не на звалищі, а в руках чоловіка з різними очима чи його сивуватого приятеля. І принаймні той двоокий, як назвав його Ясь, не працює в цій фірмі.

— Обожнюю відділ скарг! — кинув я до слухавки. Переможно подивився на незворушне лице Домініка. І грайливо підморгнув:

— Ідемо на проникнення!

Ясь, хоч і думає повільно, відреагував миттєво: — Я ж казав, що та антена якась мутна. Домінік, не маєш вибору — мусиш порушити закон, — завзято підтримав він мене.

На довгу підготовку ми не мали часу. Усе треба було повернути, перш ніж мама помітить, що я перестав зубрити перед тестуванням. У неї від цього тесту дах поїхав, так наче це був уступний іспит у бозна-який суперуніверситет. На щастя, тато не панікує й дозволяє мені «відсапатися».

Проникнення, а точніше «операція», мала полягати в перевірці, чи в будинку пані Поплавської є сліди влямання й крадіжки. Якщо так, а я був майже переконаний, що так, нашим завданням стане викрити злочинців, перш ніж герцогиня Ельжбета повернеться із санаторію.

— Знаєте, що мене найбільше хвилює? — озвався Домінік. — Безкоштовний санаторій, який запропонували герцогині. Таке пропонують турагентства або спа-салони задля реклами, але не санаторій для бідних пенсіонерів. Там треба доплачувати. Небагато, але треба. Щось тут не так...

Сил моїх нема із цим занудою! Замість радити, що в нас є справа й ми відпочинемо від навчання, йому не подобаються безкоштовні акції для пенсіонерів! Ми ж займаємося не діяльністю санаторіїв, а гіпотетичним вляманням. Мене «хвилювало» дещо інше: який шлях проникнення обрати. Двері? Вікно? Через дах?

У нас не було драбини, щоб видертися на дах, та й вікно з боку вулиці, будь-хто нас помітить. На дверях висіли три масивні замки, до того ж їх було видно з вікна бабці Боцян, тобто бабусі Яся й Бартуся. Лишалися вікна.

Я з усіх боків оглянув будинок й обрав довге вікно до підвалу. Воно було під сходами з боку саду, тож можна не боятися, що нас помітять перехожі. Вікно виявилося дуже вузьке, але й ми не здоровані, тож це не проблема.

Я дістав із кишені викрутку, молоток, підняв петлі — і шлях був вільний.

«Розслідування починається!» — подумав я, не приховуючи радості. Швидко проліз крізь

вікно й упав на щось тверде, а воно розлетілося на всі боки.

— Через це вікно засипають вугілля у підвал! — видихнув Ясь, зістрибуючи коло мене.

— Герцогиня не опалює газом? — здивувався я.

— І газом не опалює, і телевізора не дивиться. Кажу ж вам, — нагадав Ясь.

Я обтрусив руки. У підвалі було темно. Закрийте сходами вузьке віконечко замість світла пропускало лише напівсутінки.

Ми засвітили ліхтарики. На відміну від усього будинку підвал був не надто великий. Під вікном лежала купа вугілля, поруч кілька дощок, під стінами на металевих полицях стояли банки з консервацією. Углибині ліворуч широкі дерев'яні сходи вели нагору, аж до дверей.

— Зачинено, — шепнув Домінік.

— Лише один замок. Навіть Малий би впорався, — вдоволено відповів я.

Невдовзі замок піддався. Я обережно прохилив двері. У коридорі без вікон було так само темно, як у підвалі. Я посвітив ліхтариком праворуч, ліворуч: під вішаком шафка для взуття, на підлозі — коричнево-бордова доріжка, на протилежній стіні — полиці з книжками, далі на цій же стіні — чотири картини в масивних позолочених рамах. Лад і чистота. Жодних слідів вторгнення.

Ясь прочинив двері до просторої кімнати.

— Вітальня, — оголосив він.

Вікна були зашторені, тож ми небагато побачили, тим більше, що на вулиці вже зсутеніло. Ми вимкнули ліхтарики — високі вікна вітальні виходили на вулицю, обережність не завадить. Лише коли очі звикли до напівтемряви, ми роззирнулися. Посеред вітальні, прикрита барвистим покривалом, стояла канапа. У всіх така канапа стоїть навпроти домашнього кінотеатру чи принаймні звичайного столика зі звичайним телевізором, але тут було інакше. Навпроти канапи висіли полиці, на яких помістився б телевізор — за умови, якби їх не заповнювали рівні ряди грубих книг.

Біля канапи стояв невеличкий круглий столик, на ньому нічник і дві книжки, між сторінками яких стирчали паперові закладки. Під вікном на комоді я помітив якийсь дивний пристрій із трубою. «Це отой грамофон», — згадав я. Уздовж інших стін, на підставках, у кашпо та на гачечках стояли й висіли горщики й горщички з найрізноманітнішою рослинністю, яку називають квітами.

— Оранжерея в бібліотеці, — підсумував Домінік.

— Ага. Герцогиня поведена на квітах. На пару з моєю бабцею, — у голосі Яся пролунала гордість. Дурдом-веселка, повний!

— У вас нема стільки квітів, — зазначив я.

— Бабуся лише оранжист-початківець. Герцогиня її вчить.

Домінік захлинувся сміхом. Я злякався, що зараз він почне занудствувати про відмінність значення слів оранжист і оранжерейник, тож швидко увірвав балаканину про квіти. — Годі вовтузитися! Ще хтось вирішить, що це ми грабіжники!

Ми оглянули решту кімнат, кухню та ванну. Скрізь стояли стелажі із книжками (навіть у ванні!) і буяла квітуча зелень. Від запаху аж у носі крутило. У нас удома квітів немає. Здається, усі позасихали ще до мого народження. Інколи батькам дарують рослини в горщиках, вони пару годин у захваті, а через тиждень із сухої землі стирчить лише жалюгідна бадиллина. Мама каже, що через стреси в нас погана аура, і це вона вбиває ніжні паростки. Можливо... Стресів у нашому домі більш ніж достатньо, але мені здається, що бадилля потрібно поливати, щоб воно не всихало. Так чи інакше, а я поливати не збираюся, достатньо, що мені доводиться займатися молодшим братом.

Ми обійшли всі приміщення на першому поверсі й не виявили жодних слідів проникнення чи крадіжки. Скрізь панував ідеальний порядок.

У кінці довгого широкого коридору вигнуті півколом дерев'яні сходи вели нагору.

— Ходімо в мансарду. Якщо грабіжники заїздили крізь вікно на даху, сліди потрібно шукати там.

Нагорі в широкому коридорі стояв комод у стилі Людовіка XIV, про що нам повідомив усезнайко Домінік. Троє дверей вели до приміщень із боку подвір'я, а четверті, ширші за інші, — на горище з боку вулиці.

— Домінік перевіряє кімнати, а ми горище! — розподілив завдання я.

І енергійно відчинив двері, здійнявши хмару пилюки прямо собі в обличчя.

— Мегазвалище! — прошепотів Ясь, підсвічуючи довкола блідим променем ліхтарика. — Тут є вимикач, вмикаємо світло?

— Ні, помітять із вулиці. Це старий будинок, під дахом точно є щілини, — зупинив я Яся.

Я прикрив ніс каптуром худі, щоб не чхати, і увійшов. Маневруючи між полицями, коробками, ящиками й розваленими меблями в якомусь стилі, я дійшов до місця, де мало б бути вікно. Присвітив угору.

Є!

Вікно виглядало солідно, але не зачинялося. Ані навісного замка, ані шпінгалета, ані іншого

механізму для блокади. Достатньо взяти за ручку й штовхнути.

— Ясю, посвіти, — попросив я. У світлі двох ліхтариків я сподівався роздивитися більше.

І роздивився! Павутиння довкола вікна було порване!

Я спрямував ліхтарик униз. На темних дошках лежав шар темного пилу, але... під вікном цей шар був нерівномірний.

— Поклич Домініка, — звернувся я до Яся й протиснувся між полицями.

Липкі нитки причепилися мені до лица. Дурдом-веселка! Я відчув себе мухою в павутині. Що ж, детектив, буває, гидку роботу має (я намагаюся уникати безглуздох рим, але, як я вже колись попереджав, у мене не завжди виходить, перепрощую).

Попри павутинний кокон я зробив кілька кроків і перестав сердитися на павуків. У глибині, під самісінькою стіною, я побачив велику, розмальовану квітами дерев'яну скриню. Віко було трохи підняте, а поруч на підлозі лежало кілька аркушів і конвертів. Я придивився уважніше — бінго! На жодному не було й слідів пилу!

Я обережно відчинив скриню. Тут теж лежали жужмом схожі аркуші з конвертами. Усе свідчило, що хтось рився всередині й це звідси витягли чисті папери, що лежали на підлозі.

— О-о-о... — почув я за спиною голос Домініка. — Здається, ти мав рацію. Хтось тут був.

Ми спрямували світло трьох ліхтариків углиб скрині. «Навіть у мене в шафі менший безлад!» — подумав я. Тут точно хтось побував!

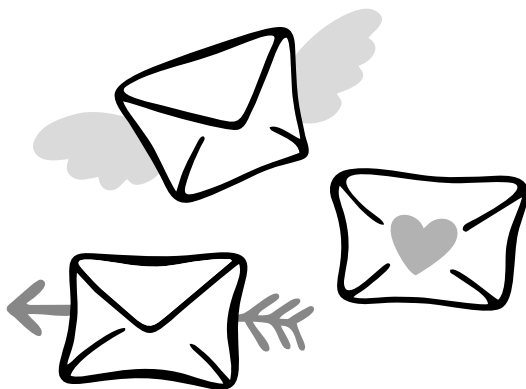
— У нас є справа, Домініку! — прошепотів я напівжартома, напівсерйозно, хоч насправді не-тямився від радості.

— У нас є справа, Теосою! — погодився Домінік. Він говорив спокійно, але я знав, що мій друг теж радий. Він би не був детективом, якби його не тішила загадка антени герцогині Ельжбети.

— Я одразу казав, що це справа для вас! — нагадав про себе Ясь.

Утрьох ми схилилися над скринєю. У ній були якісь ремені, портсигари, помазки для гоління, шкіряний футляр для окулярів, кілька гаманців, запонки, срібні персні, пера, і навіть мушлі й камінчики. Усе перемішане, висипане з коробок і притрушене паперами, серед яких найбільше було пожовклих конвертів і написаних від руки листів. Більшість послань оздоблювали кольорові ініціали й різні квіточки.

— Якась «Навіки твоя Кася» пише до Вінцентія, 1962 рік! — Ясь передивлявся папери. — О, а тут підпис «Маленька Буба»! Хі-хі. А ось «Смертельно скучаю, Жанет». А тут аж два

підписи — Стелла і Марута. Усі листи до Вінцентія. Популярний був чувак!

«Може й так, але ніхто не залазить до будинку рахувати, скільки дівчат було в якогось Вінцентія на початку ХХ сторіччя», — подумав я.

— У спальні, на мансарді, теж є такі листи на...

— Зосередьмося на важливіших питаннях! — перебив я Домініка. — Ви ж не думаєте, що «ГБ-РОБ» залізли по листи Буби?! Що в нас ще є?

— Окуляри — напевно отого Вінцентія, — протягнув Ясь. — Дерев'яні коробки, топірець...

— Бартка, Ясю, — уточнив докладний Домінік.

— А-а-а, усякий мотлох, — підсумував Ясь.

Дійсно, у скрині був лише мотлох. Ми порпалися в ньому, сподіваючись, що нас осінить, і ми

натрапимо на якусь підказку, слід, що допоможе нам зрозуміти, чого шукали ті типи з даху.

— Тс-с-с! Чуєте? — прошепотів Домінік.

Ми нашорошили вуха. Щось заскреготіло. Невже це ключ у замку? Звук повторився — цього разу досить виразно. Дурдом-веселка, не повірите. Хтось відчиняв вхідні двері!

Ми завмерли.

— Гасіть ліхтарики! — розсудливо наказав я.

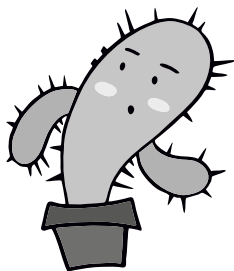
Ще один скрегіт. «Другий замок», — подумки лічив я. Ще раз — і третій замок відкрито. Невже Поплавська несподівано повернулася із санаторію? Якщо це вона, то увімкне світло в передпокої внизу.

Обережно, навпомацки, я підійшов до дверей і визирнув у коридор. Світло мало б бути видно зі сходів... Знизу почувся шурхіт і кроки, але нічого не порушило глибокої темряви.

«Грабіжники!» — зрозумів я. Вони повернулися, щоб продовжити пошуки! Попереднього разу їх сполохав Ясь, тож вони обрали інший шлях — крізь двері! Може, навіть поїхали до санаторію й украли ключі в герцогині Ельжбети!

— Вони повернулися! Сивий і двоокий! — Ясь міркував, як я.

Серце в мене закалатало швидше. Побачити дії злочинців і зловити їх на гарячому — це було б щось! Про нас написали б у газетах. Про таку рекламу детективного бюро можна лише мріяти.

3 За сім днів до тестування (продовження)

Ми стояли в мансарді й дослухувалися до кожного звуку.

— Чуєте? Щось шумить! — шепнув Домінік. — Вода?! — здивувався він.

Шум і плескання явно свідчили про те, що внизу — здається, у ванній кімнаті — хтось відкрутив кран і напускає воду у ванну! І до того ж у цілковитій темряві! Я не знав, що думати. Хтось заліз до будинку герцогині, щоб покупатися? Це ж ідіотизм. Супердурдомний ідіотизм!

Обережно ми пройшли коридором і стали на верхній сходинці. Щойно звідти було видно двері ванної. Матова шибка у дверях біліла від невиразного світла ліхтарика.

— Не наливавай стільки, ще його втопиш! — почули ми чийсь шепіт.

Кров застигла нам у жилах. Хто кого топить?! Ми перезирнулися, здається — перелякано, але в темряві важко точно сказати.

- Не втоплю!
- Знизу втопиш!
- Ти дульний!

Ми знову перезирнулися. Цього разу вже зі здивуванням, сильнішим, ніж мороз на Північному полюсі.

— Вони топлять нашого кота! — Ясь відштовхнув мене й помчав униз, аж дерев'яні сходи задрижали, а поручні захиталися, мов маятник.

— Малі? — Домінік не міг повірити власним вухам, хоч йому чудово відомо, хто зловживає фразою «Ти дульний».

— Малі! — проревів я, відчуваючи, як мене огортає звичайнісінька злість (звичайна злість — це така, яку ми зганяємо на людині, котра поруч у даний момент).

Домінік не чекав, щоб я зігнав злість саме на ньому. Він з'їхав поручнями вниз. Я за ним. На ходу позбирав думки. Мій ненормальний братик Захарій, тобто Малий, і ще більш ненормальний брат Яся, Бартусь, залізли до герцогині Ельжбети, щоб утопити кота?!

Від цих двох можна було сподіватися найгіршого, навіть утоплення котів. Але чому в домі Поплавської? І яким дивом вони відчинили головний замок? Навіть я б цього не зміг за пару хвилин.

Саме тоді, коли я влетів до ванної, там щось гучно гепнулось на підлогу. Я блискавично

просканував очима невеличке приміщення. Із крану над ванною лилася вода. На кафельній підлозі чорніли грудки землі, на яких красувалися уламки розбитого горщика й м'ясисті шматки поламаної шпичастої зелені, що сочилися білою, як молоко, кров'ю.

Малий і Бартусь ревіли на два голоси. Мій брат притискав до себе одну частину кактуса, з корінням, а Бартусь тримав колючу гору. З поколотих рук текла кров справжня, червона. Вили вони так, наче з них шкуру злупили.

— Киньте! — Домінік зберігав спокій. Забрав у малих колючі залишки кактуса. Уважно оглянув долоні. — Треба подіставати шпичаки зі шкіри, у тебе є пінцет?

Я завжди ношу інструменти, які можуть знадобитися детективові, зокрема пінцет. На полиці під дзеркалом Ясь знайшов другий.

— Тихо! — наказав я малим, але це не подіяло. На щастя, Ясь вигадав, як вгамувати пару дошкільнят-ведмежатників.

— Бабця вас приб'є за той кактус! — пригрозив він.

Несподівано погроза подіяла. Вереск стих. Малі перестали захлинатися й лише схлипували. Я здивовано побачив у їхніх очах справжній страх, а це було зовсім на них не схоже.

Вони повірили Ясеві?! Неможливо. Малі не настільки наївні, щоб перейматися поламаною рослиною. Зрештою, кактус — це дрібниця, приборемо — і по всьому. Гірше, що вони залізли в чужий дім. Дошкільнята-зломщики! Якби їх піймав хтось із дорослих — ото був би дурдом-веселка! Я навчив Малого відкривати прості замки відмичкою, але не для того, щоб він став злочинцем!

— Ясю, не лякай їх, це ж лише кактус, — Домінік став на захист зраних дітлахів. Як завжди. Він не бачить, що це малі монстри.

— Вам дістанеться за проникнення! — пригрозив я. — Це злочин! Не можна заходити до чужого дому, навіть якщо двері відчинені!

— Вони нічого не зламували. А за кактус вигребемо всі, — перебив Ясь. — Усі! — підкреслив він.

Що він несе?

— Як це не зламували?! Вони ж тут!

— Тут, бо відчинили ключем? Що неясно? — спитав щиро здивований Ясь і, наче нічого не сталося, сплюнув до раковини через моє плече.

— Ключем?! — ледь не закричав я, хоч і мав би бути тихо.

— Ключем герцогині Ельжбети, — спокійнісінько підтвердив Ясь.

Мені відняло мову. Домінік відірвався від поколотих рук Малого і запитально глянув на Яся.

— Ясю, поясни, негайно! — натиснув я.

Виявилося, що в бабусі Яся й Бартуся є ключі від дому Поплавської, бо вона тут прибирає, а коли герцогині нема, поливає квіти й провідує їх, щоб вони не сумували за господинею.

— Що?! — вигукнув я, забувши про обережність.

— Що неясно? Це ж очевидно. Хочеш стати детективом, а найпростіших речей не розумієш, — докинув Ясь.

«Удар мене колись ухопить через нього», — подумав я. Не дивно, що в його першого kota стався серцевий напад.

— Квіти скучують, — спокійно продовжив він. — Наші захворіли, коли батьки поїхали за кордон. Помий руки, здається, усе витягли, — звернувся він до Бартуся.

Я тяжко дихав, тож Домінік про всяк випадок став поміж мною та Ясем.

— Ясю, ти хочеш сказати, що ми залізли через підвал, вивозилися у вугіллі, а у тебе вдома лежали ключі від дверей? — уточнив він спокійно, але я бачив, що і його вразила неймовірна дурість мого сусіда.

— Лежать, навіть два комплекти. Герцогиня Ельжбета не взяла свої до санаторію, боялася загубити. Але бабця в житті б мені їх не дала. Довелося б сказати про тих на даху. І все розповісти.

Вона б повідомила поліцію й нас не було б справи для розслідування.

— Міг би позичити, не розповідаючи! — люто просичав я.

— Спокійно, детективе, розслабся.

Дурдом! Достатньо з мене неговірного Домініка! Яся на додачу я вже не витримаю!

— Бабуся, як той... ну, з міфології... Цебро.

— Цербер! — виправив його докладний Домінік.

Я тяжко зітхнув. Тут мені довелося погодитися з Ясем. Бабуся Боцян не з тих, кого легко обвести круг пальця. Вона точно добре заховала ключі й не сказала онукам, де. Але малим удалося...

Я вражено подивися на них. Але вони хибно зрозуміли мій погляд і почали швидко виправдовуватися. Наскільки я зрозумів із розрізаних вигуків, вони вкрали в бабусі ключі, щоб зробити хороший учинок і заслужити наклейки в дитячому садку.

— Кожен хороший учинок — це одна наліпка! А в Бартуся найменше наліпок на весь садок! — мимрив Малий.

— У Малого теж найменше наліпок у садку, — додав Бартусь.

У це я міг повірити.

Гарний учинок мав полягати в тому, що вони поллють і поглядять кожную рослинку герцогині

Ельжбети. Замість гасати зі склянкою води від горщика до горщика, малі вирішили знести квіти до ванної й поливати під краном.

— Ми почали з кактуса Еміля, бо в нього був найсумніший вигляд, — пояснив Бартусь.

— Ага! Бо пані герцогиня казала, і бабця Бартуса казала, що кактуси дуже потребують любові, — додав Малій.

— Чуєте? Навіть малі знають, що Поплавська й бабця поведені на квітах. Обмінюються відростками. У кожної квітки є ім'я. Реальний капець! — утрутився Ясь. — Вони вас приб'ють за того Еміля, — він подивився на малих так, наче ті вже були мертві.

Мій брат скривив рота підківкою. Він завжди перший не витримує. Треба попрацювати над його витримкою.

Бартусь благально подивився Ясеві в очі.

— Купиш точно такий? — спитав він.

Цей лис перш ніж розплакатися вмикає кмітливність.

Ясь насупився.

— У мене є його фото, але... вам це дорого обійдеться. По фото ми знайдемо точно такий кактус і горщик, а ви... — він по-конспіраторському підморгнув мені. Я зрозумів, що він має на увазі.

— А ви нікому не скажете, що ми тут були, — додав я.

Коли малі почули, що нам важливо, аби вони тримали язика за зубами, то спробували змусити нас купити кактус за власний рахунок, але ми не піддалися на шантаж.

Докладний Домінік не брав участі в переговорах. Він узявся прибирати ванну. Нам і справді не можна лишити після себе слідів, але Домінік аж надто вже дбає про чистоту. Я давно йому це повторюю, проте безуспішно.

Коли розбитий горщик, земля й залишки кактуса були зібрані до пакета, а підлога старанно вимита й витерта, знову сталося дещо, що перервало щойно розпочате розслідування.

— Бабуся! — Бартусь довів, що в нього ідеальний слух.

І дійсно, могутній голос бабусі Боцян було чути навіть крізь зачинені двері. Вона гукала Бартуся.

— Треба забиратися! — рішуче сказав Домінік.

— А слідство?! — запротестував я, однак вирушив до дверей. Я знав — Домінік правий. Якщо бабуся знайде нас у домі Поплавської, вона виб'є з Яся цілу правду й точно не замовить нам розслідування.

Ми поспіхом вийшли. На дворі вже зовсім стемніло, тож нас ніхто не помітив.

Ми з Малим повернулися додому. Мені треба було все обдумати й описати.

Після вечері я сів за комп'ютер, запевнивши батьків, що розв'язуватиму математичні завдання з минулих років. Я створив новий файл справи з кодовою назвою «АНТЕНА» і описав події, пов'язані з таємничою супутниковою антеною, установленою на даху Ясевої сусідки, Ельжбети Поплавської, відомої як герцогиня Ельжбета.

ФАКТИ:

18 березня, неділя. Ельжбета Поплавська, 89-річна старенька, отримує телефонний дзвінок із санаторію. Хтось невідомий робить їй пропозицію, від якої неможливо відмовитися: безкоштовне перебування за умови негайного виїзду, рішення потрібно прийняти зараз. Е. П. пристає на пропозицію.

19 березня, понеділок. Е.П. виїздить до санаторію.

26 березня, понеділок. Працівники фірми «ТБ-РОБ Яцек Робінський» установлюють на даху вілли Е.П. супутникову антену, попри відсутність господині.

— згідно зі спостереженнями Яся, під час монтажу на даху в полі зору лише один працівник, другого досить довго не видно;

— робітники лишують установлену антену з кабелем, що вільно звисає над землею, і їдуть у напрямку вулиці Дитсадкової.

28 березня, середа, пізнє пообіддя. Справу розслідує детективне агентство «Те+До», детективи з'ясовують таке:

1. В Е.П. немає телевізора;
2. На горіще вілли Е.П. проникли й перетрусили вміст дерев'яної скрині, розмальованої великими квітами.

Я переслав документ Домінікові.

Це не все. На мансарді є спальня зі стінами, обклеєними листами. Несамовита! Мушу це обдумати. До завтра.

Дурдом із цим Домініком! Його цікавить не проникнення, а шпалери в спальні! Я почув кроки на сходах і перемкнувся на тести.

«Коли я почув новину, у мене наче вирости крила — у цьому реченні автор говорить про:

А. хвилювання

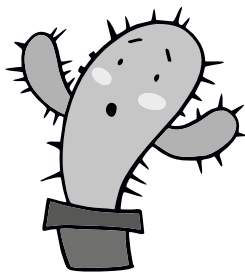
Б. радість і завзяття

В. про страх і бажання втекти».

— Про переліт журавлів до Африки! — зіронував я, але обрав відповідь Б.

— Респект і уважуха! — похвалив мене комп'ютер, якому я переробив програму, щоб він за все мене хвалив.

ЗА ШІСТЬ ДНІВ ДО ТЕСТУВАННЯ

Я надто швидко заснув і не встиг обдумати справу «АНТЕНА». На додачу проспав, тому аж у школі, на уроках, мені вдалося зосередитися й позбирати думки. Мене настільки поглинув аналіз «приземлення» тарілки на даху Ясевої сусідки, що я аж привернув увагу Бульбашки, тої біологічки, пам'ятаєте? Я забув, що під час уроків замислений учень викликає підозр не менше, ніж балакун.

— Теосою, що з тобою? — стурбовано подивилася на мене Бульбашка. — Ти не захворів?

Я запевнив, що захворію аж після тестування, а моя задума — результат утоми через підготовку до нього.

Бульбашка повірила, але історик Гуска, віднедавна прозваний Красунчиком Маречком, не повірив.

— Чесне слово! Це все стрес! — запевнив я його, лише трошечки розминувшись із правдою.

— Стресів нема лише на цвинтарі, тож доки ти живий, навчися використовувати це. Так! На користь собі! Стрес, любі діти, — рушій багатьох епохальних змін, про які пишуть у підручниках історії... — Красунчик Маречок заклав руки за спину й проходжуючись туди-сюди класом, говорив про різні епохальні зміни. Я переключив увагу на власні думки.

Чому зломщики проникли через горище? Навіщо доклали стільки зусиль, щоб дістатися мансарди й обшукати одну скриню? Гм-м... На їхньому місці я б теж обрав дах. Двері й вікна видно здалека, а кризь підвальне віконечко жоден дорослий не протиснеться. В одязі монтажників їм абсолютно нічого не загрожувало. Нікого не дивувало їхнє лазіння по даху. Непогане прикриття. Вікно без замків не становило перешкоди, а з даху до горища найближче. Проте вони мали знати, що предмет їхніх пошуків саме в скрині на горищі. Звідки? Від кого? Від герцогині? Від її знайомих?

— На стрес хтось реагує переляком, хтось агресією. Агресія не завжди означає деструкцію... А що означає «деструкція», пояснить нам Якуб, — мій мозок автоматично реєстрував слова Красунчика Маречка.

Цікаво, чи двоокий та його напарник знайшли те, що шукали? Треба ще Яся притиснути, може, згадає якісь подробиці...

— Знаєш, я непокоюся за пані Ельжбету, — перервав мої думки Домінік.

Я запитально глянув на нього.

— Після побаченого вчора її терміновий від'їзд змушує замислитися.

Гуска сердито глянув на нас, тож я замовк і нічого не відповів.

Що так турбує Домініка? Невже він підозрює, що несподівана подорож герцогині Ельжбети пов'язана із проникненням до її будинку? Цілком можливо. Я відчув приємне збудження. Безкоштовний прискорений виїзд організували грабіжники, щоб ніхто їм не завадив! Але якщо так, немає жодної гарантії, що Поплавська доїхала до санаторію. Може, жодного санаторію не існує! Зловмисники зателефонували, набрехали про санаторій, виманили її з хати, викрали й змусили зізнатися, де вона тримає коштовності чи гроші! Це б пояснювало, чому вони перерили лише скриню!

— Кефірчик! З тобою Гуска говорить! — гаркнув мені на вухо Томек, що сидів позаду.

— Що?!

— Молоко збігло! Кефір згорнувся! — докинув свої п'ять копійок Кароль і засміявся.

Красунчик Маречок нетерпляче дивився на мене.

— Про що ти тільки думаєш, Теодоре? — тихо спитав він.

— Я? Підозрюю, що герцогиню Ельжбету, тобто сусідку Яся Галушки із 6-В, виманили з дому, викрали й змусили заговорити, — мої думки не загальмували, дарма я їх озвучив — ще й у присутності людини, котра абсолютно нічого не тямить у роботі детектива.

У класі запала тиша. Усі нашорошили вуха. Десь іззаду пролунало коротке «ги-ги». Гуска схилювся наді мною:

— Я не питатиму, чи це урок історії, бо знаю, що так. А оскільки в нас лишилося, — він зиркнув на годинник, — ще п'ятнадцять хвилин до дзвінка, то припускаю, що ми говоримо про герцогиню Ельжбету-Лукрецію, сестру Фрідріха-Вільгельма. Не хочу тебе розчаровувати, але вона вже давно померла, тож її важко змусити замислитися...

— Заговорити, — уточнив докладний Домінік.

Красунчик Маречок насупив вицвілі брови, але не прокоментував Домінікових слів.

— Повернімося до уроку. Про що я питав Теодора? Марта, нагадай!

Марта, була не дурною й відразу побачила можливість розтягнути діалог аж до дзвінка.

— Ви питали, чи ми на уроці історії, — абсолютно серйозно відповіла вона.

— Саме так! Ви питалися про урок історії, хоч на мою думку, є важливіші питання, — у розмову включився Павел, бо він уключається в середньому кожні 20 хвилин, як наше радіо, автоматично. — Хто викрав сусідку Яся? Коли? Навіщо? Що з нею тепер? — загинав він пальці.

— Годі! Я питаю про дату битви під Віднем, а не про нюанси детективних загадок, про які мріє Теось.

Я образився. Детективними загадками не можна нехтувати!

Я зірвався на рівні ноги.

— Битва під Віднем давно не в тренді! — рішуче заявив я. — Усі знають, що вона відбулась! Ми нічого вже з нею не зробимо! А в детективних розслідуваннях завжди є шанс, що завдяки продуманим діям детектив зможе впорядкувати світ. Знайти зниклу фортуна (гарне слово «фортуна», скажіть?), покарати винуватців, урятувати людині життя! Відтак я вважаю, що жартувати з таких важливих справ неприпустимо. Чи ви знаєте, у чому головна цінність детективних романів?

Красунчик Маречок вибалушив очі.

— Ти мене питаєш? — здивувався він.

— Чи ви знаєте, що такі книжки мають цей... як його...

— Терапевтичний ефект, — підказав мені Домінік.

— Що такі книжки мають терапевтичний ефект? Не знаєте! Але ви напевно помітили, що людей не цікавить те, що всі знають. Людей цікавлять новини. І особливо — вражаючі й сенсаційні новини. А справа герцогині Ельжбети саме така!

Гуска окинув мене насмішкуватим поглядом.

— Безсумнівно, ти правий. Хоч набагато цікавішою новиною було б викрадення данської принцеси Єлизавети, а не сусідки Галушки із 6-В.

До дзвінка лишалося п'ять хвилин, тож розмову треба було розтягувати далі.

— Якби викрали принцесу Данії, її б шукала поліція всієї Європи, — я став розвивати історично-детективну тему. — А сусідки Яся ніхто не шукатиме, бо в неї нікого нема. Її знайомі думають, що вона виїхала до санаторію. Тому я вважаю, що ця справа важливіша за потенційне викрадення данської титулованої особи. Послухайте. Справа виглядає таким чином: моя сусідка навскоси, а Яся Галушки та його бабусі Боцян через паркан, пані Ельжбета Поплавська, отримала пропозицію, від якої неможливо відмовитися. Їй запропонували абсолютно безкоштовний відпочинок у санаторії за умови, що вона негайно прийме рішення й приїде протягом 24 годин.

— І?! — не терпілося Красунчикові Маречкові.

ТЕРЦОГИНЯ ЕЛЬЖБЕТА

— Вона зібралася та відразу поїхала...

— Одрозу? Ага. І що ж тут такого дивного, що зацікавить світ більше, ніж битва під Віднем?

— Те, що за її відсутності їй установили супутникову антену, якої вона, найімовірніше, не замовляла.

— Теж задурно? — Красунчик Маречок кепкував із мене, але час минав, тож я не надто цим перейнявся.

— Вона поїхала від НФЗ*? — уточнив учитель.

Він заскочив мене зненацька. Я не зрозумів про той НФЗ. Те, що в нас був саме урок історії, спрямувало мої думки на хибний шлях. У голові мерехтіли скорочення: СПП**, ПНР*** і навіть ПФС****.

— Чого вас лише в школах учать?! — зіронізував Гуска й прочитав нам лекцію на тему Національного фонду охорони здоров'я. Я не запам'ятав нічого, окрім однієї речі, яка мене зацікавила. Домінік мав рацію, НФЗ — не спа-салон, він не вручає безкоштовних санаторіїв наївним пенсіо-

---

* НФЗ — Національний Фонд Охорони Здоров'я, державна установа Польщі, яка фінансує надання медичної допомоги (*прим. пер.*).

** СПП — Соціалістична партія Польщі (*прим. пер.*).

*** ПНР — Польська Народна Республіка (*прим. пер.*).

**** ПФС — Польський Футбольний Союз (*прим. пер.*).

нерам. А це означає, що безкоштовна поїздка герцогині Ельжбети дуже, дуже підозріла!

Нарешті продзвенів дзвінок. Я врятував себе й клас від опитування про битву під Віднем у XVII сторіччі. Але часу приймати вітання не було. Я мусив поговорити з Домініком. Ми сховалися за горщиком із пальмою, щоб спокійно побалакати.

— Я все обдумав. Слухай. Ці типи з даху подзвонили Поплавській, набрехали про безкоштовний відпочинок, а коли вона повідомила знайомих, що їде до санаторію, викрали її.

— Це теоретично можливо. Я теж так гадав якийсь час. Але навіщо вони її викрали? Не за викуп же ж, це бідна пенсіонерка, — Домінік, на жаль, не поділяв мого ентузіазму.

— Не така вже й бідна, ти сам казав, що її меблі то якісь Людовіки.

— Розвалені меблі навряд чи багато коштують.

— Окей. Її викрали, щоб змусити заговорити. У неї є щось, що шукають грабіжники. Хотіли з неї вибити, де шукати. Дізналися, що в скрині на горищі. Тому шукали лише там! На мою думку, можна припустити найгірший варіант: герцогиню Ельжбету виманили з хати, викрали, змусили розкрити таємницю, а тоді... — я затамував подих (щоправда детективам-початківцям

рідко випадає розслідувати убивства, але якщо пощастить, завжди є шанс отримати справжній труп), — позбавили її життя. Ніхто її не шукає, оскільки всі вважають, що вона відпочиває в санаторії.

Очі Домініка на секунду засяяли надією на справжній труп, проте швидко згасли, і в них з'явилося почуття провини.

«Він картає себе за радість через убивство», — зрозумів я й дуже здивувався. Я таким не переймався. Детектив не повинен зосереджуватися на докорах сумління, це ж не він вбиває й краде, його завдання — очистити суспільство від аморальних бандюків. Я це вчитав у підручнику для детективів-початківців.

— Розгляньмо поки менш кривавий сценарій, — винувато запропонував Домінік. — Припустімо, що герцогиня Ельжбета й справді поїхала до санаторію. Грабіжники дізналися про це. Вирішили, що це підходящий момент, щоб спокійно залізти до неї. Вони шукали щось конкретне й знали, де його шукати. Вони не перетрусили весь дім, як звичайні крадії.

— Може б і перетрусили, але я сполохав їх, — до нашого сховку вперся Ясь.

Я так і знав! Учора не витяглими з нього усього (чи на тестуванні є римування? Я був би найкращий).

— Тобто? — спитав Домінік.

— Спочатку я здалека спостерігав за тими РОБ-ами. Вони мене не бачили. Потім я підійшов під сам паркан. Подумав, щось тут не так із цією антеною, і став розпитувати. Вони буркнули, що це не моє діло. Я психонув, дістав телефон і викликав поліцію.

— Викликав поліцію?! — в один голос вигукнули ми.

Дурдом із цим Ясем! Зараз виявиться, що поліція пов'язала типів із даху й повідомила Поплавську.

— Круть, скажи? Вони так швидко злиняли з даху, я й озирнутися не встиг.

— А поліція? Приїхала?

— Навіщо? Адже в мене є друзі-детективи! — Ясь стусонув Домініка кулаком у спину, аж загуло. — Я все обметикував і зробив вам замовлення. Про поліцію я взяв їх на понт, аби побачити, що зроблять ті РОБ-и. Були б вони чисті, то не тікали б так швидко. Ні?

Я подивився в очі Домініка й хоч і не вмів читати в його звивинах, здогадався, що цього разу він «не вважає дещо інакше». Обоє ми думали одне: Ясь став свідком проникнення, і зломщики знають, що він може їх упізнати. В американських детективах такий свідок отримує цілодобову охорону, його вивозять у невідомому напрямку,

він навіть робить пластичну операцію й змінює особистість.

— Дурдом-веселка, оце заварив! — вихопилося в мене. На щастя, Ясь не зорієнтувався, що йдеться про нього.

Перерва добігла кінця. Ясь перший вискочив із-за горщика.

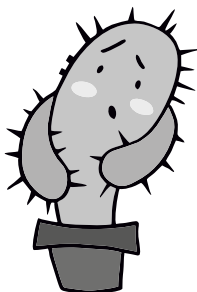
— Після уроків шукаємо кактус! Зараз це важливіше за антену! Моя бабуся замордує малих і нас за його насильницьку смерть!

Домінік не поворухнувся. Він довго дивився услід Ясеві й потирав кінчик носа.

— Він справді вважає, що кактус убито? — урешті спитав мій напарник.

Я скрушно похитав головою.

— Та ну, є справи важливіші за вбивство кактуса. Ясь — наш єдиний свідок. Треба його захистити, згоден?

ЗА ШІСТЬ ДНІВ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)

Уроки в Ясевому класі закінчилися одночасно з нашими, тож додому поверталися всі разом. Ми вирішили не пояснювати, у якій небезпеці він опинився. Ще злякається й про все розкаже бабусі, а ми втратимо справу, що стає дедалі цікавішою. Дорогою розроблявся план дій на найближчі години.

Насамперед потрібно з'ясувати, що відбувається з Ельжбетою Поплавською. Перший крок мав виконати Ясь, бо це в нього був доступ до головного джерела інформації про герцогиню. Тож йому ми доручили найважливіше завдання.

По-перше, Ясь мав переконатися, чи його бабуся на власні очі бачила, як виїздить Ельжбета Поплавська. Чи була вона сама? Хто відвіз її на вокзал? Чи є свідки того, що вона сіла в потяг? По-друге, чи герцогиня дзвонила із санаторію сказати, що доїхала? По-третє, Ясь має переконати

бабусю подзвонити сусідці. Якщо виявиться, що герцогиня в санаторії й відповідь на дзвінок, це означатиме, що ми помилилися, і її від'їзд не пов'язаний із пограбуванням.

Ми хотіли, щоб про це все розпитав Ясь, бо після пригоди з викликом духа покійного Олівера Галушки (пам'ятаєте?) вона нас недолюблює. Бабуся Боцян, здається, єдина, хто з однаковою недовірою ставиться як до мене, так і до завжди чемного Домініка.

На жаль, Ясь відмовився співпрацювати.

— Почну розпитувати — і вона відразу щось запідозрить. А коли виявить, що кактуса нема, то точно пов'яже це зі мною. Вона заборонить мені все на світі! Самі питайтеся!

Я не був у захваті, але що вдієш. З бабусею щось вигадємо. Рішення знайдеться. Гірше, що я ув'язнення не мав, як захистити Яся. Заборонити йому виходити з дому? Доведеться сказати, чому, а тоді Ясь запанікує.

Так чи інакше, я переконався, що Ясь зайшов додому, і лише тоді пішов до себе. Насамперед я хотів занотувати свої думки та гіпотези. До бабусі Боцян ми збиралися йти аж після п'ятої, тож часу лишалося багато.

З кімнати Малого визирнули Малий і Бартусь. Вони поводитися напрочуд тихо. Бартусь кивнув на мене.

— Бабуся вже знає! — схвильовано прошепотів він.

— Все знає! — додав Малій.

Дурдом-веселка! Я зрозумів, що вони не втримали язика за зубами й здали нас бабці Боцян!

— Зрадники! Засуну вас у м'ясорубку й голки повстромляю в п'яти! Котрий розказав бабусі про проникнення?!

— Некотрий! — хором відповіли ті.

Не можу більше! Спочатку мовчазний Ясь цідить по слову, а тепер малі! Мабуть, знову вигадали підступний план, який хочуть утілити за наш рахунок!

— Не відкрутитесь! Якщо ви зрадили нас, ми зрадимо вас! — пригрозив я.

— О, Теось! — тато з'явився саме вчасно. — Добре, що ти вже прийшов, я грию вчорашній суп.

— Той переварений? — я гидливо скривився.

— На безриб'ї і рак риба, ходіть їсти.

На кухонному столі лежали газети. Тато читає за їжею, хоч нам каже не наслідувати його звички.

Малі надзвичайно слухняно сіли за стіл, а коли тато відвернувся, пошепки пояснили мені, що вони не зрадники. Бабуся не знає ані про наше проникнення до будинку герцогині Ельжбети, ані про крадіжку ключів, ані про знищений кактус.

Вона лише виявила, що кактус зник, і гадає, що з ним сталося.

— Вона думає, що переставила його від старості, — пояснив Бартусь.

— Вона думає, що забула, що переставила його від старості, — виправив Малій.

Я поскладав усе разом і зрозумів. Бабуся помітила відсутність кактуса Еміля й підозрює, що сама його кудись переставила, але забула, куди. Пам'ять підвела. Потрібно якомога швидше підкинути на місце цю нещасну колючку, бо рано чи пізно хтось щось запідозрить.

Зашелестіла газета, тато однією рукою перегортав сторінки, а другою намагався втрапити ложкою до тарілки.

— О, пишуть і про наш район! Послухайте: «Винагорода за інформацію!» Так-так, додаткові гроші не завадять.

— Грошей і дітей багато не буває, пане Фефірчику, — Бартусь серйозно повторив одну із сентенцій, що їх часто проголошувала його бабуся.

— За що дають гроші? — зацікавився Малій.

— Покажеш, хто вивозить сміття до лісу, доведеш свої підозри й отримаєш гроші. Теосою, це щось для вас із Домініком. Ваше детективне бюро ще ні копійки не заробило, може, цього разу попрацюєте не лише заради слави? — тато подивився на мене поверх газети.

«Ха-ха! Дуже смішно!» — подумки образився я.

— Сміттеві загадки я лишу малим. Я займаюся лише серйозними справами.

— А-а-а, то перепрошую шановного пана детектива. Малі, слухайте уважно, читаю: «Мер, пан Влоджімеж Нецалий, вирішив раз і назавжди позбутися нелегальних сміттєзвалищ, що отруюють і спотворюють наш ліс. Він навіть готовий на нетривіальні рішення. Знайдено спонсорів грошових винагород для інформаторів. Якщо ви знаєте, хто вивозить сміття до лісу й повідомите про це районну раду, то отримаєте винагороду в розмірі тисячі п'ятисот злотих! Інформація має бути підкріплена доказами...»

— Якими? — перебив Малий.

— Наприклад, фото того поганця, що викидає сміття, зі сміттям.

— А якщо фото немає? — допитувався Малий.

— Достатньо заяви, яку підпишеш ти й хтось, хто бачив злочинця. Я так гадаю. То як, беретеся за цю справу?! — тато дуже серйозно дивився на малих, хоч очі в нього аж блищали від сміху.

— Беремося! — відповіли Малий і Бартусь.

Я занурив ложку в зелене шпинатне місиво, яким ми харчувалися вже третій день, і замислився.

Потрібно якомога швидше знайти кактус і підкинути його до будинку герцогині, це по-перше. Потім розвиток подій залежатиме від того, що бабуся Боцян скаже про герцогиню.

Я ледве домучив тарілку зеленого варива й пішов до офісу на горищі. Увімкнув комп'ютер, щоб побалакати з Домініком і переглянути сайти найближчих квіткових магазинів. З такою ж огидою, як до супу, я забив у пошук «кактуси». Самі розумієте, що пошук двійника-кактуса — не блакитна мрія детектива. Якщо це дійде до Кароліни (тої, із якою я сидів у труні, пам'ятаєте?), я стану посміховиськом усієї школи. «Детектив Кефірчик у пошуках кактуса!» — напише вона в цій свої жахливій інтернет-газетці. Я й сам би сміявся, коли б йшлося не про мене.

«Пріоритет: купити кактус, бо бабуся в пошуках!» — написав я Домінікові.

Я зайшов на сторінки магазинів «Троянда», «Магнолія» й «Пахуча оаза».

— Забий «Кактусова планета»! — Ясь прийшов із фото кактуса Еміля, зробленим ще за часів його кактусячого життя.

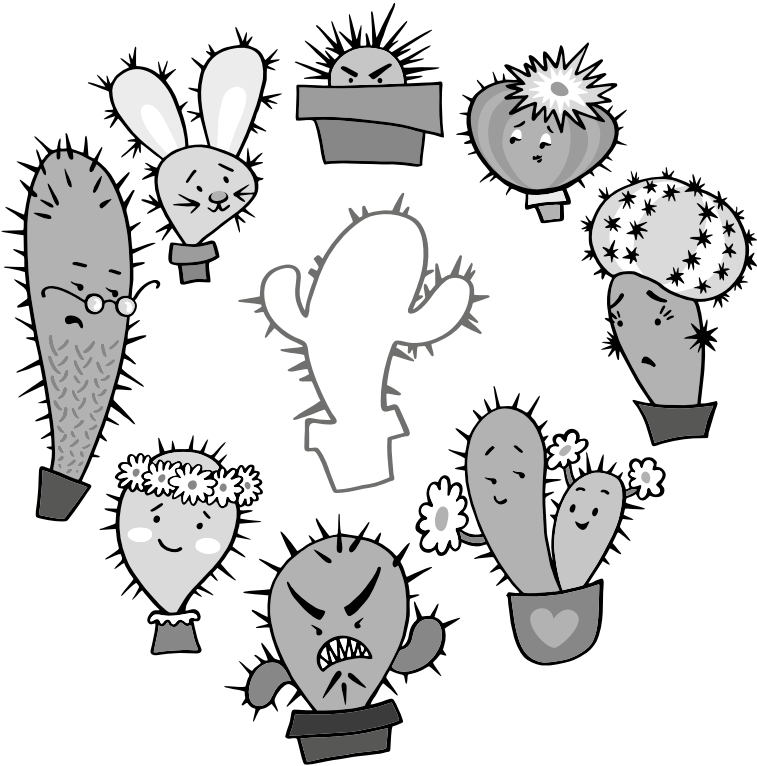
— Може одразу «Світ кактусів»! — підколов я трохи себе, а трохи довколишню дійсність. Моя нелюбов до кактусів росла в прискореному темпі.

— Твій тато мені сказав: «Привіт, котику, тарам, пам-пам, ті-ру-рі». Що з ним? — спитав Ясь.

— Вправляється без музики. Оркестр змінює репертуар.

Ясь хрипко розсміявся. — Кактус повинен бути ідентичний, бо бабуся не повірить. І горщик теж! — підкреслив він.

Я подумки зітхнув. Кактус — це кактус, достатньо, що в нього є колючки! На сторінці «Планета кактусів» я знайшов із десятків кактусів один в один як той на фото, але Ясь у кожному побачив

відмінність. Один занизький, другий затовстий, третій надто зелений, у четвертого забагато голок, а п'ятий — лисий.

Мені вже набридли ці псеводетективні пошуки.

— Підете з Домініком до найближчого магазину й купите те, що буде найбільше схоже!

Бзинь! Комп'ютер повідомив про новий лист.

Я відкрив пошту. Лист не мав теми й був від Кароліни. Мене це занепокоїло. Кароліна з очевидних причин асоціюється в мене із проблемами. Доки вона тримається подалі, усе спокійно, щойно вона намальовується поблизу — у мене починаються неприємності.

Привітики!

Тебе цікавить пані Ельжбета Поплавська, відома як герцогиня Ельжбета. У мене є інформація про неї. КОНФІДЕНЦІЙНА! Передам лише тобі. Якщо розповіси навіть Домінікові, утратиш мою довіру й доступ до інформації!

Кароліна Пелка

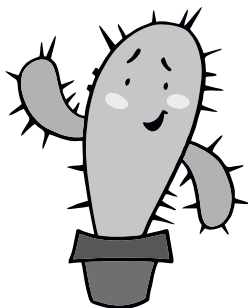
Головний редактор «Темного боку міста»

— Я тут! Твій тато сказав мені «Пам-пам! Тада-дам-ті-ду-ді, пам-пам!» Вправляється? — почув я за спиною голос Домініка.

Я нічого не сказав. Домінік уже настільки добре знає мою сім'ю, що сам може собі відповісти. Я швидко закрити листа від Кароліни, на ходу аналізуючи її вимоги.

Йти до неї потай від Домініка? Що вона собі думає?! Хоче нас розсварити?! Я був обурений, але швидко згадав слова з підручника для детективів-початківців про хороше розслідування: «Усе, що може допомогти прояснити справу — безцінне. Заради справи інформацію іноді потрібно приховати навіть від друга».

6 ЗА ШІСТЬ ДНІВ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)

Я відправив Яся з Домініком до магазину, а сам побіг на зустріч із Кароліною.

— Що там?! — спитав я, щойно вона відчинила двері.

Кароліна трусонула рудою гривкою й мовчки провела мене до своєї кімнати.

— Чому тут так тихо? — здивувався я.

У великому будинку панувала неймовірна тиша. Я до такого не звик. У нас переважно заго-лосно. Або тато репетирує, або Малий репетує на весь дім, або з'являється мама й намагається всіх перекричати, щоб зберегти контроль над ситуаці-єю. Я звик до галасу, і тиша погано діяла на мене.

— У вас завжди так? — спитав я Кароліну.

Та стонула плечима і якимось так скривила рота, як Малий, коли от-от розплачеться.

— Нікого немає, лише я. Колись була...

Я кинув оком довкола. «Нічогеньке обладнання», — подумалося мені. У кімнаті Кароліни було два комп'ютери, ноутбук, принтер, сканер, диктофон, цифровий фотоапарат.

— ...але вже нема, — почув я закінчення сповіді рудої прокурорської доньки. Я вирішив, що це вона про якусь тварину, що колись у неї була, тож запитав:

— Здохла?

— Хто? — здивувалася Кароліна, аж їй очі потемніли.

«Вона не двоока, як той із даху Поплавської», — майнула мені думка. Розумієте, свідомість сама помічає різні речі, просто на автоматі. Навіть, коли це зайве. Я добре знаю, що в Кароліни обидва ока кольору каштана, і мені зовсім не потрібно цього перевіряти, але мозок зробив це за мене. Цікаво, скажіть?

— Твій улюбленець, — пояснив я.

Погляд Кароліни й далі був здивований. Та раптом згас, вона потупилася.

— Я про няню...

— А! Я думав, ти про собаку чи там kota... — я знітився, хоч таке трапляється нечасто. — Я не можу зосередитися, коли тихо, — пояснив я. — Що в тебе є?

Вона прокашлялась і врешті перейшла до суті справи.

— У мене є важлива інформація про сусідку Яна Галушки. Мама мені розповіла. Тобто, я в маминому комп'ютері знайшла. Не посилайся на мене. У мами будуть проблеми, якщо виявиться, що інформація витекла з її офісу.

— Спокійно, я не здам джерело, — перебив я. — Що тобі відомо?

— Домінікові та Ясеві теж не розповідай. Мама не дасть мені більше комп'ютера, якщо дізнається, що я про щось розповідаю. Справа лише починає набирати обертів. Усе потрібно перевірити. Є тільки підозри й домисли, але... — Кароліна підступно всміхнулася, як тільки вона уміє, і знову стала собою: хитрим конкурентом, котрий використовує матеріали, отримані нечес-

ним шляхом з офісу прокурора, лише тому, що прокурор — її мама. — Послуга за послугу, детективе, — сказала вона, як математик Зигзаг, коли я попросив у нього кращу оцінку.

Дурдом-веселка, ви не повірите, що та руда вигадала! Вона передасть мені інформацію за умови, що я допоможу їй з акцією проти засмічування лісу!

Я запротестував. Невже ця редакторка-недоросток вважає, що детективне бюро — це комунальна служба чи як?!

— Мер урешті серйозно взявся за незаконне вивезення сміття до лісу. Моя газета підтримує його акцію. Ти чув про неї? Напевно чув. Ти ж, гм, детектив, — уїдливо додала вона.

Я промовчав. Треба стиснути зуби йурешті отримати інформацію про герцогиню Ельжбету.

На жаль, Кароліна не поспішала. Вона й далі гнула своє про сміття. До неї дійшли чутки, що один із порушників — Конрад Гвяздка, який живе на кінці нашої вулиці Короткої. Вона хотіла зібрати потрібні докази.

— Я напишу про нього у своїй газеті. Такий розголос віддохотить інших! — вона переконувала мене стежити за Гвяздкою, так наче він щонайменше викрав «Даму з горностаєм».

Я пояснював, що мені ніколи, бо тестування й справа герцогині Ельжбети. Кароліна не поступалася. Я скривився, але пообіцяв допомогти, аби лише почути, що вона дізналася. А інформація була варта обіцянки. Родина Ельжбети Поплавської в минулому володіла половиною району! Комуністи забрали в них усе після Другої світової війни, коли керували Польщею. Це були часи, коли влада забирала в людей усе, що впадало в око, не переймаючись правом власності. Батько герцогині таким чином утратив величезні статки.

Тепер спадкоємці такого майна можуть його повернути або отримати компенсацію, потрібно лише довести, що вони законні власники.

— І все отримає герцогиня Ельжбета?! — вигукнув я, може дещо заголосно, але це було просто неймовірно.

— Справа в тому, що ні. Хтось інший отримав і вже продає деякі будинки.

— Хто?!

— Це і є найбільш підозріле. Майно повернуто на підставі заповіту, за яким усе відійшло Феліціанові К. Батько Феліціана був кравцем Вінцентія Поплавського, тобто батька пані Ельжбети Поплавської. Спадкоємець мешкає за кордоном, а в Польщі діє його представник.

— Батько герцогині Ельжбети все заповів родині свого кравця?! Не своїй доньці?! — я був шокований.

— Мама теж здивувалася й тому вирішила розібратися із цим, поки що без розголосу. Вона підозрює, що заповіт — фальшивка, — пояснила Кароліна.

Вона ще щось говорила, але я почув достатньо. Мої думки вже мчали наввипередки. Я знайшов привід викрадення й навіть убивства герцогині Ельжбети. Вона була єдиним живим членом родини Поплавських. Вона могла заперечити оригінальність заповіту Феліціана К. і, що гірше для шахраїв, показати справжній заповіт, якщо такий існує. «Так!» — подумки вигукнув я. Частина загадки складаються в ціле! На горищі шукали справжній заповіт, щоб його знищити!

Неймовірно! Якби ж я міг лише поділитися цим відкриттям із Домініком! Дурдом, от навіщо

я пообіцяв Кароліні мовчати?! Підступна бестія! Справа розвивається, а я шукатиму кактус і сміттевого злочинця. Я просто лусну!

— О, в тебе кактуси є! — цілком щиро здивувався я.

Коли я заходив до Кароліни, то не помітив, що в їдальні повно кактусів. Рослини стояли рядами за скляними перегородками вздовж високих вікон, малі й великі, волохаті, шпичасті й товсті. Деякі сягали стелі.

— Так, ми вирощуємо квіти, — погодилася Кароліна.

— Кактуси, — виправив її я, хоча мені далеко то точності Домініка.

Ми погодили деталі сміттевого розслідування, і я міг нарешті піти. Приємно було знову опинитися в нашому гамірному будинку, де всі вже повернулися, тож у ньому не лишилося й натаюку на тишу. Доки я дійшов до дому, я вже знав, як допитати бабусю Боцян щодо її сусідки, так щоб вона нічого не запідозрила.

На жаль, мої плани зіпсувала родина, зрештою, не вперше. Сім'я дуже обтяжує детектива, особливо коли його не підтримує. Цю думку потрібно написати грубим кеглем у підручнику для детективів-початківців.

Замість того, щоб вирушити до бабусі Боцян і розвіяти всілякі сумніви щодо викрадення

(убивства?) Ельжбети Поплавської, мене змусили зробити домашнє, викинути сміття й говорити з родиною за вечерею.

— Чому мовчиш? — здивувалася мама, коли я сів за стіл.

— Обоє мовчать, — кивнув тато на Малого.

— Маєш рацію, обоє, — мама явно занепокоїлася. — Боюся, наші сини знову щось планують. А це означає — чекай неприємностей.

— Треба цьому запобігти, перш ніж вони приведуть нам до хати банду гангстерів.

Малий скривився.

— Ви заважаєте думати! — завважив він.

Мені вони заважали не лише думати, а й вийти до Яся. Батьки вирішили провести з нами весь вечір.

— Ви хочете краще зблизитися з нами? — перепитав я.

— Теосою, я ж не жену тебе вчитися. Побудь хорошим хоч пару хвилин, — мама зробила благальну міну, яка їй зовсім не личить.

— Сімейний вечір? — спитав я й демонстративно зітхнув, щоб усі зрозуміли, як сильно я жертвую собою заради родини.

— Ти зможеш! Ану, хлопці! — мама сплеснула долоньями. — Тато розпалює камін! Теось вибирає книжку для спільного читання! Я згадую, де сховала від вас горішки в шоколаді! Вкладаємося

на килим і читаємо. Захарчик читає перші два речення.

— Сість!

— Шість. Не ламай язика, тобі скоро в перший клас...

— Ми не говоримо про школу! — перебив її тато.

Я дивився на них з подивом. Здається, вони намагалися надолужити десь так із пів року. І побути цього вечора нашими батьками на повну когутушку. Якби такі вечори траплялися в нас регулярно, було б добре, але в батьків немає часу на подвиги. Вони були схожі на штучні квіти в горщику. У нашій школі стоять такі на підвіконнях, ми спеціально їх нюхаємо, коли дурня клеїмо.

— Що таке за-я-ва? — Малий і справді про щось думав. І тут хвилюватися варто не лише батькам, а й мені. Він запланує, нашкодить, а вигрібатиму я. — Напишіть мені, — підсунув він татові аркуш паперу й ручку.

«МИ, ДОРОТА Й КАРОЛЬ КЕФІРЧИКИ, ЗАЯВЛЯЄМО, ЩО ЛЮБИМО ЗАХАРЧИКА Й ТЕОСЯ», — написав тато.

— Як сто чортів! — закінчив захоплений Малий.

— Як сто чортів, — погодився тато. — Під заявою має бути підпис і дата, — пояснив він Малому.

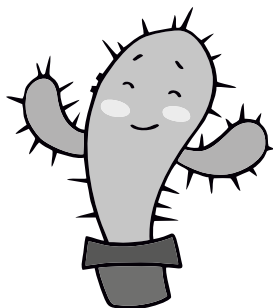
— Читаємо! — оголосила радісна мама.

І так я згаяв цілий вечір (чесно кажучи, було добре, але невчасно), не просунувшись у справі «АНТЕНИ» ані на міліметр.

Я встиг лише скасувати зустріч із Домініком і переконатися, що Ясь удома й не планує нікуди виходити. Тепер, коли я знаю, що в справі замішані величезні гроші, життя Яся може бути під загрозою на 150 відсотків. Дурдом-веселка!

Я вирішив якомога швидше виконати дану Кароліні обіцянку. Присягнувся, що доки не виконаю, доти не розкажу Домінікові та Ясеві про підозрілий заповіт Феліціана К.

Перед сном я зайшов до інтернету. Батько герцогині Ельжбети дійсно володів значним майном. На мій подив виявилось, що наша школа розташована в будинку, який належить родині Поплавських. І чотири кам'яниці на ринку теж були їхні. А ще великий парк за школою, а в ньому — невеличкий палац, який називають «Палац під Ангелом», стайня й каретня — тепер у ній районна бібліотека. Також я дізнався, що герцогиня Ельжбета все життя пропрацювала саме в цій бібліотеці. Не знайшов я лише інформації про те, що котрийсь із будинків виставлено на продаж, як стверджує Кароліна. Проте я не здивувався. Шахраї зацікавлені у відсутності розголошу. Покупець знайдеться тихо, це не проблема.

7 ЗА П'ЯТЬ ДНІВ ДО ТЕСТУВАННЯ

У школі я уникав Домініка. Це було непросто. Насправді місяць тому нас розсадили за розмови на уроках, але нещодавно ми скористалися тим, що класна на лікарняному, і сіли разом.

Я й не думав, що мовчати — так складно. Здається, у школах стародавнього Єгипту вчили мовчанки. Якби такий предмет був у нас, у мене були б досить непогані оцінки з нього. На жаль, наші вчителі поняття не мають, що може бути корисним для детектива. Вони постійно нас учать лише писати контрольні! Але як приховати правду від найкращого друга, коли ти все життя ділився з ним усім (окрім шоколаду з горіхами, який я з'їдаю повністю сам, бо не можу втриматися) — цього в школі не вчать!

— У єгиптян був бог мовчанки, — ні сіло ні впало шепнув Домінік.

— Ну не молитися ж мені йому! — вигукнув я, перш ніж подумав, що роблю, де сиджу й на якому уроці.

— Теосю! Домініку! Ви знову сіли разом?! — у математика Зигзага хороший слух. — Так, хлоп'ята, пересаджуємося!

«Дякую тобі, єгипетський боже!» — подумки зітхнув я. Уперше в житті радів, що не сидітиму поруч із Домініком. Ця Кароліна довела до такого, що на голову не налазить!

— Марта сідає з Домініком, Теось із Кароліною! — вирішив Зигзаг.

— Що?! — я завмер на півдорозі. — Це... Це!.. — «Господи всіх народів, допоможи!»

— Негуманно! — підказала Аська.

— Не обговорюється! Сиділи разом у труні, той за партою витримає! Повертаємося до дробів. Поклади рюкзак — і до дошки.

Зигзаг і Кароліна назавжди тепер лишаться моїми ворогами! Колись я помщуся. Ще не знаю як, але я перетворю їхнє життя на дурдом-веселку!

Мої думки розділилися. Я рахував і думав про справу. Я вважаю, що заповіт отого Феліціана К. на сто відсотків фальшивка. Майно належить герцогині Ельжбеті. Лишається дізнатися, чи в Поплавській є справжній документ. Мабуть, є, а точніше був. Через той заповіт її виманили

з дому й викрали. Це від неї шахраї довідалися, що вікно на даху незачинене. І вона розповіла їм, де схований оригінал. Потрібно якомога швидше з'ясувати, чи герцогиня жива. Це зараз найголовніше!

Визначення чіткої мети повернуло рівновагу моїй розхитаній психіці, тож я всміхнувся.

— Ти чому так тішишся? Двійці з двома мінусами? — Зигзаг похмуро підбив підсумок моєї боротьби із дробами. — Теодоре, ти закохався чи що? Перед тестуванням? Навіщо? Дитино, у тебе ще стільки часу попереду, усе життя можна буде присвятити...

— Дробам! — підключився Павел. Отой, що включається в середньому кожні 20 хвилин, як наше радіо, автоматично.

Зигзаг насупився й наказав Павлові виправити мої розрахунки.

Я повернувся за парту. За мить дзвоник завершив цей гнітючий урок. Не встиг він долунати, як до мене підійшов Домінік.

— Якщо не можеш, то не говори, — сказав він.

Я забув, що якимсь дивом Домінік час від часу читає мої думки.

— Поки що не можу. Але я жахливо почуваюся із цим... — зітхнув я.

— Не пояснюй. Я вірю. І почекаю. Підемо після уроків до Ясевої бабусі?

— Обов'язково! Це пріоритет! У мене є план, як провести розмову. І ще одне. Ясь дійсно в небезпеці. НАСПРАВДІ! — підкреслив я.

— Я говорив із малими. За невеличку послугу вони повідомлятимуть про кожен його крок.

— Наскільки невеличку? — спитав я. Мені було цікаво, як Домінік підкупив малих.

— Не варто й згадувати, — відмахнувся той.

Я не став заглиблюватися в подробиці угоди між Домініком і малими. Головне, що вони наглядатимуть за Ясем.

Ми досиділи до останнього уроку й одразу після обіду подзвонили у двері бабусі Боцян. Нам відчинив Бартусь.

— Кактус! — по-змовницькому прошепотів він.

Дійсно, кактус. Ця бадиллина зовсім вилетіла мені з голови!

— Ми купили точно такий горщик. Ясь тобі не сказав? — прошепотів у відповідь Домінік.

Бартусь заперечив і явно засумував.

— Не хвилюйся, у кожного кактуса є двійник, сьогодні ми точно його знайдемо, — утішив малого Домінік.

— Мені здавалося, що питання вирішене. Не можна купити перший-ліпший кактус? — скрикнув я.

— Ми знайшли купу кактусів у магазині на Корковій, але за словами Яся вони були або зависокі, або замалі. Висота Еміля була шістдесят п'ять сантиметрів. Ми обміряли штук двадцять кактусів і жоден не підійшов.

Дурдом-веселка! Хто міряє й фотографує кактуси?!

— Герцогиня Ельжбета та Ясева бабуся, — відповів Домінік.

Я промовчав. Я зростом кактусів не займатимуся!

У коридор вийшли Ясь та його бабуся.

— Ми до вас, — поспішили оголосити ми. — Наші класи, тобто наш і Ясів, проводять опитування «Чи знаєте ви своїх сусідів». За це на кінець року дають додаткові бали з...

— З біології! — підказав Ясь.

— З біології? — здивувалася бабуся.

— І з поведінки! — знайшовся Домінік.

— Ага, розумію, — бабуся Боцян глянула на нас прихильніше.

— Вас вибрали серед батьків учнів наших класів, — продовжував я. — Тобто, ми знаємо, що ви — бабуся, але Ясеві батьки недосяжні, тому ми вписали вас замість них. Можна з вами побалакати?

Бабуся запросила нас до тієї ж кімнати, де ми лежали під ліжком, коли вона викликала дух

Олівера Галушки (пам'ятаєте?). Мені стало не по собі. Невже вона спеціально це зробила, щоб нагадати про свою недовіру? Посадила нас коло того самого столика, під яким сиділи малі з Олюсем. На щастя, він не був накритий довгою скатертиною, і під ним точно ніхто не ховався.

— Питайте, — коротко кинула вона.

— Опитування анонімне, — пояснив Домінік.

— Чи хтось із ваших сусідів мешкає сам, не має родини й усе таке? — поставив я перше питання.

— Так. Сусідка, пані Ельжбета Поплавська, — самотня. Не має ані близької, ані далекої рідні. Наче колись до неї писав якийсь далекий родич, але я ніколи його не бачила. Ми товаришуємо відколи народився Ясь. Оці всі дитячі книжки, — вона показала на полицю над телевізором, — подарувала вона.

На щастя, Ясева бабуся балакуча, достатньо було заохотити її парочку слів. Вона підтвердила інформацію, яку нам передав Ясь: герцогиня Ельжбета отримала пропозицію термінової поїздки до санаторію й безкоштовного відпочинку. Бабуся не була з нею на залізничному вокзалі, тому не знала, чи та сіла на потяг, але може сказати, що з дому герцогиня поїхала на таксі.

— Я особисто посадила її в машину. Назвала водієві адресу вокзалу. Побажала гарної дороги

й зачинила дверцята, теж власноруч. Ага, і ще помахала їй рукою на прощання!

— Вона дзвонила, що доїхала? — спитав я.

— Навіщо витрачатися на дзвінки? Пришле гарну листівку для Бартуся.

— А ви їй дзвонили?

— Вам лише дзвінки в голові! Базикаєте по телефонах ні про що, а ти, бабусю, потім плати рахунки! Я не витрачатимусь без потреби!

Я дістав із кишені мобілку.

— Подзвоніть із мого.

— Навіщо?

— Ну, щоб зміцнити добросусідські відносини, запитатися, як там, у санаторії, як вона почувається, чи не захворіла бува...

— Хай собі хворіє в санаторії. Удома довелося б пхатися в поліклініку, а там лікарі на місці, — заявила бабуся.

Дурдом-веселка! Як переконати цю вперту жінку зробити один дзвінок?!

— Пані Ельжбета — самотня. Їй буде приємно, що хтось про неї думає, пам'ятає, цікавиться нею... — захоплював Домінік, але бабуся перебила його.

— Вона й так знає! Я не мушу повідомляти її по телефону, що ми подруги! Це чужим треба все пояснювати! Зрештою, у неї нема мобільного. Я подзвоню, її покличуть до телефону, вона

розпереживається, що щось сталося, один лише клопіт.

— А все ж їй було б приємно... — бовкнув Домінік.

Бабуся Боцян зітхнула.

— Те, що я зараз скажу — не для анкети, — попередила вона.

Я відклав формуляр.

— Пані Ельжбета почує по моему голосу, що я не кажу їй усієї правди, ось у чому річ...

Це прозвучало таємничо. Невже бабуся виявила сліди проникнення на горищі? А може, її занепокоїла антена на даху?

— Зник... — вона стихнула до шепотіння.

Ми схилилися до неї.

— Зник горщик із рослиною пані Ельжбети! Шістдесят п'ять сантиметрів висота, дві зламані колючки з лівого боку... — це прозвучало, як словесний портрет кактуса. — Його звали Еміль.

Ми опустили погляди, щоб по очах вона не здогадалася, що нам відома доля кактуса Еміля. Зізнаюся — тієї миті я відчув себе співучасником злочину. Домінік, схоже, почувався ще гірше, бо раптово почервонів.

— Я обіцяла, що квітам листочок з гілки не впаде. Я трохи їх переставляла, щоб хоч дециця світла на них потрапляла. Особливо какту-

си без світла марніють. Бо слід вам сказати, що Еміль — це кактус. Я десь його поставила. І не можу згадати, де саме. Шукаю й не бачу. Як корова язиком злизала. Старість не радість, прогалини в пам'яті. Коли знайду Еміля, тоді, може, подзвоню пані Ельжбеті, а до того не можу!

Я подумав, що це нагода цілком законно потрапити до дому Поплавської.

— Ми допоможемо! Повністю обшукаємо будинок. Одну рослину ми обов'язково знайдемо. У нас є досвід пошуків набагато цінніших речей, ніж якийсь кактус! — запропонував я.

— Якийсь кактус?! — обурилася бабуся Боцян. Вона оголосила, що квіти — живі, а кожне життя — безцінне. І додала, що наше покоління безголове, бо ми лише стріляємо одне в одного в телевизорах і комп'ютерах, а потім — на вулицях.

Ми терпляче слухали звинувачення цілого покоління, коли раптом задзеленчав телефон. Ми аж підскочили. Дзвінок пролунав раз, двічі, але ніхто не повернувся.

— У мене передчуття! — прошепотіла бабуся, але не зняла слухавки.

Зізнаюся — я теж відчув тривогу, проте я б не назвав це передчуттям. Сам не знаю, що це було.

— Ясю, візьми. Скажи їй, що я вийшла до лікаря, — з невідомих причин бабуся Боцян і далі говорила пошепки.

— А чого я?! Хай Бартек візьме. Бартек! — Ясь покликав молодшого брата.

У кімнаті з'явилися Бартусь із Малим.

— Мама дзвонить?! — спитав він і схопив слухавку.

— Це я! Бартусь! Мама? Не мама?.. Не дзвонить сюди, бо сьогодні дзвонитиме мама! Усі чекають на її дзвінок! І бабуся! І Ясь! І Теось! І Домінік!

— І Малий! — додав Малий.

Якусь мить Бартусь слухав.

— Перекажу! — пообіцяв він і повернувся до нас. — Пані герцогиня каже поцілувати її рослинки й що повернеться завтра, бо в неї величезна несподіванка! — він руками обвів коло, щоб показати, наскільки велику несподіванку готує герцогиня.

«Це називається телепатія, а не якесь передчуття!» — пригадав я слово, яке вилетіло мені з голови. Як ви, напевно, здогадуєтесь, дзвонив не хто інший, як наша потенційна жертва викрадення, герцогиня Ельжбета Поплавська. Передавала всім вітання, особливо своїм квітам. Не було жодних повідомлень від викрадача, вона не ридала, не просила врятувати її будь-якою ціною. Сказала, що завтра повернеться, бо має сюрприз.

Я вихопив телефон у Бартуся.

— Ви живі?! — видихнув я.

— Мені нічого не відомо про власну смерть.

А з ким я говорю?

— Ну-у-у, Теось, тобто Теодор Кефірчик... — зізнаюся, мені стало ніяково. Доки я позбирав думки, герцогиня поклала слухавку. Не хотіла займати лінію. Адже Бартусь чекав на дзвінок від мами, котра виїхала закордон і якимось чином поспішає назад.

Я сів біля Домініка. Усе рухнуло, як картковий будинок. Мало того, що Поплавська жива, її однозначно ніхто не викрадав. Я ще не чув, щоб жертви викрадення дзвонили передати вітання квітам. Капець. А так усе добре виглядало. Виманили з дому, викрали, змусили показати, де схований справжній заповіт, фінал — убивство... Лишилася в нас справа пошуку кактусадвійника.

Дурдом, дурдом, дурдом!

Домінік потер пальцем кінчик носа.

— Я вважаю дещо інакше, — шепнув він.

Ми подякували бабусі Боцян і вийшли з кімнати.

— Це був голос пані Ельжбети? — уточнив Домінік.

— Ага! — підтвердив Бартусь. — Повернеться завтра й заарештує нас за Еміля!

— А коли вона нас заарештує, ми все розкажемо! — пригрозив Малій.

— Маєте рацію. Кактус — це головне. Отримаєте його ще сьогодні, — пообіцяв Домінік. А тоді звернувся до мене. — Справа герцогині Ельжбети далеко не така однозначна. Термінова поїздка до санаторію їй далі видається підозрілою, насамперед через безкоштовність, а по-друге, бо збіглася в часі з проникненням до її будинку. Потрібно з'ясувати, ким були зломщики й навіщо вони вдерлися.

Я зітхнув. Ще хвилину тому мені здавалося, що я знаю причину проникнення. Тепер моя гіпотеза, що шукали оригінальний заповіт, здавалася завчасною, як і смерть герцогині Ельжбети від рук шахраїв-викрадачів.

— Кактус, — лаконічно нагадав Ясь.

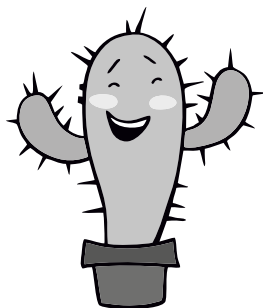
— У Кароліни купа кактусів, — сказав я і прикусив язика. Чорт! Я ж мав не заїкатися про Кароліну!

Домінік усміхнувся краєчком вуст, але не став розпитувати.

— Візьми сантиметр. Висота Еміля шістдесят п'ять сантиметрів, — нагадав він.

— Від ґрунту, — доповнив Ясь.

— Гарзд! — я вдав байдужого, але всередині мене все вирувало. Замість розслідувати справи вбивств, як справжній детектив, я шукаю кактус-переросток. Дурдом-веселка...

ЗА П'ЯТЬ ДНІВ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)

Дорогою до Кароліни я аналізував справу «АН-ТЕНИ». Хоча герцогиня Ельжбета жива й здорова, але багато що неясно. Хтось привласнив її майно. Хтось на дев'яносто дев'ять відсотків підробив заповіт. Хтось проник на горище, доки її не було. Ми вийдемо на слід зломщиків. Потрібно з'ясувати, на яке звалище потрапили машини фірми «ГБ-РОБ», ті з логотипом на дверях. Зломщики можуть бути пов'язані або з фірмою, або зі звалищем, на якому опинилися старі фургони. Потрібно також поговорити з герцогинею Ельжбетою, щойно та повернеться, і з'ясувати, що зникло зі скрині, спитати, чи є в неї справжній заповіт. Цікаво, чи вона знає, що могла повернути відібране в батька майно, але її випередив якийсь закордонний Феліціан К. Окрім того всіх потрібно розпитати про двоокого. Хтозна, може й натрапимо випадково.

Домінік із Ясем уважали, що я йду до Кароліни міряти кактуси. Насправді ми домовилися про зустріч ще вчора. Будемо стежити за Конрадом Гвядзкою, котрий, на думку Кароліни, вивозить сміття до лісу.

— За моїми даними він вивозить його в середньому щоп'ятниці! — вона не відповіла на моє «привіт», а одразу почала про те своє сміття. — Він зараз ремонтує будинок. Будівельне сміття в причепі вантажівки чекає на вивезення. Спостерігатимеш за подвір'ям. Коли вантажівка виїде, повідомиш мене, чи вона їде Короткою, до Дитсадкової, чи в протилежному напрямку, у бік Соснової. Я чекатиму в лісі. Там є два звалища. Якщо вантажівка поїде Короткою, я сховаюся біля звалища над яром, а якщо поверне на Соснову — встигну на велосипеді доїхати на друге.

— І все? І потім я зможу розповісти Домінікові про заповіт герцогині Ельжбети? — спитав я.

— Так. Тільки не згадуй про мою маму! — підкреслила вона. — Натомість інформацію щодо розслідування вивезення сміття збережи в таємниці. Ще якісь питання? — вона відкинула гривку з лоба й подивилася просто мені в очі.

Я завагався.

Як їй сказати, що я хочу заміряти кактуси? Вона ж на глум мене підніме. Я гарячково на-

магався вигадати якусь байку, щоб пошук кактуса-двійника не звучав так принизливо. На жаль, Кароліна втупила в мене оті свої великі каштаново-золотисті очі й усі мої думки розлетілися.

— Мені потрібно заміряти твої кактуси, — серйозно сказав я, сподіваючись, що моя міна вбереже мене від кепкування.

Вона не засміялася, тільки її очі стали круглі, як шашки.

— Я тобі не подобаюся? — спитала вона.

Дурдом! Я був готовий до будь-чого, але не до такого питання! Яка їй різниця, хто мені подобається, а хто ні! Це вже занадто! Я їй допомагаю, та змушувати мене звірятися, щоб потім це опинилося в її газеті — вона таки перегинає палицю!

— Мені потрібен кактус! — я спрямував діалог у потрібне русло. — Більше нічого не можу сказати. Я змушений просити тебе про допомогу в цій справі. Коли я її розкрию, зможеш про все написати у своїй газеті. Можу пообіцяти, що ти будеш першою, хто про все дізнається.

Кароліна задерла свій і без того кирпатий ніс.

— Я хочу ексклюзив!

Ексклюзив в обмін на кактус?

— Добре, — не торгуючись погодився я.

Кароліна завела мене до кактусівні чи як воно зветься. Я дістав фото Еміля й почав заміряти колючі сторчаки.

— Дурдом! — пробурчав я, загнавши колючку в пучку.

Кароліна насмішкувато спостерігала за мною.

— Покажи фото, — зажадала вона невдовзі.

Надягнула рукавички й присіла поруч.

Я неохоче вручив їй фото Еміля та його «словесний портрет». Кароліна придивилася, прочитала й пішла в дальній куток. Вона мені більше не заважала, тож я міг зосередитись.

Те, що герцогиня Ельжбета жива — не така вже й трагедія, як мені досі видавалося. Вона єдина, хто може заперечити автентичність заповіту того чоловіка із закордону, тож її будь-якої миті можуть прибрати. (Не зрозумійте мене неправильно, я в дитинстві теж недолюблював Ясєву сусідку, але це не означає, що я бажаю їй смерті, хай живе собі до кінця світу. Труп мені потрібен, щоб стати справжнім детективом. Нічого особистого).

— Є! Точно такий! Дивися! — я підвів погляд, на свою біду — одразу в щасливі очі Кароліни. Вони світилися, наче два лазера, тож нічого дивного, що в голові мені замаячілося.

Через кілька хвилин я мчав із кактусом до Яся.

— Підкинь герцогині! — наказав я і погнав на кінець нашої вулиці. За мить я вже був під будинком Конрада Гвядзки.

Високий дерев'яний паркан загороджував подвір'я, тож я виліз на дерево поблизу. Було вже досить темно, але вулицю й подвір'я освітлювали ліхтарі.

Навпроти однієї брами був великий будинок із невеличкими вежами й колонами, а за ним, углибині забрукованого дворики, я помітив три довгі одноповерхові будівлі. В одній були гаражі, а у двох — виробництво, де з овочів виготовляли заморожені напівфабрикати. У дворі нічого не відбувалося. Я відклав бінокль і подивився в прилад нічного бачення, який позичила мені Кароліна. З темряви виринали нерухомі обриси: будинки, дерева, кущі, машини. Я вже хотів було перестати вдивлятися в нерухомий пейзаж, коли раптом у мене перед очима щось промайнуло. Одна постать, слідом друга! Дві схилені фігурки бігли до гаража, перед яким стояла вантажівка із причепом. Одночасно ворота відкрилися — і на подвір'я заїхав легковий автомобіль. Із нього висів високий чоловік і ввійшов до будинку.

Я перевів погляд на вантажівку.

— Дурдом! — безгучно прошепотів я.

І блискавично сповз із дерева. Заскочив у двір крізь відкриті ворота й швидко підбіг до причепа.

— Малий! Злазь! — прогарчав я крізь зціплені зуби.

— Не заважай! — почувся обурений шепіт Бартуся.

Я видерся на повний сміття причеп, і попри спроби малих викрутитися, згріб їх під пахви. Вони пручалися, однак я доволік їх додому.

— О, ти Малого привів! Дякую. А я вже збирався йти по нього до Бартуся, — тато вистромив голову з-за туби, на якій грав похоронний марш.

Я відкрив було рота сказати, що слова Малого традиційно дещо розходяться із правдою, і замість у Бартуся він проводив вечір у дворі підозрілого типчика, однак мій хитрий братик попередив мене крізь зуби:

— Розкажу про проникнення!

Я прикусив язика. Такий малий, а вже шантажист! Дурдом-веселка в ромашки!

— Що ви робили в того Ёвядки?! — спитав я, коли загнав його врешті до ліжка.

— Гралися із Човгалом, — відповів той крізь сон.

— З яким Човгалом? Тим із вашої групи в садку?

Він сховав голову під подушку й більше я нічого не почув.

Я дав братові спокій. Човгало з дитсадка мене не цікавив. Маю важливіші справи.

Дурдом-веселка! Через Малого я зовсім забув про Кароліну!

Я побіг до будинку Гвяздки, але вантажівки зі сміттям на подвір'ї вже не було.

— Ти нічого не можеш зробити як слід! — пирхнула Кароліна до слухавки.

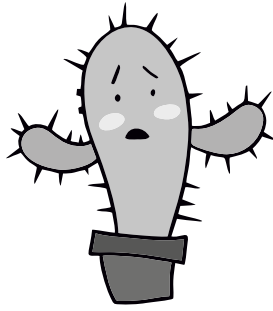
Я запропонував допомогти їй наступного тижня.

«Я НЕ ПРАЦЮЮ З АМАТОРАМИ!» — написала вона мені есемеску.

Ні — то й ні. Нарешті зможу зосередитися на проникненні до герцогині Ельжбети. Тепер я вже можу поділитися з Домініком інформацією про заповіт Феліціана К. Кароліна сама відмовилася від моєї допомоги й таким чином звільнила мене від обіцянки.

Я відкрив документ «АНТЕНА», доповнив опис справи, а потім відправив усе Домінікові. Урешті я заснув, впустивши голову на клавіатуру.

ЗА ЧОТИРИ ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ

9

У суботу вранці ми пішли порознюхувати про фірму «ТБ-РОБ». Дорогою ще раз обговорили справу герцогині, від самого початку. Інформація, що якомусь Феліціанові К. дісталось майно родини Поплавських, неабияк схвилювала й Домініка, а він нечасто переймається розслідуваними справами.

— Продаж будинків ще можна зупинити. Пані Ельжбета повинна опротестувати заповіт отого Феліціана К. Найкраще, якщо в неї буде письмове підтвердження, що це вона — спадкоємиця, — роздумував Домінік.

— Боюся, що оригінальний заповіт у неї був, але двокий його вкрав. Це пояснювало б мотив проникнення, — відповів я.

— Без порожніх балачок. Поговоримо з пані Ельжбетою й знатимемо більше, — Домінік як завжди обережно підходив до питання.

Фірму «ТВ-РОБ» ми знайшли за адресою з інтернету. Вирішили зайти ззаду, де тягнулися цегляні гаражі, і зазирнули всередину крізь прочинені двері. Углибині білів новісінький фургон марки «Мерседес», ніякого логотипу збоку не було. Зате поруч із ним стояла старенька вантажівка з відкритим причепом. На обдертому заднику можна було розібрати залишки напису «ТВ-РОБ Яцек Робінський».

З-під машини висунув голову старший чолов'яга в брудному комбінезоні. Примружився.

— Подайте тринадцятку, — кинув він очима на завалену полицю.

Я дістав і подав ключ, перш ніж Домінік устиг зрозуміти, що йдеться саме про це.

— Теж на звалище піде? — я копнув шину.

— Та ні, цей ще поїздить, є ще порох у порохівницях. А ви тут що забули? — спитав чоловік.

— Братів друг казав, що у вас задешево можна взяти бусик, бо ви старі на звалище відправляєте. Добре справи йдуть? — спитав я.

— Ти спізвився, на звалище вже поїхали. Шість фургонів, самі розвалюхи, нема чого жаліти. Я навіть хотів поремонтувати й продати за копійки, але їх би й відновлені ніхто не купив, як на мене.

— А на яке звалище їх відправили? — спитав Домінік.

— На Полечки, у шефа там якийсь дружбан є.

Ми дізналися, за чим прийшли. Користуючись балакучістю механіка запитали ще про двоого, але нічого нового не почули. У жодного працівника фірми не виявилось різнокольорових очей.

— У мене колись була дівчина з одним зеленим, одним каримокком. Противна була, — довірливо повідомив нам чолов'яга й попросив подати розвідний ключ.

Ми попросилися й побігли на Полечки. У сторожці з написом «ТРАНС-ФОРМЕРИ» сидів чолов'яга більший за троля.

— Вам чого? — гиркнув він, хоч його пес радісно метляв хвостом.

— Нам потрібні бічні дзеркала на фургон, — цілком гладко збрехав Домінік (не знаю, чи таке навіть можна назвати брехнею, ми ж це робимо заради розслідування).

Троль виліз зі сторожки.

— Можете подивитися, але щоб нічого не красти! У нас тут камери! — повідомив він і рушив слідом, не відстаючи ані на крок.

— В офісі є список цих розвалюх? — поцікавився Домінік.

— Офіс відкривають, лише коли котрусь треба на консерви пустити, — неохоче відповів сторож.

— На консерви? — не зрозумів мій друг.

— Спресувати й переробити на бляшанки, — здогадався я. — Ще одне питання й більше не морочимо вам голову. Чи працює у вас молодик, в якого одне око блакитне, а друге — каре?

— Навіщо йому працювати?! Це його звалище! — кинув троль, захряскуючи двері до стожки.

Дурдом! Нарешті якийсь слід, а той не хоче балакати!

— Спокійно. Дещо нам уже відомо, — Домінік вирішив поділитися канапкою із собакою. — Ми переконалися, що двоокий існує не лише в Ясевій уяві. Досі я йому не дуже вірив. Боявся, що він нас розводить. У двоокого був доступ до машин із логотипом «ТБ-РОБ». Тарілку теж, напевно, узяв зі звалища. Дізнаємося, де він живе, і покажемо його Ясеві. Переконаємося, що це точно той, хто встановлював антену.

Я кивнув. На жаль, я не міг діяти негайно. Мами, у якої була неробоча субота, змусила мене пообіцяти, що я сяду вчитися. Зрештою, попри все, я планував добре виконати тести. Я знаю, що в неосвіченого детектива немає майбутнього. А до того ж потрібно було стежити за будинком герцогині Ельжбети, щоб не прогавити її повернення, тож я однаково мусив трохи побути вдома.

— Повідомлю, щойно вона приїде. Займись поки що збором інформації про двококого, — я попрощався з Домініком і погнав до себе.

Я вже годину сидів над тестами, коли пролунав дзвоник у двері.

— Я відчиню! — гукнула мама.

Відколи в неї пунктик щодо мого тестування, вона в усьому мене підміняє. Їй навіть удається не підпускати до мене Малого та його друга Бартуся.

Двері скрипнули — і я почув уражений голос Яся Галушки.

— Ні фіга собі, ви вдома?! — вигукнув голос. — Доброго вам, — додав він уже спокійніше.

— Доброго дня, Ясю, давно не бачились. Батьки дзвонили?

— Ага!

— Сумують?

— Ага! — Ясь переминався з ноги на ногу.

— А в тебе як справи?

— Ну-у, бабуся знайшла кактус і молиться...

— На кактус?

Мені довелося швидко втрутитися в цю добросусідську розмову, доки Ясь не заплутався в поясненнях. Я збіг униз.

— Ясь до мене! Ми готуватимемося разом! — видихнув я.

І розвернувся потягнути Яся за рукав у бік сходів, а що стояв я навпроти вікна, кинув швидкий погляд на протилежний бік вулиці Короткої. І завмер.

Напроти брами Ельжбети Поплавської стояло таксі. Водій діставав із багажника валізки на коліщатках. Одночасно з машини вийшов високий молодик у довгому пальті (блондин, укладене гелем волосся — подумки відзначив я). Він підійшов до задніх дверей, відчинив їх і подав комусь руку. Я помітив темно-зелені напівчобітки (мама так це називає, хоч я не знаю, чому це не просто черевики), темно-зелену рукавичку на чийсь руці темно-зелений капелюшок. Із таксі вийшла герцогиня Ельжбета, у своєму вічному темно-зеленому пальті та з парасолькою. Капелюшок із широкими крисами закривав пів обличчя, але помилитися було неможливо. Це була вона. Жива, здорова, але не сама.

Що це за один? У неї ж нікого немає. Потрібно обов'язково дізнатися, хто це такий!

— На що ти так витріщився? — спитала мама. — О! Пані Ельжбета! Вишукана, як завжди. Цей молодик може бути її нареченим, така різниця у віці зараз модна.

— Та що ви, ги-ги! — Ясь вибухнув дурнувтим сміхом, а я поблажливо глянув на маму.

Вона розвела руками.

— Гарзд, мовчу! — і пішла до вітальні, буркочучи під ніс: — Нема мене — погано, є я — погано. Не вгодиш їм!

Я забрав Яся до себе на горище. Ми кинулися до вікон на даху. Таксі поїхало. Бабуся Боцян саме розцілювала герцогиню Ельжбету. Блондин тягнув три валізки в бік будинку.

Ми побігли вниз. Коли вискочили на вулицю, там уже спорожніло.

— Схожий на тих із даху?! Ти бачив його очі? — спитав я.

— Ти що, здалека очей не видно. Але зріст приблизно як у двоокого, — ствердив Ясь.

— Мусиш допитати бабуся. Докладно довідайся, що це за чоловік у чорному пальті. Я повідомлю Домінікові. А ти чого прийшов узагалі?

Виявилося, що лінивий Ясь провалив справу кактуса. Він ще вчора мав запропонувати бабусі прискіпливо обшукати будинок Поплавської та знайти Еміля. А під час обшуку — випадково — побачити начебто переставлений деінде кактус. Проте він відклав це на сьогодні. Сховав кактус у підвалі, але вранці застав бабуся із двійником Еміля в руках.

— Бартек знайшов його в підвалі й без дозволу забрав до себе в кімнату, — виправдовувався Ясь.

— І що?!

— Бабуся гадає, що сама його принесла до нас і забула. Злякалася, що в неї починається Альгеймер і молиться за своє здоров'я.

«Альцгеймер», — подумки виправив я. Гарзд — я заспокоївся. Тобто, тепер бабуся нам не загрожує. Можна забути про принизливі пошуки двійника кактуса Еміля. Час на серйозну роботу!

Я відправив Яся розпитувати бабуся про герцогиню й прилизованого блондина. Потім повернувся до компа й написав Домінікові:

справу Еміля закрито.

герцогиня приземлилася!

А тоді додав, щоб Домінік не сумнівався, що треба на всіх парах мчати до мене, бо важливість подій не поступалася першому приземленню людини на Місяці:

герцогиня має супровід!

За мить почувся стук у двері.

Я здивувався, що Домінік так швидко прибіг. Я спустився відчинити йому, бо мама саме прала в підвалі й не могла підійти — і опинився вічна-віч із бабусею Боцян.

— Маєте борошно?! — спитала вона з порогу.

Я був настільки здивований, що не одразу спромігся на відповідь.

— Ясь учитесь, Бартуся не пошлю, бо малий, а сама доки дошкандибаю до магазину... — пояснювала вона.

Я не знав, чи є в нас борошно, але вистачило глянути на коридор, щоб зрозуміти, що Малому щось точно про це відомо. Дорога від кухні до його кімнати була підозріло білою.

— Це вже якесь неподобство! — вигукнула обурена бабуся.

У кімнаті Малого, на моєму килимі (Малому дісталася у спадок моя кімната з усіма меблями) стояла величезна каструля. Брудні по вуха малі мішали в ньому борошно з водою.

— Ми робимо екологічний клей, — пояснили вони.

Я роззирнувся й побачив стіну, заклеєну маминими кольоровими журналами.

— Це здоровий клей. Його навіть можна їсти, — Малий засунув брудну руку до рота.

— Борошно перевели! — переживала бабуся. — Я обіцяла спекти карамельне печиво, ніхто такого не вміє. Пані Ельжбета хоче почастувати правнука. Уявляєте? — звернулася вона до тата, який стояв у нас за спинами й з відвислою щелепою дивився на стіну, на якій малі випробовували екологічний клей. — Я гадала, у пані Ельжбети немає родини, а тут її знаходить родич, і знаєте звідки?

— Не знаю, — зітхнув тато.

— Із самісінької Австралії! Теж лишився саменький як палець, і шукав рідню, уявляєте?

— Буває.

— Не буває! Вони дивом знайшлися. Це ж і прізвище не таке, і жодних контактів багато років, бо це якісь розсварені гілки роду. А тут така несподіванка! Спочатку вони листувалися, а тепер фірма того правнука відправила його до Польщі. Він працюватиме тут цілий рік! Уявляєте?

— Уявляю, — відповів я за тата.

Я зрозумів, що це нагода витягнути з бабусі все, що вона знає про прилизаного блондина. Насамперед потрібно дізнатися, якого кольору в нього очі.

— А ви бачили його очі? Якого вони кольору? Це він привіз пані Ельжбету із санаторію?

— Аби лише привіз! Це він викупив їй поїздку в приватний санаторій! Там було наче в спа. Уявляєте? — бабуся й далі зверталася до тата, хоч той її не слухав. — Пані Ельжбета вже на місці довідалася, що це приватний санаторій і до того ж шалено дорогий. Той правнук їй такий подарунок-сюрприз зробив. Уявляєте?.. А очі в нього блакитні, як у кожного поляка, — додала вона й схилилася до тата. — Можна Бартусь у вас побуде? Я напечу печива й заберу його.

Тато погодився, кивнувши головою. Вигляд килима й стіни, схоже, вибив його з колії. Він радів, що в Малого тихо, а тепер нам обом є чим зайнятися.

Я допомагав татові прибирати й думав над словами бабусі Боцян.

Той правнук, що наче з неба впав, дуже мені не подобався. З нього такий родич герцогині Ельжбети, як з мене сумчастий кенгуру. Але я виведу його на чисту воду!

По-перше, нам уже відомо, що це він підступом виманив пані Ельжбету з дому. Подзвонив і набрехав про безкоштовне перебування. Навіщо? Ніби хотів зробити сюрприз хворій родичці. Та я припускаю, що в нього була інша мета. Герцогиня могла відмовитися від дорогого подарунка й нікуди не поїхати, а тоді її присутність завадила б залізити до будинку. 89-річну стареньку нескладно обманути безкоштовним санаторієм.

По-друге, правнук — це не двоокий з даху. Найвірогідніше, він також і не другий ТБ-РОБ, бо не підходить під озвучений Ясем словесний портрет (другий був старший, низький, сивуватий — пам'ятаєте?) Та це не означає, що він не з тої ж компанії, яку Феліціан К. підіслав із закордону. Цікаво, чи Феліціан теж родом з Австралії? Кароліна повинна знати, але в неї я не питатимусь. Не дочекається! Назвати мене аматором! Обійдуся й без її допомоги.

І ще, припускаю, що правнук, як і грабіжники, щось хоче від герцогині Ельжбети. Скоріш за

все, він шукає справжній заповіт, щоб його знищити. Зломщики не знайшли його на горищі, бо їх сполохав Ясь, тож вони вислали буцімто родича. Головне питання, чи в герцогині Ельжбети є якийсь заповіт?

Мої думки перебив Домінік. Шкода, що він прийшов так пізно, міг би мені допомогти. У прибиранні йому немає рівних.

— Ти чого стільки повз? — дорікнув йому я.

— Кароліну зустрів. Поговорили про герцогиню Ельжбету. На мою думку, у питанні заповіту й проникнення нам слід співпрацювати з Кароліною.

Із цією «профі»?! Нізащо!

— На разі нам непотрібна стороння допомога. Герцогиня повернулася жива-здорово й на супутникову антену багатша. І навіть не знає, що їй кактус розхряскали, бо отримала точно такий. Зараз наїсться печива із правнуком...

— Думаєш, він небезпечний? Цей правнук? — перервав мене Домінік.

— Безсумнівно! З'явився нізвідки саме тоді, коли виявилось, що герцогиня може повернути втрачене майно. На мою думку, він змовився з Феліціаном К. Слухай! А може, він просто постійно тримає герцогиню на оці?! Пильнуватиме її, доки Феліціан розпродасть будинки й зникне

із грошима! Дурдом-веселка, скажи?! — я аж присів від радості. — Супер! Справа стає дедалі заплутанішою, як медуза в акваріумі!

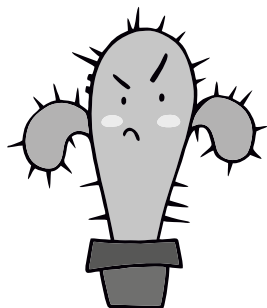
— Кілька питань можна з'ясувати одразу, — Домінік не поділяв моєї радості. — Підемо до пані Ельжбети, повідомимо її про проникнення й питаємо про заповіт.

— Не можна цього робити при правнуку! Ти ж не думаєш, що вона при ньому скаже: цей чоловік силою утримує мене вдома?! Потрібно спостерігати й робити висновки з поведінки герцогині та її сторожа!

— Теось, пригальмуй, — зупинив мене Домінік.

Я скривився. Домінік дуже конкретний. Йому не вистачає бачення злочину. Вважаю, що це вагомий недолік, який ускладнює розробку гіпотез. Я працюю інакше, от і все!

Ми домовилися з Ясем, що віднесемо печиво герцогині, щойно воно спечеться. Так уникнемо підозр прилизаного правнука.

ЗА ЧОТИРИ ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)

Зізнаюся, я рідко хвилююся перед операцією, але збираючись до герцогині Ельжбети я так хвилювався, що посолив чай і розбив улюблену чашку. Найкраще було б піймати правнука з ножем у руці, коли він завдає смертельного удару нажаханій старенькій, і в останню мить знешкодити його.

Нарешті Ясь повідомив, що все готове. Невдовзі ми стояли під дверима герцогині Ельжбети, озброєні мискою карамельного печива. «Цікаво, чи помітила вона антену?» — подумав я, і саме тоді двері відчинилися.

Нас приголомшила сліпуча посмішка вибілених зубів правнука.

Ясь мовчки простягнув щільно затягнуту плівкою тарілку.

Правнук поліз у кишеню піджака, дістав гаманець і почав копирсатися в ньому.

«Тонкий гаманець, блакитні очі», — швидко відзначив я.

— Він що — думає, ми тут колядуємо? Це не він був на даху, — без запинки повідомив Ясь. Напевно вирішив, що правнук не говорить польською. — Доброго дня! Бабуся печиво передала! — гукнув він углиб коридору. Проминув руку, що стискала якусь австралійську купюру, і зайшов усередину. Ми протиснулися слідом.

— Заходь, Яне! — герцогиня Ельжбета сиділа на канапі у вітальні без телевізора, схожій чи то на бібліотеку в оранжереї, чи то на оранжерею в бібліотеці. — О, мої вітання, — промовила вона, і так склала губи, що «о» прозвучало як «оу». — Мушу визнати, я здивована такою численною делегацією, — увічливо, проте без пошмішки, додала вона.

Ця жінка завжди змушувала мене ніяковіти. Та попри зніяковіття довелося діяти.

— Ми цікавимося кімнатними рослинами. Готуємо проєкт інтерактивної сторінки про квіти, — випередив мене Домінік. Я здогадався, що він намагається довідатися, чи правнук розуміє польську і тому говорить абищо, замість питатися в лоб.

Краєм ока я зиркнув на австралійця, що стояв у дверях і шкірився, наче й справді нічого не тямив.

— Інтерактивної? — здивувалася герцогиня.

— Якщо клацнути зображення квітки, воно запахне! — вигадав Домінік.

Капець! Де він візьме пахучий комп?!(У нас у школі є такі, що відгонять потом!) На щастя, герцогиня розумілася на квітах, а не на комп'ютерах.

— Точніше, це буде сторінка про кактуси! Ясь казав, що ви все знаєте про рослини, а на кактусах у вас пунктик! — додав я, позираючи на правнука.

— Пунктик? — герцогиня поперхнулася печивом, хоч спочатку здалося, що її розібрав сміх. — А так насправді, чому я завдячую ваші відвідини?

Запала незручна мовчанка.

— Питайте, він же австралієць, він ні бельмеса не тямить! — поквапив нас Ясь.

Ми подивилися на правнука. З його обличчя не сходила та сама дурнувата посмішка. «Не розуміє», — переконався я.

— Послухайте, це дуже важливо. Прошу вдавати байдужість і нічому не дивуватися. Під час вашої відсутності двоє підозрілих чоловіків встановили у вас на даху супутникову антену, — я намагався говорити спокійно.

— Невже? — герцогиня ледь помітно насупила сиві брови. — Цікаво, навіщо?

— Щоб без перешкод вилізти на дах і проникнути на горище, — відповів я.

— Ага... Але я вже давно не була на горищі. Ноги не дозволяють піднятися сходами. Але там немає нічого цінного, як і в цілому домі.

— Вони обнищпорили дерев'яну квітчасту скриню!

— Батьківську скриню? — легко всміхнулася сусідка. — Переважно там нищпорила мама, але вона вже померла, — герцогиня нахилилася ближче. — Гадаєте, це її привид? — вона говорила із серйозним виразом, але очі в неї реготали.

Дурдом-веселка! Ми тут рятуємо їй життя й майно, а вона глузує! Що ж, для детектива це не новина. Іноді жертва нізащо не зізнається собі, що вона жертва. А на додачу більше довіряє ворогові, ніж захисникові.

Я тяжко зітхнув.

— Ми підозрюємо, що ви в небезпеці, тож прошу поставитися до наших слів серйозно. Чи вас викрав і утримує силою цей так званий «правнук»?

— Ні! — не вагаючись і дуже серйозно відповіла герцогиня, хоч подумки, напевно, сміялася й далі.

Що ж, нехай розважається, головне — дізнатися якомога більше.

— Ви купили супутникову антену?
— Антену? Аж ніяк!
— У вас є телевізор?
— Ні! Нізащо!
— Кому ваш батько заповів майно? Вам?!
У вас є заповіт?!

— Заповіт?.. Він усе заповів мені. А заповіт був, десь лежав. Мене навіть питала про нього якась прокурор, телефонувала вчора, прокурор...
Палка?

— Пелка! І що?! Ви дали їй заповіт?!

— Я пообіцяла, що спробую згадати, де він лежить. Але це тільки голову морочити. Користі від нього жодної. Мені майже сто років...

— Є користь! — перебив її я. — Якийсь Феліціан К. підробив заповіт і забрав ваше майно! Якщо ви не подасте на нього до суду, він устигне продати будинки й землю! Ми підозрюємо, що монтажники залізли на горище, щоб знайти справжній заповіт і знищити його! Вони нічого не знайшли, бо їх сполохав Ясь, тож вислали правнука, щоб тримати руку на пульсі! Він стежитиме за вами й шукатиме заповіт! А коли шахраї розпродадуть майно, правнук зникне разом з ними та грошима!

Герцогиня підняла брови, що ті аж сховалися під густою гривкою.

— Теосою, ти просто... гм-м... неймовірний, — промовила вона так спокійно, наче мої слова абсолютно її не стосувалися. — Ще тоді, коли ти ганяв Ясевого kota, я знала, що з тебе виросте хтось особливий. У хорошому сенсі, звісно. Проте щодо правнука твоя гіпотеза помилкова. А тепер дозвольте вас представити, — герцогиня всміхнулася правнукові. — Це мій єдиний родич, Іен із Сіднея. А це мої сусіди, Ясь та його друзі, детектив Теось і детектив Домінік. Ймовірно, тут було скоєно злочин, інакше детективи не вшанували б мене своїм візитом.

«Звідки вона стільки знає?» — здивувався я й почув досить правильну польську вимову:

— Привіт, хлопці! Когось замучили чи накрали?

Чорт! Він усе чув! Дурдом! Ми зробили величезну помилку, не перевіривши, чи цей австралієць розуміє польську! Катастрофа! Він знає, що ми знаємо, і тепер буде насторожі. Таких помилок не повинен припускатися навіть детектив-початківець!

Домінік, попри шок, першим узяв себе в руки.

— Не «замучили», — відмахнувся він від правнука, який дійсно говорив польською, але неточно добирав слова, і звернувся до герцогині Ельжбети. — Ви не вірите нам, але вийдіть на подвір'я й подивіться на дах. Ви побачите, що ми

не вигадуємо про антену, — розсудливо запропонував він.

— Будь ласка, — додав я.

Мені здавалося, що коли герцогиня побачить антену, від її незрозумілого спокою й сліду не лишиться.

Поплавська зітхнула, але не заперечила. Ми вийшли, а за мить зупинилися на протилежному боці вулиці навпроти будинку.

— Антена он там, — я показав на комин і зазвер.

Дурдом-веселка. Антену як корова язиком злизала!

— Та антена... залетіла? — спитав правнук, і далі шкрячачи свої штучні зуби.

— Ну... полетіла, — відповів здивований Ясь.

Ми з Домініком нічого не сказали. Самі розумієте, нам мову відібрало. На щастя, прибігла бабуся Боцян і все відразу стало на місця. Вона сказала, що монтажники приїхали вранці й зняли антену. Навіть прийшли до неї все пояснити. Що начебто помилка в адресі на заявці. Номер будинку такий самий, тільки вулиця інша.

— Зняли, вибачилися й поїхали, — завершила бабуся.

— Які в них були очі?! — спитав я.

— Що ти постійно про ті очі розпитуєш?! — здивувалася вона. — Монтажники були в темних

окулярах. Один високий, другий низький. Дуже чемно перепрошували.

— Бачите, хлопці, усе з'ясувалося. Ходіть на-решті їсти печиво, не соромтеся, — сказала герцогиня.

Іен усміхнувся ще ширше. На щастя, коли ми вже були у вітальні, у нього задзвонив телефон, і він вийшов на кухню. Я вирішив скористатися нагодою й дізнатися від герцогині трохи більше про нього.

— Чи є докази, що правнук ваш родич? — спитав я.

— Безсумнівно. У нього було наше генеалогічне дерево розписане на десять поколінь. Усе правильно.

— Лише це? — спитав Домінік.

— І сімейний альбом зі знімками. У ньому є такі ж фото наших предків, як в альбомі мого батька.

— Справді? Де лежить ваш альбом?

— Може, у спальні? Не знаю...

— Це важливо! Нам потрібно подивитися обидва! — підкреслив я.

На жаль, я не зміг продовжити розмови. До вітальні повернувся правнук. Із підносом, на якому парували чашки гарячого чаю.

— Детективи хочуть подивитися твій фотоальбом. Вони ведуть розслідування, тож ми повинні їм допомогти, — нібито серйозно сказала герцогиня Ельжбета.

— Добре, — сяйнув зубами правнук. Він відкрив одну із чорних валіз, що стояли в передпокої, пошукав серед сорочок і дістав старий, оправлений у шкіру, фотоальбом.

— А ваш — можна його подивитися? — спитав Домінік.

Герцогиня тихенько зітхнула.

— Давайте домовимося — Ієн його пошукає, я відпочину з дороги й завтра відповім на всі запитання. Гаразд?

Я щойно тепер звернув увагу, яка вона втомлена.

— Ми вже йдемо! — Домінік підскочив перший. — Але подумайте, будь ласка, де може бути заповіт. І перевірте, чи нічого не зникло з горища чи з будинку. До побачення.

Герцогиня ледь помітно кивнула.

— Бережіть себе! — гукнув я вже в коридорі. — Ясева бабуся прийде помити посуд, щойно

покупає Бартуся! У неї є ключі! — додав я, щоб правнук знав, що будь-якої миті хтось може зайти до будинку.

— Ага! — додав Ясь, який, здається, зрозумів мій план.

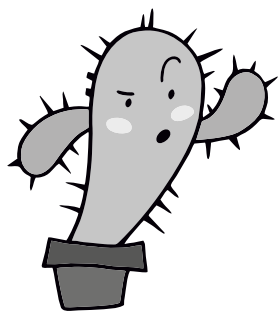
— Привіт, хлопці. Я прощаю вас до завтра, — погляд блакитних очей правнука й далі був незворушний.

Добре маскується. Ані з погляду, ані з виразу обличчя ми не здогадалися про що йому йдеться. Проте на дев'яносто дев'ять відсотків я був упевнений у його намірах.

Ми вийшли, залишивши герцогиню Ельжбету, майже спадкоємицю величезного багатства, із підозрілим правнуком, котрий замість аналізу ДНК показав їй кілька фото й утерся в сім'ю. Ми мовчали, але я знав, що Домінік думає про те саме: чи детектив повинен лишати несвідому жертву сам на сам зі злочинцем?

Звісно, ні! Але що ми могли вдіяти?! Не хотілося ж нам під її ліжком. Головною перешкодою були батьки. Після наших нічних походів на цвинтар вони стали більш чуйними, а покарання за недотримання домашніх правил вигадують дедалі суворіші.

— Ходімо до мене, треба все обговорити, — запропонував я.

ЗА ЧОТИРИ ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ) **11**

У моїй голові роїлися думки. Потрібно було їх упорядкувати. Відділити важливу інформацію від шуму, що бринів мені у вухах. Що робити спочатку?! Що потім?! Хто для кого небезпечний?!..

«Терплячість — це найважливіша риса детектива. Будь терплячим!» — нагадав я собі пораду з підручника для детективів-початківців.

Окей. Маю набратися терпцю й очистити думки. Незасмічена голова — ключова передумова логічного мислення.

— Поміркуймо, — Домінік заклав руки за спину й заходив від стіни до стіни, як Донат-Марія Донат, тобто директор нашої школи. — Правнук віднайшов родичку саме тоді, коли вона може повернути майно. Які є докази того, що він і справді родич герцогині?

— Жодних! — перебив його я. — У нього є генеалогічне дерево, яке можна знайти в інтернеті, і фотоальбом! Такі відомості про родину Поплавських і я міг би зібрати. Знаєш, про що я тут подумав?

— Не знаю, — відповів Ясь, хоч я не його питаю.

— Я подумав, що зломщики не шукали в скрині заповіту. Вони залізли по альбом! Саме цей предмет об'єднує все в логічне ціле!

— Гадаєш? — Домінік подивився на мене, так наче його в принципі дивував факт, що я мислю.

— Так! — огризнувся я. — Правнук якимсь чином дізнається, що Ельжбета Поплавська може отримати значну компенсацію. Також йому відомо, що в старенької немає жодних рідних. Він вирішує зіграти роль далекого родича. Збирає інформацію про Поплавських, готує дурнувате генеалогічне дерево, обробляє дані про членів родини, вибирає, у кого міг би втілитися. Нарешті в нього є ще один доказ — фото із сімейного альбому! Звідки вони в нього? Так-от, він оплачує перебування герцогині в санаторії, а коли пані Ельжбета виїздить, присилає найманців на дах, щоб ті викрали альбом. Він робить копії найстаріших знімків, обробляє їх, щоб вони виглядали, наче їм сто років, і має доказ! Тепер він підкине вкрадений альбом на місце й питання закрито.

Домінік знову заходив.

— Гм-м... Звідки він знав, що альбом на горіщі? Адже навіть герцогиня не пам'ятає, де його поклала. Вона сказала, що «може, у спальні».

— Ще не знаю, звідки, — визнав я.

— А отой син кравця, Феліціан К. із підробленим заповітом — як його пов'язати із правнуком?

— Домініку, думай, це ж дуже просто! Правнук із закордону і Феліціан К. із закордону. Це щонайменше підозріло. На мою думку, вони змовилися. Правнук утерся в довіру до герцогині, щоб спокійно обшукати її будинок. Йому потрібно знайти справжній заповіт і знищити його, перш ніж герцогиня наважиться заблокувати продаж майна. До того ж, так він наглядатиме за нею й відговорюватиме від мороки із судом. Ти ж помітив, Поплавська в захваті від нього. Вона повірить усьому, що він скаже, можеш не сумніватися!

«Хух! Я вивів правнука на чисту воду!» — вдоволено подумав я.

Домінік стояв, утупившись у стіну, так, наче хотів прочитати на ній відповідь.

— Теоретично це можливо. Але нам надто мало відомо. Цілком вірогідне й інше припущення: правнук і справді родич пані Ельжбети й не має нічого спільного із грабіжниками та Феліціаном К.

Я поблажливо подивився на Домініка.

— Домініку, схаменися. Не буває невинних людей.

— Ага! — підтримав мене Ясь.

— Я вважаю дещо інакше, — Домінік, звісно ж, із нами не погодився. — Мене турбує, що пані Ельжбету не цікавить повернення майна, — додав він.

— Їй вісімдесят дев'ять років. Може, через це вона нічого не хоче? — Ясь глибоко замислився. Ми теж. Ніхто з нас не міг зрозуміти герцогиню Ельжбету та її небажання великих грошей.

— Я не відступлюся! Хоче герцогиня повернути майно чи ні, а закон порушено! Ми мусимо довести справу до кінця з її допомогою чи без! І жоден прилизаний правнук з Австралії не стане мені на заваді! — вирішив я.

Домінік кивнув.

— Потрібно знайти заповіт і заблокувати продаж!

— Це пріоритет! — погодився я.

— А антена? Навіщо вони зняли її з даху? — нагадав Ясь.

Навіщо? Дурдом! Ми з Домініком презирнулися. Жодна гіпотеза не спала нам на думку.

— З'ясуємо, коли знайдемо заповіт, — завершив я мозковий штурм. Ми відправили Яся додо-

му, наказавши наглядати за герцогинею Ельжбетою. А мама спустила мене на землю:

— Досить уже гасати сьогодні! Повчися з Домініком. Я простежу, щоб Малий вам не заважав, — наказала вона.

— Ага, — буркнув я. Навчання мені ах вухами вилазило. Навіть Домінік бачив, що я вже на межі.

— Потрібно поговорити з Кароліною. Якщо цього виявиться замало, то і з її мамою. Добре було б дізнатися більше про Феліціана К., — сказав він.

— Нізащо не працюватиму з Кароліною! Та ти знаєш, що мені довелося для неї зробити?! — вигукнув я.

— Не хочу знати. Ти пообіцяв їй мовчати, тож не проговорися! — обрубав Домінік.

Звідки він знає, що я обіцяв?! Знову читає мої думки? Не друг, а камінь на шії!

— Я не читаю думок, а спостерігаю за виразом твого обличчя. Цього достатньо, щоб знати, про що ти думаєш.

Я образився. Бо вважаю, що лице в мене незворушне. Я давно тренуюся не виражати своїх почуттів. На детектива, у якого по очах видно, що він боїться чи блефує (я вивчив це слово у зв'язку з тестуванням, але навряд воно мені згодиться,

я ще не бачив тестів, де було б щось про блеф), чекає поразка. А я збираюся перемогти!

— Не ображайся на факти. Ти подобаєшся Кароліні, тобі вона скаже більше, ніж мені. Тобі слід пересилити професійну неприязнь і подивитися на неї як на... — він ковтнув слину.

— Як на що? — процідив я крізь зуби.

— Як на дівчину.

Здається, у мене очі з очниць повипадали.

Кароліна — дівчина?! Вона одразу народилася мстивою крутійкою, підозріливою прокурорською й рудою відьмою! Їй треба до Кассандри ходити вчитися чаклувати!

— Домініку, думки про дівчат напередодні кінцевого тестування за початкову школу погано вплинуть на оцінку. Про інших дівчат теж не думай, хоч із Кароліною можеш крутити. Відмінник із відмінницею знайдуть спільну мову, — уїдливо кинув я.

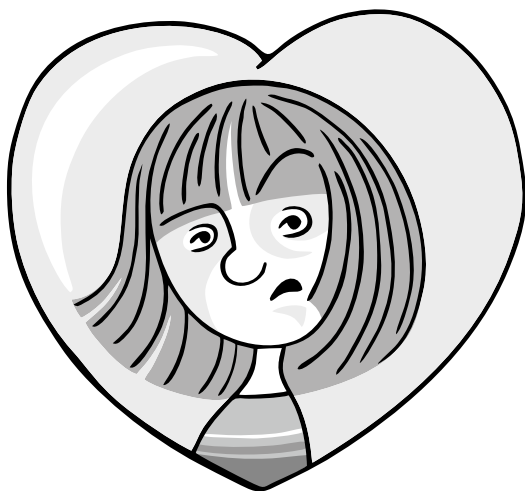
Він почервонів і знову ковтнув слину, буркнувши при цьому незрозуміле «..вав».

— Що «вав»?!

Я не люблю сваритися з Домініком, але цього разу він справді мене вибісив.

— Я пробував, — бовкнув він.

Дурдом-веселка! Усі вчаться, а вічний зубрила Домінік заграє з Каролінкою?! Як я міг прогавити таке?

Я вже готовий був розсміятися, та коли побачив міну Домініка, співчуття взяло гору.

— Може, вона не зрозуміла натяку. Спробуй ще.

Він знизав плечима.

— Для мене це не настільки важливо. Їй подобаєшся ти, серйозно.

«Повірю, коли мені кактус на руці виросте», — подумав я. І вирішив поки не обговорювати цього питання, однак голова мене не послухала.

«Я подобаюсь Кароліні? — думалося мені. — Та ні, не може бути. Яюсь дивно в неї це виглядає...»

— Розплануймо завтрашній день! — змінив я тему.

Домінік притакнув.

— У мене є адреса власника звалища, на яке здали фургони. Кар... — він завагався. — Кароліна мені дала. Ми з Ясем підемо туди вранці. Може, побачимо двокогого. Ясь зможе підтвердити, чи це той із даху. А тоді головне поговорити з пані Ельжбетою. Нам потрібні підказки, де шукати заповіт.

«Якщо правнук не закатрупить її раніше», — мовчки додав я, а Домінік одразу вирахував, що в мене на думці.

— Ти думаєш, чи герцогиня доживе до завтра. Заспокойся. Надто багато людей бачило правнука з пані Ельжбетою. Якби він планував убивство, то не лишався б у неї ночувати.

Домінік завжди обирає оптимістичний варіант розвитку подій. Я вважаю, що варто готуватися до найгіршого. Нам уже відомо, що існує справжній заповіт, правнук теж про це знає. Ніхто не гарантує, що коли він його знайде, то не позбудеться двоюрідної прабабки (насправді я не знаю, ким вони доводяться одне одному).

Виходу нема, треба чекати до завтра.

Терпіти не можу бездіяльності. Ясева бабуся каже, ще терплячий і камінь зварить. А я вважаю, що камінь треба спочатку роздробити, тоді він звариться швидше. Та що я міг удіяти? Про-

крастися вночі до будинку герцогині, сховатися там до ранку й слухати хропіння старенької, щелепа якої точно лежить поруч у склянці?

«Так чи інакше, із трупом чи без, а завтра на нас чекатиме розслідування», — подумки втішився я.

Єдине, що я міг зробити — це попросити малих стежити за правнуком. Про всяк випадок я трохи підправив його характеристику й представив як міжнародного шпигуна. Я підозрював, що просто так малі не погодяться, але я й не припускав, що вони можуть відмовитися.

А ті заявили, що не «візьмуться за цю справу», бо мають угоду з Домініком і стежать за Ясем, а до того ж готують дуже важливу операцію.

— Яку саме?! — про всяк випадок поцікавився я. Не одна їхня операція вже накликала біду на мою голову, варто було бути насторожі.

— Логічну, — пояснив Малий.

— Екологічну, — доповнив Бартусь.

— Усе місто почує! Бо ця екологія страшенно важлива!

Усе місто почує. «Звучить як погроза», — промайнуло мені в голові.

— Тільки без дурних витівок! — попередив я.

Мені не було чим зайнятися, тому я вирішив почитися. Перед вечерею до мене зазирали батьки.

— Не заголосо музика, не заважає? — спитав тато, хоч досі він не переймався, чи комусь із нас заважає його туба.

Я дістав із вуха навушник.

— Не заважає, я не чую, як ти дудиш, — відповів я.

— Я не про «дудіння», як ти називаєш мою музику, а про те, що грає в тебе, — він устав собі до вуха навушник й одразу ж відклав на стіл. — А точніше, б'є по вухах.

Це вже занадто! Щоб музикант — і вважав, що музика може заважати вчитися!

— Тату! — обурено вигукнув я.

— Може, йому це не заважає. Учися, сонечко, — мама запобігла музичній суперечці, тож я навіть пережив, що вона мене поцілувала.

На жаль, за її прикладом тато теж цмокнув мене у вухо.

Дурдом-веселка! Не люблю я цілування!

— Заради всього святого! Малога цілуйте! — простогнав я.

Здається, вони не почули. Навшпиньки виїшли з кімнати. Мені потрібно було зняти стрес. Я ввімкнув комп і штурхнув Домініка з Ясем. Розповів їм про нелюбов до музики мого тата-музиканта.

— Твій батько старіє, — прокоментував Ясь. — Старим людям будь-яка музика заважає.

Моїй бабусі навіть в костелі голосно. Сідає під стіною, де нема колонки, щоб спокійно подумати.

Бабусі Боцян музика має право заважати, але моему татові навіть на старість не повинна. Він же в оркестрі грає!

— А твоїм старим що заважає? — спитав Ясь Домініка.

Домінік здавалося був здивований не лише питанням, але й власною відповіддю.

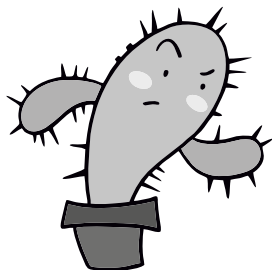
— Нічого, — відповів він таким тоном, наче просив вибачення.

— Ні фіга собі! — захоплено вигукнув Ясь. — Їм до лікаря треба, — додав він цілком серйозно.

Ми порозходилися вечеряти. А після вечері я допізна вдивлявся у вікна герцогині Ельжбети, що продовжували світитися.

Що в них ми побачимо завтра?

12 За три дні до тестування

Я подзвонив герцогині із самісінького ранку. «Старі люди завжди прокидаються вдосвіта, тож я не розбуджу її, — заспокоїв я себе. — Хіба що сталося найгірше». Не встигла в мене майнути ця думка, як у слухавці пролунав сусідчин голос.

— Алло?

— Це ви?! Із вами все гаразд?!

— Хто говорить?

— Теось Кефірчик! Добре, що ви живі! Якщо вам хтось погрожує, скажіть... е-е-е... наприклад, «Я не дуже добре почуваюся». Гаразд?! — запропонував я, бо не знав, чи герцогиня може вільно говорити. А якщо над нею стоїть правнук зі стволом у руках?

— Але я чудово почуваюся, Теосю. Дуже навіть добре! — жваво відповіла вона. — Ієн заварює мені лікарські травки, я читаю дуже цікаву книжку про таємничі скарби інків. Усе... як ви це кажете?

— У нормі?

— Саме так: у нормі!

— Шкода! — вихопилося в мене. — Тобто, я радий, що у вас усе в нормі. Ви знайшли заповіт?! — змінив я тему.

— Приходьте о десятій. Я розповім, що знаю про заповіт. Це все, чим я можу допомогти. Дмовилися?

— Супер! Ми обов'язково прийдемо! — пообіцяв я.

Що ж, ніч вона пережила, можна діяти спокійніше й послідовніше. Поїдемо до будинку двоого, щоб Ясь його впізнав. А тоді допитаємо герцогиню.

У коридорі я зіткнувся з мамою.

— А ти куди зібрався? — здивувалася вона.

Дурдом! «Зараз зажене мене до підручників!» — жахнувся я. І навіть не припускав, що батьки підсунуть іншу «спокусливу» пропозицію.

— Сьогодні тобі потрібно розслабитися. Побути з родиною, погратися з Малим...

— Мамо! — перебив її я. — Мені треба йти, бо інакше настане кінець світу! Чесно! У разі чого, шукай мене в герцогині Ельжбети. Мусимо з нею поговорити, — лаконічно пояснив я.

Мама погодилася аж тоді, коли побачила Домініка. Мені вона й досі не до кінця довіряє, зате Домінікові вірить із заплющеними очима.

Я вже казав, що родина мене не підтримує. І це доказ.

Коли до нас приєднався Ясь, ми вирушили у напрямку школи. Двоокий власник звалища «ТРАНС-ФОРМЕРИ» мешкав за школою, на Кручій. Спочатку ми не звернули уваги на виття сирен. У великому місті постійно гасають швидкі із сигналізацією.

— Тут щось димить, — Ясь перший помітив стовп диму, що стояв над школою. — Добряче так димить.

— Що? — вирваний із задуми Домінік не зрозумів, про що мова. — Школа горить?

— Розмірявся! — тихо розсміявся Ясь. — Горить за школою, у парку. Погнали?

— У парку бібліотека! — вигукнув Домінік, а в його очах промайнув жах.

Ми рвонули. Коли проминули школу, сумнівів уже не лишалося: горіла районна бібліотека. Засапані ми зупинилися на тротуарі. У повітрі висів ядучий дим. Він проникав у носа, щипав очі. Нас оточили роззяви. Ми мовчки дивилися.

«Книги горять усіма кольорами райдуги», — автоматично відзначив я, навіть не знати навіщо.

І скося зиркнув на Домініка. «Він, мабуть, дуже сильно переживає», — подумав я. Мені самому було неприємно. Адже там у вогні палали мої улюблені детективи. Та Домінікові доводи-

лося, напевно, набагато гірше. Він без читання жити не може. Окрім того, не любить електронних книг. Каже, що ті не пахнуть папером. Реально! Йому не вистачає запаху типографської фарби! Маніяк, але прикольний.

— Мені це не подобається, — промовив він побілілими губами.

— Ага, — притакнув Ясь, хоч і вдивлявся у полум'я із захватом.

— Спочатку спалили Александрійську бібліотеку, — Домінік звертався більше сам до себе, ніж до нас. — Потім єпископ Дієго де Ланда спалив книги майя. Вогнем знищено роботу Галілея. Книжки палив Гітлер...

— А в моєї тітки в селі згоріла стодола із сіном, теж добряче диміло! — Ясь не поділяв глибини страждань Домініка. — Може, не все згорить, встигнуть загасити. Ти що робиш?!

Домінік відштовхнув Яся назад з такою силою, що той ледь не впав.

— Сховайся! — просичав він не своїм голосом.

На жаль, Ясь не одразу зрозумів, про що йдеться. Він вихопився, підстрибнув угору над головами роззяв, а приземлившись, вигукнув на повні груди:

— Двоокий!

— Тихо! — цитьнув я на нього, і ми потягнули його вниз за рукави, змусивши присісти. І аж тоді я глянув убік бібліотеки. На жаль, двоокого там уже не було.

— Це був він! Отой із даху! Тримав під руку якусь товсту тітку! — гарячкував Ясь.

Домінік не бачив «товстої тітки», але двоокого помітив першим. Добре, що він попередив Яся. Двоокий міг подумати, що Ясь стежить за ним, а тоді він опинився б у ще більшій небезпеці.

Я глянув на годинник. Була майже десята.

— Треба йти до герцогині! — нагадав я.

За чверть години ми стояли під дверима Ясевої сусідки. З перспективи часу мушу визнати, що це був необдуманий крок. Відчинила нам герцогиня, правнука саме не було вдома — поїхав купити машину.

— Що сталося? Ви лазили в димар? — наш вигляд її більше розважив, ніж схвилював. Ми були наскрізь прокопчені, у волоссі повно куряви й обгорілого паперу.

— Ні, просто бібліотека горить, — пояснив Ясь.

— Яка бібліотека? — занепокоїлася герцогиня.

— Районна, та що за нашою школою.

— Моя бібліотека? Господи! — герцогиня змінилася на лиці й захиталася. Домінік кинувся

першим і підтримав її. Ясь підхопив із другого боку.

— Тільки не вмирайте! — перелякано вигукнув він.

Поплавська трималася за груди й ледве дихала.

Дурдом. Усі думки вилетіли мені з голови. Домінік і Ясь підвели герцогиню до канапи й допомогли їй сісти. Дихала вона дуже важко.

«Ліки! У неї точно мають бути якісь ліки від серця!» — дещо притомніше подумав я.

Я схилився над нею.

— У вас є ліки?! — запитав я. — Зараз принесу! А вона завалилася на бік, як ганчір'яна лялька.

— Померла! Капець! — Ясь ошалів. Він підстрибував то на одній, то на другій нозі, наче скакав по розжареному вугіллі.

Зі мною коїлося абсолютно протилежне: я не міг поворухнутися. Мене паралізувало! Ще й пронизало холодом так, що аж зуби зацокотіли.

— Ми її вбили, — прошепотів я, клацаючи зубами.

Раптом Ясь завмер.

— Давай мобілу! — вигукнув він у мій бік.

Тремтячою рукою я поліз до кишені, але не втрапив.

«Мушу взяти себе в руки! Взяти себе в руки!» — подумки повторював я. Як майбутній детектив я був готовий до трупів, але якщо їх убили злочинці. Труп герцогині — наша робота, тож не дивуйтеся, що я так розхвилювався.

— Ельжбета Поплавська, 89 років, хворе серце... — почув я голос Домініка.

Доки ми панікували, він викликав швидку.

— Перевір пульс! — кинув він мені.

Я глибоко вдихнув, щоб угамувати тремтіння в руках. «Я не можу бути гіршим за Домініка», — подумки підбадьорив себе.

«Приклади палець над зап'ястком жертви», — згадав я інструкції з підручника для детективів-початківців.

Я торкнувся руки герцогині над зап'ястком. Рука була ще тепла, але кінчики пальців крижані. Така смерть у тебе на очах — це таки жахливий досвід. Моєю спиною пробіг табун павуків на високих підборах. Реально! Саме так я почувався. Раптом під шкірою щось поворухнулося (жертви, не моєю). Так наче між судинами й кістками пролетів Чужий у міні-версії.

— Б'ється! — вигукнув я.

Хух! Мені полегшало. Нарешті можна було відпустити ту страшну кістляву руку.

Ясь упав на коліна й склав долоні, наче до молитви.

— Тільки не вмирайте! — повторив він чи не всоте.

Почулося тихе скрипіння вхідних дверей. Хтось увійшов до будинку. «Швидка? Уже?» — здивувався я. І зустрівся поглядом із нажаханими очима правнука.

— What is happening?!* — вигукнув він.

І кинувшись до канапи, розкричався на нас:

— Що має це значити?! Ви її що зробили?!

Домінік намагався виправдатися, але прилизаний блондин не дав йому й слова сказати. Він не

---

* Що відбувається?! (англ., прим. пер.)

повірів, що ми рятуємо герцогиню й що швидко вже їде. Він знову подзвонив у швидку. І заспокоївся аж тоді, коли Поплавська підняла важкі повіки.

У двері подзвонили, і ми троє побігли відчиняти. Цього разу на порозі став лікар, а за ним — бабуся Боцян. А через хвилину нас вигнали.

Ми приклеїлися до вікон на кухні Яся, у які було видно дах будинку герцогині. Невдовзі ми побачили санітарів, що несли на ношах пані Ельжбету. Слідом ішов лікар із правнуком. Ясева бабуся помахала їм рукою.

— Я піклуватимуся про квіти! Не хвилюйтеся! — гукнула вона навздогін.

— Нічого собі! От лажа, — сказав Ясь.

— Угу, — лаконічно погодився я. У голові плуталося забагато думок. Мені потрібно було швидко опанувати цей хаос.

Сталося дещо, чого я не передбачив. «Домінік теж не передбачив, хоч і такий увесь обережний», — втішив я себе, але це не допомогло.

— Ми не врахували, що в старих людей слабе серце, — зітхнув я.

— Ага, — як і я, Домінік не знав, що сказати. Не дивно — він і так зберіг здоровий глузд, але безсумнівно був так само наляканий, як і ми.

На щастя, бабуся Боцян принесла добру звістку. Лікар дав герцогині якісь ліки, від яких їй

полегшало. Це правнук наполіг, щоб її забрали до лікарні й докладно обстежили.

— Навіть сказав, що сам заплатить. Розумний, хоч і з закордону. Знає, що в нас безкоштовно нічого не буває, — бабуся похвалила правнука. — А ви що там робили? — із раптовою підозрою напалася вона на нас.

Довелося швиденько вшитися подалі від її питань. Краще, щоб вона не довідалася, що це через нас герцогині стало погано.

Ми пішли до мене, щоб упорядкувати думки. Ми й досі були схвильовані. Я сподівався, що Поплавська виживе. Її природна смерть була мені невідгідною. Ви ж розумієте? Така смерть для детектива не становить жодного інтересу. І до того ж дуже б ускладнила нам розслідування. У нас і досі немає ані найменшої підказки, де шукати заповіт. Окрім того, ми спростили завдання правнукові. Тепер він сам удома, може навіть підлогу зірвати, щоб знайти документ. І ніхто йому тепер не стане на заваді...

«Точно!» — ляснув я себе долонею по лобі. Це ж тому він уперся, щоб герцогиня таки поїхала до лікарні, хоч лікар і не наполягав!

— Ми допомогли злочинцеві! — зітхнув я. — І що тепер? — подивився я на Домініка.

— Я не можу нормально думати. Мушу переконатися, що герцогиня жива, — сказав він.

Ми подзвонили до лікарні, але нас швидко сплавили. Вони не надають такої інформації по телефону.

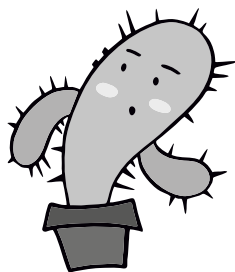
— Нема про що говорити! — заявила якась вересклива медсестра.

— То нам краще відчепитися? — усміхнувся я до слухавки. На жаль, на відстані я виявився недостатньо чарівливий. Зі мною погодилися в таких виразах, що я краще не повторюватиму.

Треба було або чекати новин від бабусі Боцян, або їхати до лікарні й пробратися до герцогині в палату. Але там ми нашттовхнемося на правнука, котрий уже дуже доступно пояснив, якої він про нас думки. Та попри це ми готові були ризикнути. Нам справді важливо, щоб герцогиня вижила. Шкода, що ми раніше не подумали, що комусь може стати погано від новини про пожежу в бібліотеці.

— Ми мали це передбачити. Це ж у цій бібліотеці працювала пані Ельжбета. Усі будинки в парку колись належали їхній родині. «Палац під Ангелом», стайні й каретня, де розташувалася... розташовувалася районна бібліотека, — сказав пригнічений Домінік.

Дійсно, я ж читав про це в інтернеті. Майно родини Поплавських, те, що опинився в лапах Феліціана К. — це, зокрема, наша школа, парк і всі будинки в парку.

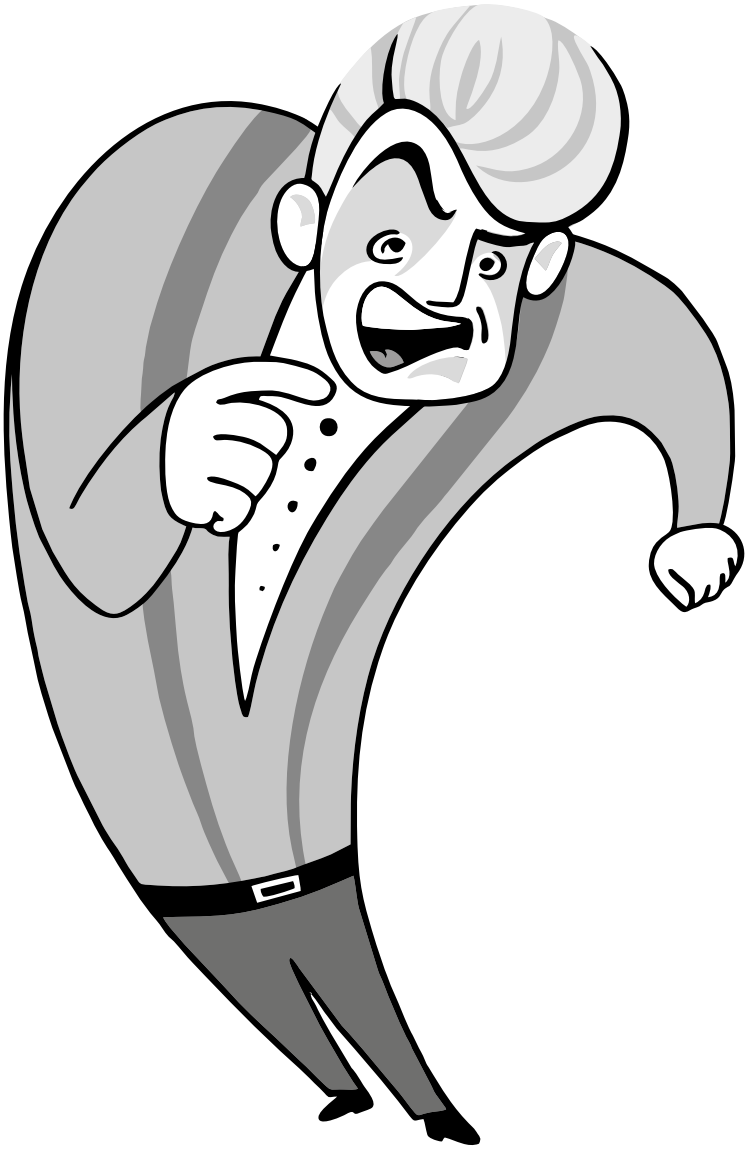
ЗА ТРИ ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)

Ми з Домініком вирішили заморозити розслідування, доки не переконаємося, що життю герцогині Ельжбети нічого не загрожує. Якщо їй стане краще, — підемо побалакаємо з нею. Домінік обіцяв попросити допомоги своїх батьків. Вони психологи й знайомі з багатьма лікарями, тож отримають достовірні відомості про стан здоров'я герцогині. Ми з Ясем узяли на себе спостереження за будинком Поплавської. Зараз, коли її немає, уся згряя шахраїв може взяти участь у пошуках заповіту.

— Тоді я біжу додому! Як щось з'ясую, повідомлю, — сказав Домінік.

Він прочинив двері нашого детективного агентства.

— Пан є батьки хлопців?! — почули ми внизу сердитий голос правнука. Він балакав з моїм татом!

Ми спустилися на середину сходів.

«Чого йому тут треба?!» — гарячково думав я.

Герцогиня померла! І він прийшов убити мою родину, щоб помститися!

— Що там, Карольчику?! — до тата приєдналася мама.

— Пан питає, чи ми батьки хлопців, — тато повторив слова правнука.

— Так. А ви?

— Я?.. Я — ні, — відповів ошелешений правнук. Та потім швидко отямився й знову напосівся: — Тільки одне! У лікарня моя бабуся потряпляти з їхня вина! Хай лишать їй спокій! Попрощаймося!

І хряснув дверима.

— Попрощаймося, — пробелькотіла мама.

— Дуй додому! Зараз вони оговтаються й почнуть розпитувати! — підштовхнув я Домініка.

Він миттю зрозумів. Збіг по сходах, протиснувся між мамою й татом, на бігу схопив куртку. Вигукнув:

— До побачення! — і зник з очей.

Тато опритомнів перший.

— Теодоре! — прокричав він, хоч я вже стояв поруч.

— Вибачте! — у коридорі знову з'явився Домінік. Зняв капці, забрав черевики й вибіг у шкарпетках.

— Взуйся! — гукнула йому навздогін мама.

— Світ із глузду зсунувся, — тато розвів руками на знак того, що нічого не розуміє й волів би повернутися до репетиції. Він часто відмовлявся розуміти навколишню дійсність. Схоже, це був його метод виживання в нашій родині. Мама ніколи не опускала рук.

Тому мене ретельно допитали щодо дивного візиту прилизаного правнука. Я намагався зберігати спокій і конкретно відповідати на питання. Мама не могла звинуватити мене у вигадках, оскільки на регіональному каналі саме показували репортаж про пожежу в бібліотеці. Принагідно я дізнався, що фонди не постраждали. Дах бібліотеки давно протікав, фонди могло залити і, на щастя, було прийняте рішення про ремонт каретні. Кілька днів тому книги перенесли до колишньої стайні. У бібліотеці лишилися тільки пошкоджені й списані примірники, які зберігали в підвалах.

Домінік зрадіє. А для Поплавської в нас буде гарна новина. Якщо ми, звісно, до неї потрапимо.

Батькам я пояснив, що нас запросили до пані Ельжбети, тому правнук не повинен уважати нас за непроханих гостей. Я визнав, що дарма ми сказали про пожежу. Унаслідок нашого необдуманого кроку герцогиня опинилася в лікарні, чим ми надзвичайно стурбовані. Я також пояснив, хто та-

кий правнук, і навіть дещо поділився підозрами щодо нього.

— Він раптом знайшовся, бо хоче простежити, щоб герцогиня не опротестувала фальшивого заповіту, а насамперед намагається відшукати справжній заповіт, за яким усе отримує пані Ельжбета, а не якийсь Феліціан К, син кравця. На щастя, доки будинки непродані, усе можна зупинити. Потрібно лише знайти оригінальний заповіт і звернутися до прокурора. Проблема в тому, що герцогині Ельжбеті...

— Вісімдесят дев'ять років... — утрутився Ясь, а за ним і мій тато:

— ...і їй не цікавить повернення майна, опротестування й ходіння по судах, — здогадався він.

— Шарите, — підтвердив Ясь.

— Ми діємо в інтересах пані Ельжбети. Вона не мала нічого проти наших візитів, хоч і вважаємо, що вона не сприймала нас серйозно, — я хотів ще додати, що вона не повірила в проникнення на горище, однак не став розповідати всього. Побоявся, що батьки спитають, звідки нам відомо, що вони обшукали скриню, і доведеться зізнатися у власному проникненні. Цього батьки могли б не пережити.

— Правнук гарчить, бо знає, що ми йому не довіряємо! — підкреслив я. — Цей в'юн зображує люблячого родича, а насправді хоче тримати

нас подалі від герцогині, щоб мати можливість спокійно втілювати свій план! Це тому він прибіг сюди із криком! Він сподівається, що ви забороните нам спілкуватися з пані Ельжбетою! Ходімо, щось вам покажу!

Я привів батьків до комп'ютера й знайшов сторінку, присвячену історії родини Поплавських.

— Тут написано, що пані Ельжбета — єдиний живий нащадок родини. А тут перелік будинків і палаців, які конфіскували в її батька, Вінцентія Поплавського, після другої світової.

— О Господи! Якщо пані Ельжбета отримає це все, наймуся до неї кухарем! — вигукнув тато. — Вона вже знайшла заповіт?

— У тому й справа, що ні! І якщо його знайде правнук, то знищить, і плакало майно! Розумієте нарешті, наскільки це важливо?!

Я побачив проблиск розуміння в татових очах, однак він саме подивився на маму, і його погляд згас.

Мама не перейнялася величезним майном, її хвилював лише стан здоров'я пані Ельжбети. Вона подзвонила мамі Домініка, потім до лікарні, а тоді побігла до правнука. Через годину повернулася з найсвіжішими новинами, завдяки яким я перестав уважати себе мимовільним убивцею й почав думати про розслідування.

Правнук ласкаво повідомив мамі, що життю пані Ельжбети нічого не загрожує.

— Ми провідаємо її завтра. А ви з Домініком займіться фантазіями на якусь іншу тему й дайте сусідам спокій! — зажадала мама.

— Окей, — промимрив я й побіг нагору до себе.

— *Факти такі*, — написав я Домінікові. — *Правнук може робити, що завгодно. Він переконав лікаря лишити герцогиню на кілька днів у лікарні. Лишився сам удома і має нагоду повністю перетрусити його. Ми не можемо піти туди, за цим простежать наші батьки. Дурдом-веселка! Ми спростили йому завдання!*

— Ага, — відповів Домінік.

Я розсердився. Він завжди «вважає дещо інакше», коли справа стосується слідства, а зараз, коли й справді потрібна інша точка зору, лише агакає, як небалакучий Ясь Галушка!

Я дістав телефон.

— Ти на агакай, а мисли! — вигукнув я до слухавки. — Що нам робити далі?! Це ти в нас міркуєш, а я дію! Якщо ти вважаєш, що я почну думати, то помиляєшся, як той парашутист, котрий вистрибнув із літака, а потім дивувався, що забув парашут. Ясно?!

Я не зазнаюся, я знаю, що можу, а чого ні. Домінік кращий за мене в усьому, окрім активних дій.

— Самооцінка має бути позитивною, — прокоментував він, чим іще більше вивів мене з рівноваги.

— Ми не можемо лишити правнука самого в будинку! Будемо його переслідувати вдень і вночі. Відправимо туди Бартуся, потім Мало-го, потім їхніх подружок, потім піду я, потім ти, потім Ясь, а тоді натравимо на нього бабусю! — я швидко планував завдання.

— Гадаєш, він щоразу відчинятиме й упусти-тиме нас? — перебив мене Домінік. — Навряд. Може, відчинить Бартусеві, ймовірно, що впус-тить бабусю. Нас спустить по сходах, а батьки йому за це спасибі скажуть.

Домінік пропонував почекати до завтра.

— Батьки збираються до пані Ельжбети, пе-репросити її за нашу поведінку. Вони візьмуть нас із собою. Буде нагода поговорити про заповіт.

Із важким серцем я відклав слухавку.

Зачекати! Легко сказати, важче зробити! Я ледве витримав до вечора. І хоч заснув швид-ко, то прокинувся серед ночі й уже не міг спати. Я встав, спустився униз, щоб із вітальні подиви-тися на протилежний бік вулиці. Вікна герцогині понуро темніли на тлі білих стін.

«Що там відбувається?» — роздумував я.

Правнук усіх обкрутив навколо пальця — гер-цогиню, бабусю Боцян, моїх батьків! Лише я роз-кусив його й не дозволю водити себе за носа!

Я вдягнувся, узяв відповідне спорядження й вийшов з дому.

«ШУКАЙ МЕНЕ У ПРАЩУРА» — написав я есемеску Домінікові, щоб якщо щось піде не так, вони знали, де шукати моє тіло.

Я без проблем дістався до подвір'я герцогині Ельжбети. Ховаючись у тіні будинку, я обійшов його й опинився позаду, біля сходів. Беззвучно прослизнув за сходи, під якими мало бути вузьке вікно.

Сюрприз! Вікно було забите старанно підрізаними дошками. У кожній дошці було по кілька гвіздків. Щоб відірвати їх, знадобився б ломик або щось схоже. Я знайшов сталевий прут, але дошки не поворухнулися. Тут треба в рази сильнішого за мене.

Він усе врахував! Я про правнука, звісно! Перестрашувався від несподіваних гостей!

Лишилося вікно на даху, але в мене не було драбини. Мій тато не з майстрів на всі руки. У нього є набір флейт, дзвіночків, колекція губних гармоній, але жодної драбини. Дурдом! Довелося відмовитися від проникнення до правнука.

Я відвернувся й опинився сам на сам із величезною, як здоровило, тінню.

Якусь мить ми стояли навпроти. Раптом здоровило легко відштовхнув мене й утік. Я втратив рівновагу. Махнув руками в повітрі і полетів назад. Ударився головою об огорожу. У голові

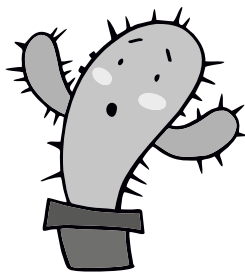
запаморочилося. Я побачив зірки, хоч небо було захмарене, тож це не були астрономічні об'єкти, а продукт мого вибитого з рівноваги мозку чи чогось там, що відреагувало на удар.

Тінь розчинилася в темряві. Якби не біль у черепі, я б не повірив, що когось зустрів.

Лишатися довше сенсу не було. Я повернувся додому й ліг у ліжко, намагаючись обдумати, що сталося.

Хто ховався в темряві? Правнук? Навіщо йому поночі лазити в саду? Це не мало сенсу. А може, двоокий? Прийшов до спільника вночі, бо вдень вони зустрічатися не хочуть. Це можливо! Я позіхнув, у голові зашуміло, і мене зморив сон.

ЗА ТРИ ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ, МАЙЖЕ ОПІВНОЧІ

Мене збудив галас: довге деренчання дзвінка, кроки, голоси, тупотіння ніг по дерев'яних скрипучих сходах.

Я здивувався. Невже Малий запросив у гості дитсадок? Неможливо. За вікном було ще зовсім темно. Я перевернувся на другий бік, аж тут двері до моєї кімнати розчахнулися — і яскраве світло різонуло мене по очах.

— Дурдом! — простогнав я, міцно стискаючи повіки.

— Та лежить ось! — почув я драматично напружений голос Дороти Кефірчик.

Я розплющив очі. У дверях стовбичили мама, тато, Малий, пан Таборек, тобто батько Домініка, і почервонілий від хвилювання Домінік.

— Дурдом-веселка, що сталося? — я дивився на них і не міг зрозуміти, чи це сон, чи галюцинація від удару головою.

Мама розвіяла мої сумніви.

— Ти нас усіх у могилу зведеш із цими своїми розслідуваннями! Нас і Домініка! — вигукнула вона.

— Що такого я зробив?

— Що це має означати?! — мама підсунула мені під ніс телефон.

— ШУКАЙ МЕНЕ У ПРАЩУРА, — прочитав я есемеску, ту, що вислав перед відвідинами правнука.

— Домінік каже, це означає, що ти дієш на власний розсуд і тобі загрожує небезпека! — не вгавала мама.

— А-а-а, ви про це, — я нарешті зрозумів, про що вони. — Та нічого особливого, — дурдом, я ж не скажу їм, що вийшов уночі залізти до будинку герцогині й нашттовхнувся на тінь здоровила! За таку прогулянку мене зачинять у хаті на весь рік! — Йшлося про питання на тестування. Про... австралопітека! У сенсі, про предка, пращура, тобто пращура людини. Про якусь Люцію чи яюсь так...

— Про Люсі з Ефіопії, — послужливо підказав докладний Домінік.

Я глипнув на нього, але не дав зрозуміти, наскільки я злий.

Виявилось, що він отримав есемеску й дуже добре зрозумів її. Перейнявся, що я сам йду до

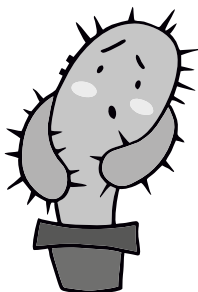

правнука й почав надзвонювати. Хотів приєднатися. Я не відповідав, бо написавши есемеску, вимкнув телефон, а коли повернувся, забув увімкнути. Домінік дзвонив що п'ять хвилин, аж урешті запанікував. Розбудив свого тата й переконав його, що треба рятувати моє життя. Заспаний Таборек завів машину й уже по дорозі зрозумів, що міг би спочатку зателефонувати моїм батькам. Але вони вже майже приїхали, тому підняли на вуха всю нашу родину.

— Я сита по горло вашими таємницями! Обоє по ліжках! — мама тицьнула пальцем спочатку в мене, а тоді в Домініка.

Нарешті всі вийшли. До ранку ще лишалося кілька годин, але я вже не заснув. Добре, з одного боку, що Домінік хвилювався, але замість допомоги він лише наробив проблем. Мама й так косо дивиться на моє детективне хобі. Що буде, коли вона прикриє нам агентство «Те+До»?

ЗА ДВА ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ

Уранці я позіхав на весь рот. До того ж кожен різкий поворот голови закінчувався неприємним болем і потемнінням в очах. Я вдягнув бейсболку козирком назад, щоб прикрити гулю.

Після другого уроку Кароліна підійшла до Домініка. Я вдавав, наче не слухаю, але став так, щоб не проронити ані слова.

— Герцогиня Ельжбета попросила мою маму про зустріч. Мама зараз їде до лікарні. Думаю, що йдеться про фальшивий заповіт. Вам щось відомо? — спитала вона.

Домінік був здивований. Сказав, що досі герцогиню не цікавило виведення шахрая на чисту воду й повернення майна.

— Схоже, вона передумала. Цікаво, чому? — Кароліна кинула погляд у мій бік, тож я відвернувся спиною.

Мені теж було цікаво, чому герцогиня звернулася до прокурора Пелки.

— Може, злякалася, що помре, і хоче повернути майно, щоб заповісти його правнукові? — роздумували ми з Домініком під час наступних перерв.

Зізнаюся — ця думка неабияк мене схвилювала. Ви ж розумієте, правда? Брехун отримав би все цілком законно, а несправедливість перемогла б справедливість. Жодному детективові таке завдання б не сподобалося.

Після уроків, уже вдома, на мене чекала ще одна несподіванка. Герцогиня Ельжбета подзвонила нашим батькам, моїм і Домініка. І запросила нас усіх до себе, бо в неї є замовлення для детективного агентства «Те+До». Бабуся Боцяні і Ясь теж отримали запрошення.

Я повірити не міг у таке щастя. Оце так несподіваний поворот! Герцогиня знепритомніла, пережила шок і передумала щодо повернення майна. Дурдом-веселка, скажіть?!

Я вирішив набратися терпцю. «Усе скоро з'ясується», — заспокоював я себе.

О третій дня ми прийшли до кардіологічного відділення нашої лікарні. Принесли два великі букети червоних троянд і кілька пакунків із солодощами. Ми ледве помістилися в маленькій палаті, у якій лежала герцогиня. Окрім обох моїх

батьків були ще батьки Домініка, бабуся Боцян і малі, бо їх не було з ким лишити. Кассандра, на яку зазвичай можна покластися в таких випадках, поїхала на протест під міністерством фінансів проти оподаткування ворожок.

Я трохи боявся зустрітися з герцогинею. Ми ледь не звели її з цього світу. Щоправда, ненавмисне, проте...

У герцогині вже сидів правнук і підлизувався до тітки-прабабки, чи то бабусі-пратітки.

«Якщо він досі тут, це означає, що заповіту ще не знайшов», — зрадів я.

Із другого боку ліжка сиділа незнайома літня жінка. Не настільки стара, як герцогиня, але теж зовсім сива. На відміну від сухенької герцогині Ельжбети в неї було досить багато зайвої ваги й дуже гарна посмішка. Вона саме тримала герцогиню за руку. І щось їй схвильовано розповідала.

Я мимоволі зітхнув. Схоже зітхання вирвалося із грудей Домініка.

— Моє шанування! — голос у герцогині був дещо хрипкуватий, але злості в ньому я не почув. — Давно до мене не приходило стільки людей одночасно. Мабуть, відколи я перестала працювати в бібліотеці...

На слові «бібліотека», промовленого нашою ще б трохи й жертвою, у мене неприємно зашкрябало в горлі. Домінік почервонів, а Ясь утупився в стіну, наче хотів продивитися її наскрізь.

— Гм, — прокашлявся тато. — От, власне, через події, пов'язані з... хм.. е-е-е...

— Бібліотекою, — приязно підказала герцогиня.

— З бібліотекою, ми прийшли перепросити вас. Наші хлопці поспішили, але, ем...

— Така в них натура, — договорила герцогиня. А тоді дуже щиро всміхнулася: — Зі мною все гаразд, тож забудьмо про вчорашні події. Сьогодні я дивлюся на цю справу зовсім інакше. У зв'язку із цим у мене є дуже важливе замовлення для наших детективів, тому я й попросила вас прийти. Але спочатку дозвольте представити вам мою найкращу подругу, — герцогиня вказала на жінку біля ліжка. — Ми разом працювали в районній бібліотеці. Пані Тося й досі там працює. Вона принесла мені радісну звістку. Фонди не згоріли, бо їх раніше перенесли до колишньої стайні. На жаль, бібліотека втратила приміщення. Я говорила сьогодні із прокурором Пелкою. Ви були праві щодо заповіту. Хтось отримав мое майно на підставі підробленого документу.

— Саме так! — я зрадив, що вона нарешті нам повірила. — І на горище теж проникали! — швидко додав я.

— Це справді так. Ієн перевірів горище. І підтвердив, що в скрині безлад, наче хтось там щось шукав. Але мені цікаво, звідки вам відомо, що обшукали саме скриню?

Домінік почервонів ще сильніше. Ясь і далі дивлявся у стіну.

Дурдом! Сказати, що ми залізли до її будинку? Вона знову втратить до нас довіру.

— Це таємниця слідства. Ми все пояснимо, коли доведемо справу до кінця, — викрутився я з неприємної ситуації.

Герцогиня ледь помітно підняла брови, але не заперечила.

— Гаразд. А тепер у мене є для вас надзвичайно важливе завдання. Бібліотеці потрібне нове приміщення. Якщо я поверну майно, то передам «Палац під Ангелом» бібліотеці. Що скажете? — вона звернулася безпосередньо до мене.

— Супер! — вигукнув я з невимовною полегшею.

Це була гарна новина. Ми ламали голови, як переконати герцогиню почати дії проти шахраїв, а тепер справа вирішилася сама. Пожежа в старому приміщенні бібліотеки виявилася рятівною. Нарешті Поплавській залежить на пошуках заповіту й вона почне з нами співпрацювати!

— Потрібно знайти батьківський заповіт! — сказала вона й енергійно спустила ноги з ліжка, засунувши їх у капці.

— Вам потрібно лежати! Ми все зробимо! — зупинив її Домінік.

— Питайте! Я відповім на всі запитання, якщо це може допомогти! — герцогиня, яку досі

не цікавило повернення майна, тепер аж підганяла нас.

— Коли ви востаннє бачили заповіт? — поставив я перше запитання.

На обличчі пані Ельжбети відбилася нерішучість.

— Це були неприємні обставини, — почала вона. — Мій тато спочатку записав майно на маму й на мене, порівну, але потім змінив заповіт. І переписав усе на мене, виключивши зі спадку свою дружину, а мою маму Магдалену.

— Чому? — спитав Домінік.

— Батьки посварилися.

— Розлучилися?

Герцогиня з осудом подивилася на Домініка, а той аж побуряковів від її погляду.

— Нізащо! — вигукнула вона з таким обуренням, наче в Польщі відбирали Віслу разом з Варшавою.

Вона змахнула порошинку з ліжка.

— Я припускаю, що ви переглядали вміст дерев'яної скрині. Бачили пачки листів. Це були листи до мого батька.

— У вашого батька була купа фанаток! Якби в нього був фейс, він би побив усі рекорди по кількості друзів, — уліз Ясь.

Ми грізно подивилися на нього. Урешті-решт, ми прийшли сюди не фейсбук обговорювати.

— Так, Ясю. Він мав «купу фанаток», прихильниць, а це не подобалося його дружині. Фанатки засипали його листами, які отримувала мама, бо сам він домашніми справами не займався. Іноді листів від дам, тобто фанаток, приходило так багато, що між батьками доходило до сварок. Але про розлучення не було й мови! — продо-

вжувала герцогиня. — Наслідком однієї зі сварок стала остаточна версія заповіту. Тоді, у 1937 році, я бачила заповіт уперше й востаннє. Потім його зберігав батько, а під кінець життя усі документи він забрав до своєї спальні. Після його смерті всі речі опинилися на горищі. Я сама склала їх до дерев'яної скрині, та заповіту серед них не було. Після війни влада незаконно відібрала в нас майно, тому відсутністю заповіту я не переймалася. Він не мав більше жодного значення.

— Навіщо ваш батько забрав усі документи до спальні? — спитав Домінік.

— Коли ми поселилися в будинку на Короткій, батько був уже старий, до того ж йому паралізувало ноги. Останні два роки свого життя він провів у ліжку. Мама підготувала йому спальню на горищі, а стіни обклеїла листами від... від фанаток.

— Помстилася! — не втримав язика за зубами Ясь.

— Я б сказала, що вона дала йому зрозуміти, що ображена на нього. Він приділяв їй замало часу. А найгірше, що протягом першого півріччя мама не дозволяла йому навіть книжки принести, газети чи ввімкнути радіо. Він лежав і читав приклеєні до стін листи, доказ своєї легковажності.

— Класна помста! — не витримала моя мама, а ми грізно подивилися на неї.

— Що ж... Як я вже казала, після смерті батька всі його речі опинилися в скрині. Але не заповіт. У спальні нічого не лишилося, тож я сама не знаю, де його шукати. Це справа для досвідчених детективів.

— Ми — як прибори нічного бачення в темряві, знайдемо, що потрібно! — палко, проте щиро, пообіцяв я. — Нам потрібен ваш дозвіл на обшук усього будинку. Без свідків! — підкреслив я, скося зиркнувши на правнука.

— Згода. Тепер для мене теж важливо знайти заповіт. Ієн вам допоможе. Ви можете довіряти йому, — сказала герцогиня.

Прилизаний Ієн кивнув і навіть вишкірив свої блискучі зуби в посмішці. На його непроникному обличчі можна було побачити лише турботу про хвору. Але чи ця турбота справжня, чи вдавана, ми ще дізнаємось.

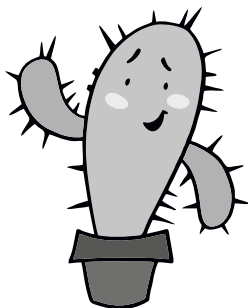
Ми не хотіли перегинати палицю й звинувачувати його в змові з Феліціаном К. і двооким. У нас не було доказів, а герцогиня ледь не молилася на нього. Навряд би вона розділила наші підозри. Спробуємо так провести розслідування, щоб правнук не довідався про результати пошуків.

Ми домовилися прийти на тринадцяту сорок і попрощалися з герцогинею Ельжбетою. Через два дні на нас чекало тестування, на щастя мама відмовилася від заохочування мене до навчання.

— Сьогодні тобі потрібно відпочити, — сказала вона й вигнала з моєї кімнати Малого з Бартусем.

— Якась кара єгипетська із цим тостуванням за початкову школу! — обурився Малий, але слухняно вийшов із кімнати.

— Тестуванням, — виправив його Бартусь.

16 За два дні до тестування (продовження)

Рівно о тринадцятій сорок ми подзвонили у двері герцогині Ельжбети. Нам відчинив «турботливий» правнук.

— Ви прийти шукати заповіт? — спитав він ніби ввічливо. — На моя думка, заповіт зник на-завжди, — додав він, намагаючись віддохотити нас від пошуків.

— На наша думка, потрібно ретельно обшукати кожен метр будинку, — із незворушним спокоєм відповів я.

Той начебто щиро всміхнувся.

— Ви шукають добре, — і широко розчинив двері.

— Дякуємо, — завжди чемний Домінік не забув про ввічливість.

— Ага, у мене є для вас фотоальбом. Цей бути мій, а цей бути тітоньки Ельжбети, — він показав

мені два альбоми на столику у вітальні. Один, Ієна, був оправлений у шкіру якогось алігатора, а другий — у полотно.

Ми перегортали сторінки. На знімках були люди, котрі жили багато років тому. Були на них жінки в довгих сукнях, рукавичках вище ліктів, зі смішними, обшитими мереживом парасольками. Або в чоловічому одязі, із цигарками в довгих мундштуках. Чоловіки теж виглядали дивно, у якихось кумедних штанах із буфами чи в коротких приталених піджаках, у котелках, усі з чорними, як смола, вусами. Деякі фотографії в обох альбомах були ідентичні.

— Це нічого не означає, правнук міг їх зісканувати, обробити й підкинути викрадений двооким альбом назад, — шепнув я Домінікові.

Він не сказав, що вважає дещо інакше, і ледь помітно кивнув.

— Зараз це не важливо. Головне — заповіт, — прошепотів він у відповідь.

Пошук заповіту ми почали на горищі. Спочатку перегорнули старі газети й книжки. Ми здійняли стільки куряви, що через пів години там уже не було чим дихати.

— Я не думаю, що вам знайдеться, — знову причепився до нас правнук. — Справжній детектив шукає заповідей в голові. А ви не шукають у голові, ви шукають руками. Ви ходіть на низ. Я вам даю чай.

Ми зрозуміли, що це запрошення на чай. І з полегшенням покинули задушливе горище. Правнук приніс нам до вітальні паруючий чайник і чашки.

— Вам потрібно заміркувати із чаєм. Я заміркував із чаєм і знайшов свою бабусю, тут, у Польщі. Зараз я готувати для вас вечеря, а ви заміркувати.

Він полишив нас із чаєм, який мав допомогти нам «заміркувати», тобто, як ви здогадалися, обдумати подальші кроки.

— Ми маємо шукати заповідей і заміркувати із чаєм? — Ясь абсолютно не розшифрував слів правнука.

— Він правий, — Домінік потер кінчик носа, починаючи «заміркування із чаєм».

Мені це не надто сподобалося. Щоб ми слухали порад потенційного обманщика?

— Правнук хотів нас віддохотити, — пояснив я Ясеві.

— Я вважаю дещо інакше, — Домінік обхопив долонями повну чашку й за звичкою почав міряти кімнату кроками від стіни до стіни. — Правнук радив нам пошукати відповідей у голові. Подумати над доказами. У принципі подумати, а не копірситися в горах газет і мотлоху. Ха!... Хм... — він завис, як мій плеєр. — Слухайте, він правий. Нам потрібна голова, а не руки! — він зупинився на пів кроку й утупив у мене захоплений погляд.

— Домініку, ти не Америку відкрив, не радій уже так, — зауважив я.

— Нічого. Я лише про те, що треба подумати, — відповів він і задивився на квітчастий килим, так наче у візерунку було зашифровано, де сховано заповіт.

Я волію діяти, ніж мислити, та слід визнати — Домінік мав рацію. Я дочитав підручник для детективів-початківців до кінця, і мушу сказати, там також написано, що детектив повинен використовувати сіру речовину, бо без роздумів жодної серйозної справи він не розкриє. Звісно, швидкість, спритність, ефективність, відвага й навіть бравада теж мають значення, як і прикладні здібності, але це все ніщо порівняно із силою логічного мислення. Є навіть детективи, які не виходять з дому, а шляхом дедукції розкривають складні кримінальні злочини.

Тож я змусив себе подумати.

Якби заповіт сховали вдома, правнук уже б його знайшов. У нього було більше ніж досить часу, щоб обшукати всі закапелки. Він би його знищив і повернувся до своєї Австралії. Не бігав би кожні кілька годин до лікарні, щоб займатися старою жінкою. А оскільки він його не знайшов, можна припустити, що заповіт дійсно зник або...

— Або його ніхто не ховав! — Домінік підхопив мою думку. — Лежить десь на видноті, як окуляри на носі пана Іларія!

Ясь нервово засовався в кріслі.

— Якого Іларія? Двоокого? — запитав він.

Я ледве стримався, щоб не розсміятися. Домінік, котрий любить приміряти на себе роль усезнаючих учителів, пояснив Ясеві, що йдеться про героя вірша Тувіма, котрий шукав окуляри, бо забув, що вони в нього на носі.*

— Поміркуймо, — продовжував він учительським тоном. — Простежмо шлях заповіту. Почнімо від...

— Моменту його складення... — утрутився я.

— Від обставин його укладання. Коли його написали? Чому? — Домінік знову почав кружляти кімнатою.

— Предки герцогині, Вінцентій і Магдалена, погризлися, бо у Вінцентія були фанатки, а жінка ревнувала. Чувак психонув і все переписав на доньку. Такі були обставини складання заповіту, — оголосив Ясь, схоже, він теж почав думати.

— Добре, Ясю, — похвалив його Домінік. — Тож у нас є чоловік, котрий любить жіноче товариство, що видно із численних ніжних листів. І є його дружина, нещаслива в цьому шлюбі. Правда? — він глянув на мене.

Я не замислювався, чи Магдалена була щаслива, чи ні. Але якщо подумати, хм... Щасливою

---

* Юліан Тувім, польський популярний поет. Вірш про окуляри українською переклав Дмитро Павличко (*прим.пер.*).

вона не була. Таткові прийшла лише одна есемеска від прихильниці — і мама йому такий скандал улаштувала, що аж захворіла. А в тієї Магдалени таких повідомлень були повні кошики.

— Вінцентій змінив заповіт, щоб позлити дружину, — продовжив я хід думок Домініка. — А Магдалена? — Я теж почав ходити кімнатою. Думання виявилось дуже втомливим, мені потрібно було розслабитися в русі. — Ясю?

— Га?

— Якби ти був жінкою й у тебе б забрали крутий комп, а твого хлопця б завалювали есемесками із сердечками, як би ти почувався?

Домінік підняв на мене здивовані очі.

— Якби я був жінкою? — Ясь наморщив лоба, намагаючись зрозуміти сенс мого питання. — Ти приколюєшся?! — пробурчав він. Схоже, таки не зрозумів.

— Я не жартую. Ми намагаємося думати, як Магдалена. Зрозумій, після смерті Вінцентія заповіт опинився в її руках. Нам потрібно відтворити хід її думок. Розумієш? Це такий детективний трюк, — пояснив я.

Ясь кивнув, хоч вираз обличчя в нього був не надто приязний.

— Якби я був Магдаленою, я дав би по зубам Вінцентію й навіть не глянув би на нього. Або найняв би чуваків, які б його з болотом змішали.

Дурдом-веселка!

— Зараз я тебе змішаю! — пробурчав я.

— Теосеві йшлося про твої почуття до Вінцентія, — Домінік виявився більш співчутливим.

Ясь знову насупився. Схоже, він і далі вважав, що ми насміхаємося з нього.

— Про свої почуття думайте! — кинув він у відповідь.

Домінік спрямував до мене німе прохання. Я зрозумів. І лишив Яся в спокої. Хоч мені й було простіше думати, допитуючи його.

— Магдалена вважала, що чоловік скривдив її. Вона була на нього зла, ображена й мала претензії. Може, ненавиділа? — Домінік узяв на себе роль, яку я призначив Ясеві.

— І вирішила помститися! — додав я.

— Так, але повернімося до заповіту. На думку пані Ельжбети, його зберігав Вінцентій, тобто батько. Зверни увагу, Теосю...

Я невдоволено скривився. Домінік знову вдавав із себе розумника, наче якийсь професор.

— Зауваж. Коли хвороба прикула Вінцентія до ліжка, Магдалена розмістила його в спальні на горіщі. Ображена дружина...

— Магдалена, — доповнив Ясь.

— Дружина Магдалена замкнула його там і перенесла до спальні всі його речі.

— Хвороба Вінцентія допомогла їй помститися, — сказав я.

— Вона його голодом заморила?! — Ясь знову не встигав за нами.

«Якби він мав рацію, ми б розкрили жахливий злочин», — розмірився я. На жаль, Магдалена піклувалася про чоловіка.

— Вона заборонила лише книжки, газети й радіо, — нагадав я.

Дурдом-веселка! Тут я виразно почув, як... як у моїй голові закрутилися коліщатка. Серйозно! Так заскрипіло, наче незмащені завіси на вхідних дверях Дороти й Теодора Кефірчиків.

Я глянув на Домініка. Чи почув він, що відбувається в моїй голові?

Ні. Він знову стояв і витріщався на килим.

Я повернувся до своїх думок.

Магдалена обклеїла кімнату листами. Помста полягала в тому, що паралізованому чоловікові довелося їх читати, бо в нього не було іншого заняття. А коли читав, то безсумнівно розумів, як сильно він її скривдив!

Дурдом! Я відставив порожню чашку й кинувся до сходів на горище. Я влетів до спальні Вінцентія, як ураган.

Заповіт теж доводив несправедливість, заподіяну Магдалені! Я ледве стримався, щоб не вигукнути цього вголос. Руки в мене тремтіли, коли я торкнувся стіни, обліплено листами, як шпалерами. Від стелі до підлоги, аркуш за аркушем тягнулися довгі ряди листів і записок.

— Що таке? — у відчинених дверях виріс Ясь.
— Це єдине місце, де може бути заповіт, —
відповів йому Домінік.

Ясь роззирнувся кімнатою.

— Тут? Тут же нічого немає. Підлога, стіни
й павутиння.

— Цього достатньо! Скажи, Доміно? — про-
шепотів я.

— Достатньо, партнере. Хі-хі, — Домінік за-
хихотів від щастя, наче сам не свій. — Шукай-
мо! — наказав він і натиснув вимикач.

Дурдом-веселка!
Лампочка перегорі-
ла, а невеличке вікно
пропускало замало
світла. Ми ввімкнули
ліхтарики. Пів годи-
ни читання любовних
листів мені вистачи-
ло. У голові макітри-
лося, очі щипало.

— Я принесу лам-
почку, — запропону-
вав Ясь.

— Тільки не
кажи правнукові, що
ми тут робимо, — по-
передив його я.

— Окі, прокрадуся непомітно, — пообіцяв той, але вже на сходах напоровся на правнука.

«Розумний тип», — подумав я. Ненадовго лишив нас без нагляду. Я схилився над підлогою й утупився в щілину між дошками. Домінік приєднався до мене. Правнук якусь мить мовчки витріщався на нас. Як йому все цікаво! Я демонстративно пригнухався.

— Кенгуру пригорає, — буркнув я.

Щиро кажучи, запахи знизу добігали дуже навіть апетитні.

— Це бути не кенгуру. Це бути свинка, — пояснив він. — Ви зірваєте підлогу?

«Може, і «зірваємо», не твоє діло!»

— Поки не зриваємо. Обстежуємо просвіти між дошками. Може, заповіт десь між ними, — сказав я, не піднімаючи очей.

— Тут бути сіро, — заявив він і вийшов. На жаль, невдовзі повернувся. Із лампочкою й складною драбиною.

Я злякався, що коли він побачить стіну при повному освітленні, то здогадається, чим ми насправді зайняті.

— Дякуємо. Ми самі вкрутимо, — Домінік забрав у правнука драбину. — Обід дуже смачно пахне. Що це? — намагався він відвернути його увагу від стін.

— Це буде свинка в соусі із собою. Але завалена приправами, як у нас кролик на чорному вогні...

Домінік випадково відкрив хобі правнука: готування. Підозрілий родич герцогині Ельжбети говорив, як заведений. Балакав про кроликів, приправи, гарячі та холодні соуси. Якби він не перекручував слів, було б що послухати. Я теж люблю готувати, але тато — не найкращий учитель. Не кажучи вже про маму, котра всі продукти зважує й відмірює на око. Зрештою, жінки несумісні з кухнею. Найкращі кухарі у світі — чоловіки. Я поділився із правнуком своїми міркуваннями на цю тему. Він визнав мою правоту, хоч додав, що не можна так говорити про жінок, бо це їх дискримінує.

— В Австралії не можна дискримінувати людей через ділення на жінки-чоловіки, — пояснив він.

Я здогадався, що йому йдеться про дискримінацію за статевою ознакою.

— У нас поки що можна, — зазначив я.

— Та ну що ти! — бовкнув Домінік.

Дурдом! Навіть для розмов про дискримінацію він надто чемний!

Розмову перервав Ясь, котрий прибіг із власною лампочкою.

— Жратва пригорає! — радісно повідомив він.

Дійсно, цього разу ми відчули запах горілого.

— От дідько волохатий! — вигукнув правнук і побіг униз.

— Дідько волохатий? Непогано! Запам'ятаю, — Ясь тихо розсміявся. Виліз на драбину й укрутив свою лампочку. За мить яскраве світло заповнило кожен куток спальні.

— Ясю, занеси драбину правнукові й займи його чимсь. Наприклад, побалакай з ним про свинок на чорному вогні, — попросив я й нарешті зайнявся ділом.

Домінік сканував стіну праворуч від дверей, а я зайнявся лівою. Ми не одразу помітили, що Ясь і досі стоїть на драбині, ще й у дуже незручній позі. Він схилив голову на бік і вдивлявся в одну точку на стіні над вікном. І ворушив при цьому безгучно губами.

Я простежив за його поглядом. І зупинився на аркуші, котрий на відміну від інших був

приклеєний горизонтально, а не вертикально. Тож я повернув голову, як Ясь, і...

— Я, Вінцентій Поплавський, будучи при здоровому глузді й твердій пам'яті, заповідаю все своє майно своїй доньці Ельжбеті Поплавській, — прочитав я перше речення й ледь не заверещав від щастя.

Це був той документ! Ми його знайшли! Я хотів кричати, стрибати й навіть танцювати. На щастя, різкий запах печені нагадав мені про правнука. Йому не можна дізнатися про знахідку!

Ми поставили Яся стерегти сходи, а самі уважно оглянули заповіт. Його приклеїли не на штукатурку, а на шар пожовклих листів. Документ можна відірвати разом із листами, не пошкодивши. Також його можна було вирізати разом зі штукатуркою. Але в обох варіантах на стіні лишився б помітний слід.

— Правнук зорієнтується, що ми щось знайшли, — уголос роздумував я.

— Не чіпаймо заповіту. Хай це зробить хтось дорослий. Хтось, хто не пошкодить його, знімаючи зі стіни. Найкраще це зробить технік-криміналіст. Я попрошу Павелка допомогти, — запропонував Домінік (молодший комісар Павелек — це поліцейський, наречений Домінікової сестри, пам'ятаєте?).

— Залишити заповіт тут? Разом із правнуком? А якщо він його знайде? — план Домініка був для мене непереконливий.

— Не знайде. Пам'ятай, що найскладніше знайти окуляри на власному носі. Людина шукає хитромудрої схованки, а загублена річ лежить на видноті.

Я тяжко зітхнув. Мені було важко змиритися з тим, що всі наші зусилля зйдуть нанівець, якщо правнук пригадає вірш про пана Іларія та окуляри.

— Він виріс в Австралії й не знає віршів Тувіма, — Домінік безпомилково прочитав мої думки.

— Аби ти лише виявився правий, — знову зітхнув я. Про всяк випадок ми поміняли сильнішу лампочку на ту, що приніс правнук, менш яскраву.

— Хлопці, сходити на обід! — почули ми за прошення, котре Ясь повторив слово в слово, хихочучи собі під носом.

У вітальні за накритим столом сиділа пані Тося, та огрядна подружка герцогині. Вона прийшла допомогти правнукові приготувати одяг для пані Ельжбети, яку завтра мали виписати з лікарні.

— Як пошуки? — спитала вона, побачивши нас, і всміхнулася.

— Секундочку, — попросив я й приклав палець до вуст.

Я прокрався до кухонних дверей і зазирнув усередину. Правнук був зайнятий накладанням їжі в тарілки. Тож я повернувся до вітальні й радісно поділився із приємною пані Тосею вражаючою новиною.

— Ми знайшли заповіт! Завтра передамо його пані Ельжбеті! Це буде неймовірно! Але нікому нічого не кажіть до завтра. Цей правнук шалено балакучий, якщо дізнається — проговориться пані Ельжбеті й зіпсує нам сюрприз.

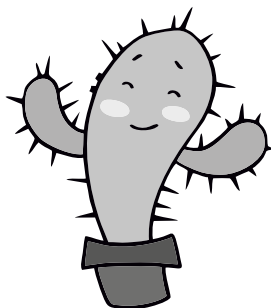
Жінка зі зрозумінням кивнула.

— Звісно, ви маєте повне право бути першими. Я й словом не прохоплюся ані Ельжбеті, ані її родичеві. Обіцяю, — вона говорила серйозно, але з бісиків у її очах я бачив, що вона вірить нам, як мама Малому, коли той розповідає їй про вбитих драконів та інших потвор.

Мене це трохи занепокоїло, але я швидко перестав перейматися. Побачимо, що вона скаже завтра, коли виявиться, що ми справді відшукали документ, завдяки якому в її бібліотеки буде нове приміщення!

Пані Тося не лишилася обідати, натомість ми з апетитом узялися за виделки. Я з'їв подвійну порцію «свинки в соусі із собою» і якби мав більший шлунок, їв би ще. Ми подякували правнукові й домовилися зустрітися наступного дня, начебто для продовження пошуків.

ЗА ДВА ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)

Додому я повернувся ситий і щасливий.

— Ми знайшли його! Ми справді знайшли заповіт! — повторював я вголос, бо ніяк не міг повірити в наш успіх.

Десь за пару годин до моєї кімнати влетів засапаний Ясь.

— Де малі?! — вигукнув він.

— Малі? — я не зрозумів, про кого він. Думками я вже проживав урочисту мить вручення безцінного заповіту герцогині Ельжбеті. — Наші малі? Не знаю.

Справа «АНТЕНА» так мене захопила, що я забув про молодшого брата. Батьки успішно забрали його з моїх очей на час навчання. Схоже, увін весь час займався питаннями екології й не заважав ані мені, ані батькам. Уже кілька днів

він постійно стирчав у Бартуся. А принаймні так казав...

— Мене піймав двоокий! Під продуктовим! Заявив, що я маю віддати йому заповіт, бо постраждають Бартек і Малий! — видихнув Ясь.

— Двоокий? Той із даху герцогині Ельжбети?! Звідки йому відомо, що заповіт у нас?! Ти йому сказав?!

Про знайдений заповіт знали я, Домінік і Ясь. Домінік точно не міг, тому лишився тільки Ясь.

— Ти сам розпятакв тій тітці з бібліотеки! — відповів обурений Ясь.

— Пані Тосі? — справді, я довірився подрузі герцогині Ельжбети. — Але вона мені не повірила, — нагадав я.

Ясь поблажливо подивився на мене.

— Вона тільки вдавала! Ти не помітив, детективе?! Вона мені когось нагадує, але не можу згадати кого... товстуху мені вона нагадує!

— Так вона і є товстуха!

— Ну, так я й кажу, що вона схожа на товстуху! Оту! — розсердився Ясь. — Оту, яку двоокий із бібліотеки під час пожежі виводив!

Дурдом-веселка!

— Ти не міг її раніше впізнати, на першій зустрічі?! — закинув йому я.

— Не міг! Мені треба було подумати! — огризнувся Ясь.

— Довго думати шкідливо для здоров'я! — не лишився в боргу я, хоч це не Яся треба було звинувачувати, а себе.

Капець! Я підозрював правнука, а це найкраща подружка герцогині виявилася зрадницею! Ми шукали ворога в Австралії, а ворог багато років був під носом!

Мені потрібен був час взяти себе в руки й подивитися на справу антени свіжим оком.

«Усе сходиться», — подумав я. Ота «приємна» Тоська знала від пані Ельжбети, що батькові документи в скрині на горищі. Вона могла знати, що вікно незачинене. Тому двоокий пробрався туди й шукав лише в скрині. А тепер вона йому повідомила, що заповіт знайшли!

— Бартусь сказав бабусі, що йде до вас. Він у Малого? — Ясь нагадав, що зараз не час на роздуми.

Ми помчали до кімнати Малого.

Порожня!

— Тато, де Малий? — спитав я, намагаючись зберігати спокій.

Кароль Кефірчик відірвався від туби.

— Хто? — перепитав він напівпритомний.

— Захарій!

— І Бартек! — додав Ясь.

— Малий у Бартуся. Так він сказав... А що — він не там?

Малі вже не раз бувало розчинялися в просторі між нашими будинками й завжди знаходилися в котромусь із них, тож тато на став панікувати. Якби йому було відомо те, що нам, він точно б забив на гвалт. Та я не хотів лякати його без причини. «Погроза двоокого — це поки лише слова», — повторював я собі. Однак підозрював найгірше: згряя на чолі із двооким викрала Малого та Бартуся й не поверне їх, доки не отримає заповіту герцогині Ельжбети!

— Ми пошукаємо малих, — заспокоїв я тата.

Я пообіцяв собі, що коли ми їх знайдемо, то закриємо в хаті й стерегтимо, як зіницю ока, доки наречений Домінікової сестри, молодший комісар, не забере заповіту.

Я кивнув Ясеві. Ми обшукали весь наш будинок, від горища до підвалу. Перевірили кожен куток, кожну відому нам схованку. І нікого не знайшли. Ми продовжили пошуки на території Бартуся. На жаль, тут також не виявилось й сліду малих. Про всяк випадок ми обшукали ще будинок нашої сусідки Кассандри й будку басета Олюся. Обдзвонили найближчих сусідів, а після всього напорилися на мою маму.

— Де Малий? — спитала вона, висідаючи з машини. І докинула за звичкою: — Як же я змучилася на роботі!

— Ми його шукаємо, — починаю обережно. Я ще не вирішив, що сказати. Розігнати паніку чи продовжити пошуки, не зраджуючи побоювань?

— Знайшлися?! — у двір, як ракета, влетів Домінік, якого я викликав на підмогу.

Мама подивилася на Домініка, потім на мене.

— Тобто, Малого немає? О цій порі? Але ж уже темно! Господи! Кароль!!! — вигукнула вона, хоч тато стояв у відчинених дверях.

Наче цього було мало, саме цієї миті біля нашої брами зупинилася поліція. Коли з машини вийшло двоє офіцерів, ми всі зблідли, хоч лише я, Ясь і Домінік знали про погрози двоокого.

— Вони це зробили! — простогнав Ясь.

— Не каркай! — просичав я.

Поліцейські привіталися, назвали звання та прізвища.

— Він потрапив під машину?! — перебила їх перелякана мама.

— Хто? — здивувався старший за званням офіцер. — Наш візит пов'язаний з телефоном із номером... — тут він назвав татів номер телефону й спитав, чи нам відомо, де зараз пристрій із цим номером.

— Звісно, — сказав тато й запросив усіх додому.

Телефон як завжди лежав на каміні у вітальні. Поліцейський спокійно перевірив меню.

— Видалене, — без тіні подиву промовив він. Так наче сподівався, що в татовому телефоні буде абсолютно порожня пам'ять.

— Можна дізнатися, у чому справа? — наморщив лоба тато.

— У нас дитина зникла, нам потрібно її шукати! — нетерпляче додала мама.

— Ми теж шукаємо дитину! — сухо відповів старший чин.

З його скупих пояснень ми дізналися, що з татового телефона хтось вислав есемеску Конрадові Гвядці. Повідомив про викрадення його сина Мілоша Гвядки й назвав умови повернення.

Дурдом! Цей Гвядка це ж той, що смітить, і за яким стежить Кароліна!

— Син пана Гвядки, Мілош, зник опівдні...

— Нашого сина теж немає! А вже стемніло! — перебила поліцейського мама.

— І Бартека немає! — утрутився Ясь.

— Батьки Мілоша Гвядки обшукали всю околицю, — незворушно продовжував поліцейський, наче не почув мами та Яся.

«Робокоп!» — сердито подумав я.

— Може, Кароліна щось знає! Вона вже кілька днів стежить за Гвядкою! — я звернувся до батьків, а не до робокопа. Але відреагував саме він.

— Що за пані Кароліна? І чому вона стежить за Конрадом Гвядкою? — запитав він.

Я пропустив його питання повз вуха й подзвонив Кароліні (пересилив себе — хоча не люблю її, але найголовніше зараз було знайти малих). Від неї я дізнався, що сьогодні після полудня, вона бачила не лише сина Гвядки, Мілоша, на прізвисько Човгало, а й малих. Усі гралися на подвір'ї Гвядок, як і впродовж минулих кількох днів.

— Малі допомагають мені зібрати докази проти Гвядки. У нас усна домовленість. Але вони не роблять нічого небезпечного. Я б не стала їх наражати. Присягаюся! — запевнила мене Кароліна.

— Вона каже, що бачила малих і Човгала сьогодні в обід! — передав я.

— Якого Човгала? — в один голос перепитали батьки з поліцейськими.

Дурдом! Замість шукати малих, довелося пояснювати, чому Мілоша Гвяздку прозвали в дитсадку Човгалом.

— Він човгає капцями й тому йому дали таке прізвисько.

Робокоп проігнорував мене й звернувся безпосередньо до тата.

— У кого, окрім вас, був доступ до телефона?!

Ми замовкли як за командою. І не тому, що злякалися різкого тону поліцейського. Нас налякало дещо гірше. Ми подумки повторили питання й відповідь на нього змусила нас замовчати.

Доступ до телефона був у кожного в будинку, а в будинку були Малій і Бартусь. Звісно до того, як зникли. Якщо тато не вислав есемеску до батька Човгала, то його написали...

— Малі! — у відчаї простогнали ми.

Дурдом-веселка! Що це все має означати?! Малі викрали Човгала?! Чи двоокий викрав малих?! А може, він викрав усю трійцю?! Я подивився на Домініка, але з його обличчя зрозумів, що він не в стані скласти все до купи.

Тишу перервав дзвінок у двері. Приїхали Кароліна з мамою, прокурором Пелкою.

— Здається, ми можемо бути корисні, — пані Пелка відповіла на наші здивовані погляди. А її

донька вїйнула довгою гривкою й на одному подиху оголосила:

— Я бачила їх сьогодні! У Човгала! Останнім часом вони гралися в холодильниках!

— О господи! Вони померзли! — мама вмить пополотніла.

— У поламаних холодильниках, — заперечила Кароліна.

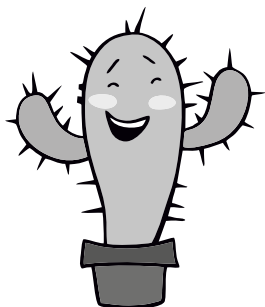
— Хвилиночку, — поліцейські намагалися опанувати хаос.

Лише коли на допомогу прийшла мама Кароліни, вони почали щось розуміти. Пані прокурор пояснила, що батько Човгала, тобто Конрад Гвяздка, — власник переробного закладу. У фірми є кілька вантажівок-холодильників. Дві стоять у подвір'ї та чекають на ремонт. Батько Човгала скрізь шукав сина, але до фургонів не заглядав, бо сам зачинив їх кілька днів тому.

Дурдом-веселка! Навіщо я навчив Малого відкривати прості замки?! Якщо малих не викрав двоокий, зараз вони в котромусь із цих холодильників. Сто відсотків! Хіба що, вони зачинили там Човгала, а самі десь заховалися!

От тільки навіщо двом ненормальним дітям зачиняти приятеля з дитсадка й писати есемески його батькові?

Відповіді на це питання в мене не було.

18 За два дні до тестування (продовження)

Ми сіли в машину Кароліниної мами і, порушуючи всі правила обмеження швидкості, з вищанням коліс влетіли на просторе подвір'я Конрада Гвездки. Слідом примчали поліцейські.

— Там! — Кароліна махнула углиб, де між високими тополями стояли дві вантажівки-холодильники.

— Ключі від причепу! — кинув робокоп здинованому Гвездці.

Заскреготів замок, нам в обличчя вдарив неприємний гнилий запах.

— Порожньо! — розпачливо вигукнула мама. Поліцейський відкрив другий причеп.

Ми всі втупилися в одну точку.

Усередині на розстеленій ковдрі спали Малий, Бартусь і зниклий Човгало, тобто Мілошек Гвездка, син негідника, котрий засмічує наш ліс. Довкола валялися обгортки від цукерок у такій

кількості, що ними можна було б обклеїти стіни причепу. Хвилювало те, що ноги Човгала були зв'язані скакалкою. На щастя, руки в нього були вільні, що свідчило про те, що викрадачі не надто серйозно поставилися до свого завдання. Човгало міг би звільнитися, якби не спав мертвим сном.

Те, що пізніше написали в статті про «малих садистів», не мало нічого спільного із правдою, тобто є підлою, висмоктаною з пальця, брехнею Конрада Гвядзки. По-перше, звинувачення у викраденні досить сумнівне. Малі дійсно заманили Човгала цукерками в холодильник, але цими цукерками вони лише намагалися підкупити його й переконати добровільно підписати заяву такого змісту:

ЗАЯВЛЯЮ, ЩО МІЙ ТАТО ВИВОЗИТЬ
СМІТТЯ ДО ЛІСУ

ПІДПИС:

.....

— Хто їм написав цю заяву?! — мама тремтячими руками стискала підготований малими аркуш паперу.

Я глянув і аж закипів від люті.

Кароліна! Це її округлий почерк я упізнав! Підступна винюхувачка смердючого сміття! Тепер ясно, у чому була суть її усної угоди з малими! Вони стежили за Гвяздкою, начебто граючись із його сином, а вона написала їм заяву! Втягнула малих у неприємності, щоб зіпсувати мені репутацію! Що це за детектив, у якого брат — викрадач! Ніхто такого не захоче! Ось яка була в неї мета!

— Я не знала про їхні плани! — захищалася Кароліна, але я не вірив її заплутаним поясненням. Вона написала заяву на прохання малих, бо ті запевнили її, що граються в екологів.

— Екологів-захисників! — вона тупнула ногою й розплакалась.

Дурдом!

Розбуджені малі теж розревілися. Ковтаючи сльози, вони зізналися, що утримували Човгала, годували його цукерками й змусили випити склянку полину. І тут автор статті про «малих садистів» знову відступив від правди, стверджуючи, що настоянкою з полину вони катували викраденого Човгала. Малі дійсно змусили його випити гіркої трави, але не тому, щоб помучити. Вони зробили це з добрими намірами! Гвяздка-

молодший з'їв стільки цукерок, що його почало нудити. Так склалося, що Бартусь знає, що допомагає в таких випадках, бо бабуся Боцян регулярно лікує його полином. Тож не дивно, що малі напоїли стражденного приятеля.

— Він обіцяв підписати заяву за цукерки! — пояснював Бартусь.

— Так! Але не підписав! Лише поїв! І з нами не поділився! — пожалівся Малий.

— Так! І його знудило! — продовжив Ясів брат.

Хитрий Човгало наївся цукерок, куплених на кишенькові малих, але заяву не підписав. Малі передбачили такий варіант. Вони заздалегідь приготувати текст повідомлення, у якому повідомляли батька Човгала про викрадення сина.

— Професіонали, — прошепотів Ясь.

Я подумав, що за такий професіоналізм можна із судовим виконавцем познайомитися, й аж похолов.

Малий побіг додому й із татового телефона вислав есемеску:

СИНА ВИКРАДЕНО, НАПИШИ НА ПАПЕРІ: Я ВИКИДАЮ СМІТТЯ ДО ЛІСУ. ПІДПИШИТЬСЯ І ВИКИНЬ АРКУШІ У ВІКНО

— А звідки... — почав був Ясь, але я зупинив його поглядом. Скоріш за все, він хотів запитати,

яким дивом дитина написала без помилок такий довгий текст, ще й із двокрапкою й комою.

Яким дивом?

Я відтворив у пам'яті розмови останніх днів і здогадався. «Дурдом!» — простогнав я подумки. Зиркнув на поліцейських. На щастя, вони були не дуже тямущі. Їх насамперед зацікавило, навіщо малим ця нещасна заява.

— Як це навіщо?! — здивувався Бартусь. — На винагороду!

— Мера! — додав Малий.

Дурдом-веселка! Викрасти Човгала заради грошей!

— Мер мав би заплатити за звільнення вашого друга? — поліцейські розуміли ще менше за нас.

Малі зверхньо подивилися на них.

— Поліцейські не читають газет! — пхинькнув Бартусь. — А пан Фефірчик газети читає! І пан Фефірчик прочитав, що за заяву від того бандита, котрий засмічує ліс, мер дасть нагороду!

— Ага! — поважно підтвердив Малий.

Я пригадав газету, що тато якось читав за обідом, і виявив черговий дурдом-веселку! Це тато підбурював малих вийти на слід тих, хто смітить!

— Ми отримали замовлення здобути ці гроші, — продовжував уже сміливіше Малий.

— І провели акцію! — гордо додав Бартусь.

— Тільки Човгало дурний і не хотів підписати заяву! — доповнив Малий.

Робокоп підняв світлі брови.

— Замовлення? Хтось вас підмовив викрасти друга? — недовірливо перепитав він.

Кінчики пальців у мене зааніміли. Я знав, що зараз почую, і мене паралізувало.

— Тато! — Малий тицьнув пальцем у Кароля Кефірчика, щоб не лишилося сумнівів, хто був замовником.

— Пан Фефірчик замовив нам справу, бо знає, що ми найкращі! — Бартусь безцеремонно поплескав тата по спині.

Мама зблідла, тато позеленів, Ясь широко роззявив рота, а Домінік... не знаю, як відреагував, бо він уже кілька хвилин ховався за спиною Кароліни.

— Це був жарт, я й подумати не міг... — тато то бліднув, то червонів. Урешті замовк і безпорадно розвів руками.

— Можна сказати, що мер, визначаючи нагороди, став причиною викрадення Мілошка Гв'яздки, — ствердила мама Кароліни. Вона говорила серйозно, лише кутики її вуст тремтіли, і я був переконаний, що подумки вона сміється.

— Ми нікого не викрали! — обурився Бартусь, котрий уже встиг відновити впевненість у собі.

— Ага! Човгало сам себе зв'язав! — підтримав його Малий.

— Сказав, що він краще знає, як викрадати людей, і зв'язався! — докинув Бартусь.

— Матінко рідна! — мама стиснула голову обома руками. — Я дуже вас перепрошую... — звернулася вона до батька Човгала, але той і слухати не хотів вибачень. З його криків можна було б укласти грубий словник поганих слів польської мови.

— Я звинувачу вас у недбальстві щодо дітей! Тут присутня пані прокурор! — він показав на Каролініну маму. — Вона заведе на вас справу! — додав він із погрозою в голосі.

Прокурор Пелка подивилася на малих, котрі знову розревілися, на Човгала, який потайки гриз чергову цукерку, на моїх переляканих батьків і сухо оголосила:

— Якщо ви висунете обвинувачення, мені доведеться ретельно розглянути справу. А все почалося з нелегального вивезення сміття до лісу, чи не так?

Гвяздка спохмурнів.

— Немає доказів, — буркнув він.

— Знайдуться. Каролінко, покажи панові фото.

Дурдом-веселка! Кароліні вдалося піймати Гвяздку на гарячому! В її фотоапараті були беззаперечні докази!

— Це не фотомонтаж, пане Гв'яздко! — заявив я йому прямо в обличчя. Малюків звинувачує у викраденні, а сам забув про порушення закону! От хитрий лис!

— Ми будемо краще стежити за сином, присягаюся, — тато намагався полюбовно залагодити справу.

Зійшлися на тому, що Кароліна не використає знімків проти батька Човгала, а він не висовуватиме обвинувачення моїм батькам і бабусі Бартуся. І ніколи більше не вивезе сміття до лісу.

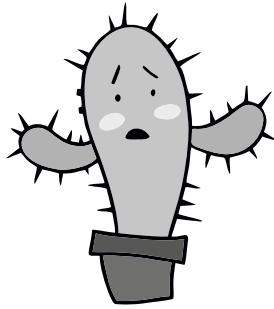
— Я простежу! — попередила Кароліна.

— Нарешті все закінчилось! — зітхнула мама, коли ми залишали подвір'я насупленого Конрада Гв'яздки.

Я співчутливо подивився на неї. Виглядала вона, наче її пару разів прокрутив смерч і виплюнув пожмакану за сто кілометрів він епіцентру.

— Це ще не кінець, мамо. Ми знайшли заповіт пані Ельжбети, і нам уже погрожують, — я промовив це настільки серйозно, що окрім пані прокурор Пелки, тобто непроникної Кароліниної мами, ніхто мені не повірив.

«Не підтримує мене родина», — подумки зітхнув я. Єдине, чого я досягнув, — це що всіх було запрошено до нас додому.

19 За два дні до тестування (ПРОДОВЖЕННЯ)

— От тільки не вигадуй! — попередила мама, перш ніж я почав розповідати про антену, двоокого, заповіт, знайдений документ, підозрілого правнука, підступну подружку пані Ельжбети й погрози двоокого.

— Я не вигадую! — наголосив я насамкінець.

Батьки далі не вірили. Не допомогло навіть те, що Ясь підтвердив мої слова, і навіть спромігся докладніше описати двоокого та його друга з даху. Покликали бабусю Боцян. Вона теж нам не повірила. Погодилася лише з тим, що правнук не викликає довіри, бо взяв на себе все, навіть квіти пані Ельжбети, що бабусю дуже зачепило, адже вона встигла прив'язатися до сусідчиних рослин.

— Він з Австралії прилетів. У них там суцільна спека й земля червона, як на Марсі, звід-

ки йому знатися на квітах?! — ображено говорила вона. — А антену встановили помилково. Вони самі мені сказали, що переплутали адреси. А в те, що пані Тося змовилася з якимись злочинцями, я не вірю.

Дурдом-веселка! Замість нам допомогти, то зашкодила!

— Я правду кажу! — не витримав я, хоч і знаю, що детектив повинен зберігати спокій у будь-якій ситуації. На жаль, важко тримати себе в руках, коли родина детектива не вірить жодному його слову.

— Теось не вигадує, правда ж, Домінік? — утрутилася Кароліна, котра досі мовчала.

І треба ж саме їй стати на мій захист! Я не був у захваті.

Усі погляди спрямувалися на Домініка.

— Ну, так, — прокашлявся він. — Ми знайшли заповіт пані Ельжбети, це раз. Потрібно його зберегти до її повернення, це два. Хоч я й не вважаю, що пан правнук хотів його знищити. Я не маю думки щодо його намірів стосовно пані Ельжбети. Можливо, він дійсно приїхав піклуватися про єдину родичку.

— Він, справді, родич пані Ельжбети. Мама перевірила, — утрутилася Кароліна. — На моє прохання перевірила... — додала вона, мабуть, щоб підкреслити власну завбачливість.

— Саме так, — підтвердила прокурор Пелка. — Він кілька місяців листувався зі своєю прабабусею по материнській лінії, пані Ельжбетою. Він знав про її негаразди зі здоров'ям і про те, що пані Поплавська чекає в довгій черзі на місце в санаторії. Пропонував їй гроші, щоб поїхати, але вона не хотіла їх прийняти, тому він оплатив перебування у приватному закладі й пішов на підступ, щоб родичка про це не дізналася. Лише коли пані Ельжбета прибула на місце, виявилось, що це приватний санаторій, оплачений родичем.

— Це пояснює прискорений виїзд до санаторію й безкоштовне перебування, які від початку виглядали підозріло, — зазначив Домінік. — У такому разі мені здається, що правнук не пов'язаний зі злочинцями з даху, а це означає, що про відсутність пані Ельжбети їх повідомив хтось інший. На жаль, усе свідчить про те, що інформатором була подружка герцогині, пані Тося. Вона знала, що всі речі, що лишилися від батька пані Ельжбети, — у скрині, вона могла знати, що вікно на даху не зачиняється, вона знала про виїзд і...

— І лише їй Теось розбавив, що ми знайшли заповіт! — кинув Ясь.

— Що одразу розбавив! Я сказав лише, щоб вона не переймалася бібліотекою, бо герцогиня поверне собі палац! — палко заперечив я. Проте

подумки визнав його правоту. Я помилився, довірившись подружці герцогині. Що ж, кожен може помилитися, чи не так?

Я скоса зиркнув на прокурора Пелку. Мабуть думає зараз, що її Каролінка обережніша.

— Іноді мовчання — золото, — зверхньо прокоментувала вона.

— Тобто, ви вірите в цю історію з антеною й узагалі? — спитав мій тато.

— Любі... Доброго дня, — вона перервалася, не встигнувши почати, бо до вітальні увійшла Домінікова сестра Амелька (пам'ятаєте, ота що із дредами й лиса), уже не лиса, за нею Павелек (наречений з відділу кримінальних розслідувань) і його колега, відомий нам як Корівка. — Добре, що ви прийшли, — сказала мама Кароліни, побачивши їх. Коли ті сіли, прокурор продовжила пояснення.

— Любі друзі, справа виглядає наступним чином. Представник такого собі Феліціана К., який видає себе за сина кравця родини Поплавських, представив заповіт, на підставі якого до вищезгаданого Феліціана К. перейшло кілька об'єктів нерухомого майна, що колись належало батьковій пані Ельжбети і яке забрала в родини комуністична влада. На жаль, я надто пізно дізналася про справу, нерухомість потрапила в чужі руки. На даний момент будинки в парку за школою

виставлені на продаж. Якщо їх буде продано, перспектива повернення майна пані Ельжбеті стане дуже віддаленою в часі. Я переконувала пані Поплавську заблокувати продаж. Достатньо було б відповідного запису в кадастровій книзі. На жаль, її не цікавило «тягатися по судах», як вона це назвала. Я рада, що вона передумала. Я була в неї сьогодні вранці, вона повідомила, що хоче повернути майно, щоб передати «Палац під Ангелом» бібліотеці. Тому, якщо оригінальний заповіт дійсно знайдено, справа піде набагато швидше.

Батьки дивилися то на прокурора Пелку, то на нас із Домініком.

— Ага, тобто як? Теось, Домінік і Ясь мали рацію? Оті з антеною діяли за наказом Феліціана К. Залізли до пані Ельжбети, щоб знищити оригінальний документ? — допитувався тато.

— Правильно думаєш, татку! — похвалив його я.

— Я так вважаю, — підтвердила прокурор. — Феліціан К, уповноважений, двокий (як називають його хлопці) і його помічник — це все одна згря.

— Це правнук, уповноважений! — вигукнув я. Мені це щойно спало на думку, і я не втримався.

На жаль, пані прокурор заперечила.

— Уповноважений — один із працівників нижчого щабля однієї юридичної фірми. Це він дізнався, що прокуратура зацікавилася справою заповіту Феліціана К. Злочинці вирішили перестраховатись, знищивши оригінальний заповіт. Вони розраховували, що без цього документа пані Ельжбета не захоче судитися з ними.

— У такому разі, якщо наші діти знайшли заповіт, а ті люди, з даху, як каже на них Теось, знають про це — тепер хлопці в небезпеці?

— Ага, і малі теж, якщо ми за ними не встежимо, — додав Ясь.

— Матір божа! — мама на очах позеленіла.

— Не панікуймо! Давайте спочатку подивимося на заповіт! — запропонувала прокурор Пелка, а радше наказала безапеляційним тоном.

Коли правнук відкрив двері й побачив натовп, то дуже здивувався. Але попри це ввічливо поцікавився:

— Шукати прийшли по заповіт?

— Прийшли! — підтвердив я, уважно придивляючись до нього. Попри запевнення пані прокурор Пелки, що він не має нічого спільного із групою Феліціана К, я не був переконаний у його невинності. На жаль, мушу із прикрістю ствердити, що він не був схожий на злочинця, якому перекреслили всі плани. Шкода, якби він тримав у руці здертий зі стіни заповіт, ми б упіймали його на гарячому.

Ми пішли прямо до спальні на горищі.

Мама Кароліни змінила окуляри, щоб роздивитися заповіт на стіні.

— Вітаю. Усе як має бути... детективи, — вона схвально подивилася на нас. — Пане Павле, треба його обережно зняти зі стіни.

— Тобто що? Що ніби Теось і Домінік знайшли заповіт? І ніби мій Ясик теж? — спитала бабуся Боцян.

— Ніби так, хоч я не все розумію! — зітхнула змучена Дорота Кефірчик. — Малі, ані кроку далі! — попри втому вона помітила, що Малий і Бартусь уже на сходах.

— Знайшовся? — правнук теж не все розумів.

— Дуже навіть знайшовся, — відповіла йому бабуся Боцян, удивляючись у документ, наче в ікону.

Далі все відбувалося набагато жвавіше. Павелек і Корівка зняли заповіт зі стіни. Тимчасом прокурор Пелка допитала Яся щодо погроз двоокого. Він повторив їй те ж саме, що й нам, тільки з подробицями.

Двоокий вимагав у Яся заповіт, негайно. Але Ясь уперся, що це неможливо, бо Домінік сховав його десь поза будинком. Щось там ще набрехав, що батьки не випустять нас так пізно з дому, інакше доведеться їм про все розповісти. Двоокий розлютився, комусь подзвонив, сказав «Зробимо»

й перестав сердитися. Наказав Ясеві покласти заповіт до конверта й укинути вранці до поштової скриньки біля школи, коли йтиме на уроки.

— Тож зробимо, як він хоче, — вирішила прокурор.

— Віддасте заповіт?! І не заарештуєте отієї пані Тосі, котра доносить двоокому?! — здивувалася сестра Домініка.

— Амелько, думай! — буркнув я на неї. — Двоокий злякається — і по всьому. Його потрібно піймати з доказом злочину в руці. Інакше ми нічого йому не доведемо, а він зможе шантажувати пані Ельжбету. Змусить її не опротестовувати заповіт Феліціана або вигідає щось гірше. Ще дійсно викраде малих...

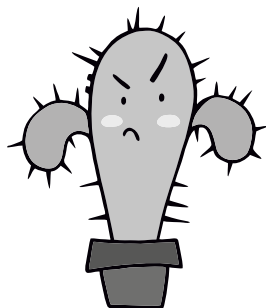
— Припини мене лякати! — вигукнула мама. — Кароль, тримай Захарія! — звернулася вона до тата так голосно, що аж розбудила Малого, котрий устиг заснути в нього на колінах.

— Теось правий. Потрібно влаштувати пастку на двоокого та його помічника й накрити всіх, а не лише пані Тосю. Якщо вони зізнаються, що діяли на замовлення Феліціана К, ми швидше анулюємо рішення, на підставі якого він повернув майно, — сказав Павелек. — Завтра вранці Ясь укине конверта до скриньки й піде до школи. Звісно, ми будемо його пильнувати. Теось, Домінік і малі теж будуть під охороною.

Решта планування відбулася, на жаль, без нашої присутності.

Я не міг спати від хвилювання. Хоч нам і заборонили особисто брати участь у засідці біля поштової скриньки, однак ми вмовили батьків дозволити сидіти в поліцейській машині дві вулиці далі. Ми почуємо всі оперативні переговори.

Клас!

ЗА ДЕНЬ ДО ТЕСТУВАННЯ

Я зірвався з ліжка о п'ятій ранку. І одразу по-дзвонив Домінікові.

— Спиш?! — здивувався я, коли той позіхнув у слухавку.

— Сплю, — пробурчав він і відключився.

Як можна спати в такий момент?! Дурдом!

Дві години потому ми сиділи в поліцейській машині. Окрім водія з нами був Павелек, який керував операцією. Ми запаркувалися під пекарнею. Зовні це був звичайний фургон із написом на задніх дверях «Районна пекарня». Проте всередині не було ящиків із хлібом, а були зручні крісла й приймально-передавальне обладнання. Павелек дав нам навушники.

— Зайчик наближається до пункту А, — говорив хтось, хто спостерігав за місцем подій, тобто за поштовою скринькою коло нашої школи. — Опускає моркву!

«І стрибає далі», — подумав я. І ледь стримав сміх. Це не був відповідний момент для веселощів, проте погодьтеся — назвати художого Яся «Зайчиком», а конверт із заповітом — «морквою» — це справді дуже кумедно.

Невдовзі «Зайчика» взяв на себе якийсь «Рябчик», котрий мав простежити, щоб Ясь без проблем дістався школи. Тепер усі зосередилися на скриньці. О 7:45 щось почало відбуватися.

— Під'їжджає машина «Польська пошта», — говорив новий голос, — вийшло двоє чоловіків. Обидва молоді. Відкривають скриньку...

— Є двоокий?! — не витримав я.

— Дайте колір очей! — передав моє запитання Павелек.

— Ні, обоє в темних окулярах... — прозвучала відповідь. — Машина пошти! Обоє перевдягнені її співробітниками! Мішок теж відповідний — поштовий! Що робити? Листи вже в мішку, вони зараз поїдуть!

— Сідайте їм на хвіст! Побачимо, куди вони нас приведуть!

Я затамував подих. Я був упевнений, що один із двох чоловіків — двоокий. Це тому вони вдягнули темні окуляри. Зараз вони мають їхати до замовника. А замовником буде або Феліціан К., або... правнук!

— Заїжджають на територію пошти на Пілсудського, зі службового входу! — пролунав черговий рапорт. — Заносять мішки з листами в приміщення. Перевіряємо?!

Домінік штурхнув мене під бік так сильно, що мені аж заболіло.

— Вони з пошти! Справжні! Ми не їх шукаємо! — вигукнув він, забувши про притаманну собі стриманість.

— Ти певен?.. — Павелек ляснув себе по лобі й крикнув у мікрофон: — Чи хтось пильнує скриньку?! Ромбик! Корівка! До скриньки! А ви перевірте тих на пошті! І мішок! Негайно!

Невдовзі підтвердився найгірший сценарій, якого не лише я не передбачив.

— У мішку немає моркви! — повідомив хтось здивованим голосом.

— Так я й думав! — зітхнув Домінік.

Хвилиночку. У мішку, до якого листоноші витрусили листи зі скриньки, немає конверта із заповітом?! Що це означає?! Дістали його по дорозі або...

— Листонош перевірили! Вони співробітники пошти! В обох блакитні очі! — прийшло нове повідомлення. А через кілька секунд Ромбик і Корівка, що повернулися до скриньки, передали:

— Скринька димить!

Дурдом-веселка! Тепер і я зрозумів, що відбувається. Поліція поїхала за справжніми працівниками пошти, порожня скринька нікого вже не цікавила, а тимчасом хтось укинув до неї вогонь!

Але навіщо підпалювати порожню скриньку? Адже в ній немає заповіту...

— У мішку з поштою його теж нема, — перебив мої роздуми Домінік. — Ти помітив штукатурку на тротуарі під скринькою? — спитав він.

Штукатурка? Я звернув увагу, але не замислювався про її походження.

— Двоокий вставив подвійне дно? — здогадався я.

— Ага. Хтось явно знімав скриньку зі стіни, — підтакнув Домінік.

Дурдом-веселка! Капець! Якщо у скриньці подвійне дно, це означає, що наш заповіт усередині!

— Гасіть її! — розпачливо вигукнув я, і тут задзвонив мобільний Павелка.

Не повірите — дзвонила Кароліна!

Павелек слухав і супив брови.

— Обережно, Каролінко! Ми зараз підключимося! Хвилинку, — він відклав телефон, але не роз'єднався. — Чоловік, що вкинув вогонь до скриньки, зараз на вулиці Тропків! — передав він Корівці й Ромбику. — Прямує в бік звалища на Полечки! Високий, у бордових джинсах, блондин

із різнокольоровими очима — синім і карим! — він знову заговорив у телефон. — Кароліно, ми беремо його на себе. Лишайся, де ти є. Поліціантка Аня Завадська приведе тебе до нас.

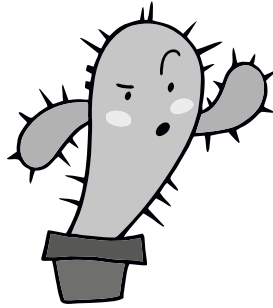
«Нічого собі!» — подумав я.

Я був задоволений. Мої підозри щодо двокогого підтвердилися. Я не помилявся, він хотів знищити справжній заповіт. Радість затьмарював лише факт появи конкуренції, тобто Кароліни.

Звідки вона взялася? І що із заповітом? Якщо він згорів, справа повернення майна герцогині Ельжбети тягнутиметься вічність. А моє бюро розслідувань замість успіху зарахує перший провал...

ОДРАЗУ ПІСЛЯ ТЕСТУВАННЯ **21**

Мене так захопила справа заповіту герцогині Ельжбети, що я забув не лише про тестування, але й про страх перед ним. А коли тестування закінчилося, то вже не було чого боятися.

Я вийшов зі школи розслаблений і щасливий. І почув тремтячий від хвилювання голос Дороти Кефірчик.

— Як тестування?!

Дурдом-веселка, ви не повірите. Перед школою вишикувалася вся моя родина! Мама, тато й Малий із металошукачем у руках. Він отримав його за обіцянку не виходити без дозволу батьків з нашого подвір'я.

— Ви приїхали по результати тестування? А я гадав, що по мене, — я ображено скривився.

— Теосю, благаю, у мене серце не витримає! Потім жартуватимеш! — мама переступала з ноги

на ногу, як п'ятирічна дівчина Малого, та, котра Мартуся, пам'ятаєте?

— Потім ти знову на роботу підеш, — відповів я дещо в'їдливо.

— Не піду. Я взяла вихідний. Ну, кажи!

— Було: назви двох паразитів людини, яких ти знаєш...

— І? Що ти написав?!

— Захарій Кефірчик і Бартош Галушка, — відповів я.

— Ха-ха-ха! — захлинулася сміхом Бульбашка, наша біологічка. Ех, я не помітив, що вона саме вийшла. — Із Теосем завжди весело, — додала вона, хоч я не впевнений, чи це була похвала, чи зовсім навпаки.

Я відправив родину додому, щоб не ризикувати зустрітися з іншими вчителями.

Через кілька годин ми всі зібралися у вітальні пані Ельжбети: тобто я, мої батьки, Малий, Ясь, бабуся Боцян, Бартусь, Кароліна з мамою-прокурором, усі Домінікові, і навіть його сестра Амелька з їжачком на голові, а з нею наречений Павелек і його друг-поліцейський.

— Я — Корівка! — представився він правнукові.

— О! Я обід готував теж із корівка! Тільки в моркві й картоплі! — оголосив усміхнений австралієць, вимахуючи рожном.

Схоже, він перебував у своїй стихії. Чим більше людей міг нагодувати, тим більше правнук радів. Можливо, що задоволений вираз обличчя пані Ельжбети, котра повернулася з лікарні, теж його тішив.

Чи щира ця радість? Буде видно. Ми спостерігатимемо за ним. Щоправда підтвердилося, що він не має нічого спільного з Феліціаном К, його підробленим заповітом і двома ТБ-РОБами, але я й досі не довіряю йому. У нього має бути якась таємниця. Я ще з ним розберуся. «Не тепер — то в четвер», — як говорить бабуся Боцян.

Коли ми вже всілися за столом, правнук провів до вітальні ще одного гостя. Я ледь зі стільця не впав. Не повірите. Це була ота Тося! Та начебто

подружка, котра доносила все двоокому! Виглядала вона, як переляканий заєць, але герцогиня Ельжбета привіталася з нею надзвичайно тепло.

Я запитально подивився на Домініка. Він безпорадно розвів руками на знак того, що теж не розуміє, чому вона тут.

Корівка прокашлявся.

— Час скласти все докупи! — промовив він, і це був, здається, делікатний натяк Павелкові. Але правнук зрозумів його по-своєму.

— Починаємо із супу із граків! — осяяв він посмішкою присутніх.

— З раків, любий, із супу з раків, — виправила його пані Ельжбета. — Зачекаймо трошки з раковим супом. Детективи пояснять нам, як розвивалися події з кодовою назвою... Тарілка?... Сковорідка?

— АНТЕНА, — ніяково буркнув я, але одразу взяв себе в руки й далі пішло набагато краще. — Феліціан К., син кравця родини Поплавських, підробив заповіт, щоб привласнити майно, що належить пані Ельжбеті. Він знав, що єдина спадкоємиця, тобто пані Ельжбета, досить... — я завагався, бо ніби не дуже гарно казати, що вона вже стара й гроші її не цікавлять. На щастя, герцогиня сама прийшла мені на виручку:

— Стара баба, — підказала вона.

— Так, стара баба... — повторив я.

— Теосю! — мама аж підскочила на стільці від обурення.

Дурдом-веселка! Я ж лише процитував герцогиню!

— Досить похилого віку, їй вісімдесят дев'ять років... — виправився я.

— Теодоре! — цього разу мене насварив тато, знову ні за що.

Здурити можна з такою родиною!

— Знав, що пані Ельжбета не судитиметься за майно, — підказала мені мама Кароліни.

Фух!

— Саме так. Феліціан К. отримав майно, проте дізнався, що заповітом зацікавилася пані прокурор Пелка. Йому було відомо, що існує справжній заповіт. Він вирішив його знайти й знищити, перш ніж прокуратура порадить пані Ельжбеті використати заповіт попри небажання «судитися» й усе таке інше. Представник Феліціана К. об'єднався із сином власника звалища на вулиці Полечки, якого Ясь назвав «двооким» через різний колір райдужки. Двоокий дістав для нього цінні відомості про пані Ельжбету. Якимсь чином він дізнався, — тут я краєм ока подивився на підступну приятельку герцогині, а та почервоніла аж до кінчиків вух, — що всі документи покійного Вінцентія Поплавського зберігаються в скрині на даху. Із того ж таки джерела він

довідався про виїзд пані Ельжбети до санаторію. Тож він доручив двококому й ще одному працівникові звалища проникнути до будинку. Перевдягнуті ТБ-РОБами, вони залізли через дах, бо це був найкоротший шлях на горище. Окрім того, монтажники із супутниковою антеною на даху не викликали жодних підозр. І дійсно, ніхто не звернув на них уваги — окрім Яся. Його занепокоїла супутникова антена. Він ніби сполохав монтажників, а потім передав справу мені та Домінікові. Ми почали розслідування щодо антени...

— І це був слушний слід! — визнав Павелк. — Завдяки ньому хлопці з'ясували, що мало місце проникнення до будинку пані Поплавської. Вони продовжували нишпорити, аж дізналися про заповіт і почали його пошуки. Що завершилося повним успіхом!

— Але ж заповіт згорів у скриньці, — утрутилася моя мама.

— Ні. У конверті була лише копія. Оригінал уже в прокуратурі. Пані прокурор Пелка веде цю справу.

— Клас! — я зістрибнув з місця, може, дещо поспішно, але мене розпирала радість. — Пані герцогиня отримає «Палац під Ангелом» і віддасть його бібліотеці! Ви раді?! — я схопив герцогиню за обидві долоні.

— Теось! Візьми себе в руки! — зітхнув тато.

— Я скакати з тобою, якщо ти хотів, — запропонував правнук.

— Дякую, — пробубонів я і знову зникнув.

Дурдом із цими дорослими! Не вміють вони спонтанно радіти.

Далі пояснював уже Павелек. Було так: двоокий дізнався від пані Тосі, що ми знайшли заповіт.

— Я похвалила вас, що ви так гарно граєтесь у детективів. Що ви перейняли нашою бібліотекою, — пояснювала й досі зашаріла подруга (недруг?) герцогині Ельжбети. — Чесно кажучи, я думала, що ви вигадуете, але в хорошому сенсі. Я не припускала, що Марцись цим скористається.

— Який Марцись? — здивувався я.

— Мій онук, той, у якого очі різного кольору — одне синє, друге каре.

— Двоокий ваш онук?! — вигукнула вся трійця: я, Домінік і Ясь. Лише Кароліна не виглядала здивованою. «Знову вона знає більше за нас, бо її мама — прокурор», — із гіркотою подумав я.

— Нема чим хвалитися, еге ж? — зітхнула пані Тося.

— Звісно, що нема! — щиро погодився я. І знову батьки насварилися на мене.

А далі було так: двоокий повідомив про нашу знахідку представника Феліціана К., а той наказав йому залякати Яся. Однак діяти при цьому

обережно, тому було обрано довший шлях — не з рук у руки, а з рук до скриньки. Представник сина кравця доручив двоокому підмінити вночі поштову скриньку на іншу, з подвійним дном. І наказав залишити в ній листи із другої половини дня, щоб рано працівники пошти не здивувалися, що скринька порожня (пошту в нашому районі забирають зі скриньок перед 8:00 і 16:00). І насамкінець сказав підпалити її, щойно працівники пошти спорожнять скриньку й відвернуть увагу випадкових свідків від місця подій.

— Усе б вийшло, якби в конверті знаходився справжній документ, — зазначив тато.

— Так. Насправді вони не могли бути впевнені, що в конверті лежатиме заповіт, але розраховували на те, що перелякані хлопці віддадуть їм справжній документ. Дорослі їх не підтримували, усі вважали, що Теось — фантазер, про це двоокому було відомо від пані Тосі. Якась тарілка, що була й зникла, якесь проникнення, яке не лишило й сліду в помешканні — усе це звучало як фантазія любителя детективів...

— Або НЛЮ, — додав усміхнений правнук.

— На щастя, зникнення Малих і Човгала так налякало Теосю, Ясю й Домініка, що вони вчасно нам довірилися. Проте ми б не піймали підпалювача, якби не Кароліна, котра на власний ризик стежила за скринькою, — продовжував Павелек.

— Ти перекинулася зі сміття на підпали? — не стримався я від уїдливого коментаря.

Вона втупила в мене свої я очі, що нагадували яечню з карими жовтками. — Краще так, ніж стирчати поночі під будинком пані Ельжбети. Здається, у тебе там відбулася зустріч із неопізнаним об'єктом, що набив тобі гулю? — глузливо запитала вона.

Дурдом-веселка, сонечко й ромашка! Невже той нічний здоровило, котрий штовхнув мене на стіну, був Кароліною?!

— Я стежила, щоб з тобою нічого не сталося, детективе! Я почую «дякую»? — прошепотіла вона мені до вуха.

— Швидше кактус мені на руці виросте! — вигукнув я й усі подивилися в мій бік.

— Еміль? — невинно поцікавилася вона.

Я замовк. Бракувало ще, щоб усі дізналися про принизливий розшук кактусячого двійника!

«Чому Кароліна стежила, щоб зі мною нічого не сталося?» — спитав я себе, хоч і не збирався про це думати. «Бо я їй подобаюсь», — прошепотіло мені у відповідь щось у голові, але я відігнав цю думку на сто кілометрів від себе. Це не подобання! Це встромляння носа! І мені досі болить гуля, яку я через неї набив!

— Я дечого не розумію, — порушив тишу тато Домініка. — Чому ті два псевдомонтажники

зняли антену буквально перед поверненням пані Ельжбети?

— Зізнаюся, на це питання в нас немає відповіді, — чесно зізнався я. — Антена не мала жодної цінності, вони, напевно взяли її на звалищі, тож навряд їм було важливо повернути її.

— Це я винна, — почувся тихий голос пані Тосі. — Марцісь дізнався від мене, що Ельжбета повертається в товаристві молодого родича. Він і той його знайомий зняли антену й повідомили пані Боцян про помилку, бо боялися, що якщо антена лишиться на даху, то пан Ієн цим зацікавиться. Почне щось підозрювати й почне, вибачте на слові, рознюхувати й розпитувати. Тоді вони ще не знали, що справою вже займаються пильні детективи Теось, Домінік і Ясь.

Ми вислухали похвалу мовчки. Але ми заслужили на це, чи не так?

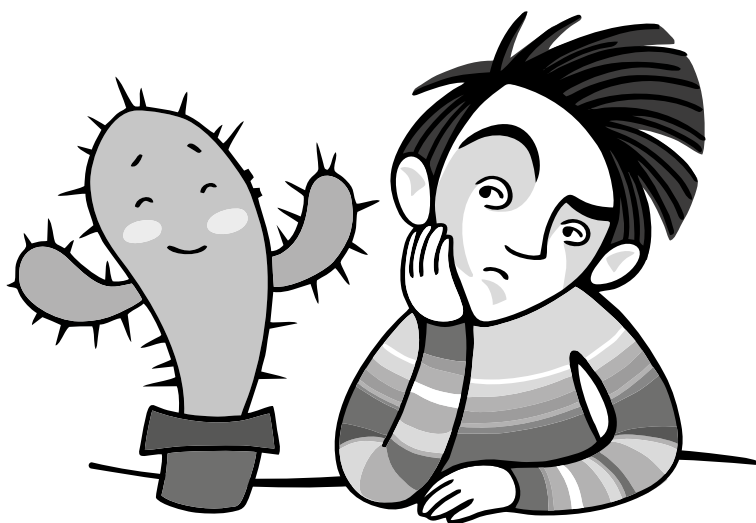
— Раки йдуть! — радісно оголосив правнук. — Я їх попик на честь детективів Теосів!

— Клас! Я із задоволенням з'їм раків, попечених на мою честь! — радісно оголосив я. І вперше приязно глянув на правнука.

Усі почали аплодувати, а коли ми сіли вже за стіл і їли раковий суп, тишу порушив галас сварки, що добігала з ванної.

— Ти знову його втопиш!

— Не втоплю!

— Ти дульний! Не лий стільки!

Тато подивився на маму, мама на тата й обоє верескнули на весь дім:

— Малий! Негайно до столу!

Я заплющив очі. Ніколи не знаєш, коли родина наробить сорому. Моє життя з ними непросто. Я вже якось згадував про це. Аби знову не довелося шукати двійника якогось кактуса чи чогось іще гіршого...

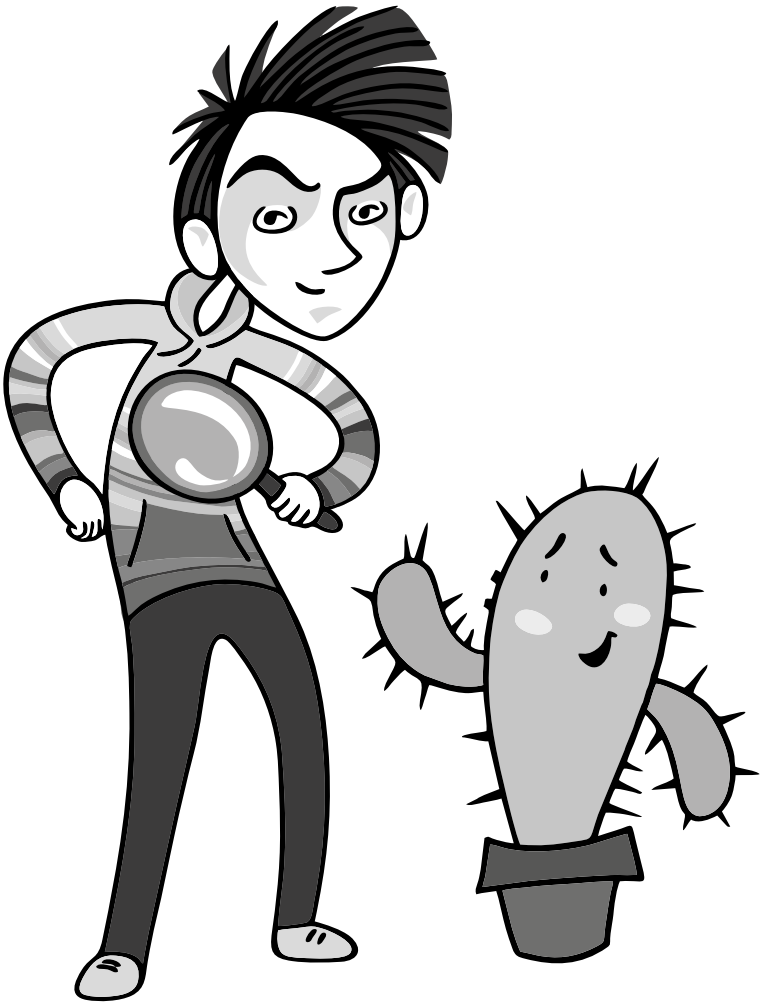
Загадка для читачів

Хто приготував малим текст, який вони надіслали есемескою батькові Човгала? У книжці є підказки, уважний читач обов'язково їх знайде.
:-D

Відповідь на загадку із книжки «Детектив Кефічик і перший труп»

Малий не безсердечний, бо він позбувся пса з любові до Мартусі, в якої алергія на собачу шерсть. Він прийняв рішення й вибрав між собакою та дівчиною.

Зміст

1	За сім днів до тестування	7
2	За сім днів до тестування (продовження)	17
3	За сім днів до тестування (продовження)	30
4	За шість днів до тестування	41
5	За шість днів до тестування (продовження)	53
6	За шість днів до тестування (продовження)	62
7	За п'ять днів до тестування	72
8	За п'ять днів до тестування (продовження)	85
9	За чотири дні до тестування	93
10	За чотири дні до тестування (продовження)	107
11	За чотири дні до тестування (продовження)	117
12	За три дні до тестування	128
13	За три дні до тестування (продовження)	139

14	ЗА ТРИ ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ, МАЇЖЕ ОПІВНОЧІ	149
15	ЗА ДВА ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ	153
16	ЗА ДВА ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)	162
17	ЗА ДВА ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)	177
18	ЗА ДВА ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)	186
19	ЗА ДВА ДНІ ДО ТЕСТУВАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)	194
20	ЗА ДЕНЬ ДО ТЕСТУВАННЯ	203
21	ОДРАЗУ ПІСЛЯ ТЕСТУВАННЯ	209

Літературно-художнє видання

СТРЕНКОВСЬКА-ЗАРЕМБА Малгожата

І ПРАВУК ПЕРЦОГІНІ

Повість

Для молодшого та середнього шкільного віку

Переклад з польської *Ярослави Івченко*
Обкладинка та ілюстрації *Анна Данчишин*
Редактор *Божена Антоняк*
Коректор *Христина Содомора*

Відповідальний за випуск *Анатолій Івченко*

Підписано до друку 10.05.2020. Формат 84x108/32.
Папір Creamy 80 г. Гарнітура «Петербург».
Умовн. друк. арк. 11,34. Наклад 1500 пр.
Зам. №

Видавництво «Урбіно»

вул. Коновальця, 36, Львів-44, 79044,
тел. (032) 235-20-68, моб. 093-917-79-54
e-mail: wydawnictwo.urbino@gmail.com
інтернет-книгарня: www.urbino.com.ua

*Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4081 від 02.06.2011 р.*

Віддруковано ПРАТ «Харківська книжкова фабрика «Глобус»
вул. Різдяна, 11, м. Харків, 61012

*Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 3985 від 22.02.2011*